

14.964

V. 12

EMES REGÉNYTÁR.

FENN ÉS LENN

REGÉNY

Irta

Herczeg Ferencz

Második kötet.

SINGER ÉS WOLFNER KIRÁUSA BUDAPESTEN.

Egyetemes Regénytár

Legkiválóbb hazai és külföldi regények
gyűjteménye.

50 kr.

Egy-egy kötet bolti ára
diszes piros vászon-kötésben

50 kr.

Minden kötet külön is megszerezhető és pedig
minden könyvkereskedésben.

Egy-egy évfolyam 18 kötetből áll.

Az Egyetemes Regénytár diszes piros köteteiben példátlanul olcsó áron, szép és jó olvasmányt ígértünk a magyar művelt közönségnek nyújtani, ma, mikor már e gyűjteményünkben 80 kötet regény jelent meg, melyek körülbelül 300,000 példányban forognak közkezen — bátran mondhatjuk, hogy ígéretünket minden tekintetben beváltottuk. Az óriási kelendőség egyszersmind fényes bizonyása annak, hogy vállalatunk iránt, — melyről a sajtó is mindenkor elismeréssel nyilatkozott — a magyar közönség rokonszenvét a legnagyobb mértékben kiérdemelni sikerült.

Az eddig megjelent 80 kötetben — már magában véve is igen becses és szép házikönyvtár — előnyösen van bemutatva az újabb francia, angol, német, olasz, orosz, spanyol **s mi nekünk** a legfőbb, a hazai regényirodalom, a minden évfolyamban Mikszáth Kálmán szerkesztése alatt megjelenő **EGYETEMES REGÉNYTÁR ALMANACH** pedig valóságos tükret adja a jelenkori magyar elbeszélő irodalomnak, — hozva minden kötetben 12—15 legelső magyar író tollából eredő új elbeszélést, rajzot.

Örömmel jelentjük, hogy a «Regénytár» V. folyama számára **Jókaitól** is sikerült egyik legújabb regényét megszerezni, — azt hisszük e körülmény

elégge bizonyítja ama ambiciózus törekvésünket, hogy az «Egyetemes Regénytár»-t nemcsak technikailag, hanem irodalmilag, tartalmilag is a legmagasabb színvonalra emeljük. Igazolja továbbá, hogy minden törekvésünk oda irányul: csak a **legjobbát és legkiválóbbat** nyújtani. **Jókai** regényén kívül ugyancsak az **V. évfolyamban** fogjuk még hozni **Mikszáth** egy kötetét s a pályázatunk alkalmával dicsérettel kitüntetett regényt stb., továbbá **Cherbuliez**, **Heyse**, **Feuillet**, **Ohnet** stb. legújabb műveit. Az eddig megjelent összes kötetek jegyzékét a következő oldalakon adjuk.

Köteteink ugyanoly időrendben és kiállításban fognak megjelenni, mint eddig: havonként egy teljes regény 1–2 kötetben, **jól olvasható szép tiszta nyomással, finom papirosra és diszes, piros vászonkötésben.**

Egy-egy kötet bolti ára 50 kr.

Minden kötet külön és bármely könyvkereskedésben megszerezhető.

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:
20 kötetre 10 frt, 10 kötetre 5 frt, 6 kötetre 3 frt.

Az eddig megjelent négy teljes évfolyam vagyis — 72 kötet 4 diszes tokban 36 forintért, minden megjelent egyes évfolyam diszes tokban 9 frtért szerezhető meg.

Jegyzéke az eddig megjelent köteteknek:

I. évfolyam:

I. és II. **A BÁNYA, Ohnet**
Györgytől, ford. *Fái J. Béla*, két kötet.

III. **A LOHINAI FÜ, elbeszélés**
Mikszáth Kálmántól és Egy
Éjszakára Bezárva, vig beszély
Welten Oszkár német eredetije
után, egy kötetben.

IV., V. **BEATRICE HÁZAS-**
SÁGA, angolból, **Hugh Con-**
way-től (F. J. Fergus), két kötet.

VI. **A JUBILÁNSOK**, regény,
írta **Tolnai Lajos**, 1 köt.

VII. és VIII. **A KÉK FÁTYOL**,
francia regény, írta **Fortuné du**
Boisgobey, két kötet.

IX. **A HALOTT**, regény, írta
Feuillet Oktáv.

X. és XI. **LISE FLEURON**,
írta **Ohnet György**, fordította
Fái J. Béla, két kötet.

XII. AFÜLEMILE. Irta Petelei István.

AZ ARANY HAJTŰ. Irta George de Peyrebrune.

XIII. és XIV. NEM! Irta Wilkie Collins.

XV. VIOLANTA, regény, írta Eckstein Ernő, fordította Fái J. Béla.

XVI. SAJÁT KEZÉBE, regény írta Beniczkyne Bajza Lenke.

XVII. EGY CSONTVÁZ ELBESZÉLÉSE. Irta Manuel Gonzales.

XVIII. AZ ÚRI KÖRÖKBEN, regény, írta Hamilton Aidé.

II. évfolyam:

I. és II. A CROIX-MORT GRÓFNÖK, regény, és **A HATTYUDAL,** elbeszélés, írta Ohnet György.

III. és IV. ÉLŐ HALOTT, Hugh Conway regénye.

V. MEGÖLT LELKEK, regény, írta Margitay Dezső.

VI. AZ ÖZVEGY. Irta Feuillet Oktáv.

VII. VIII. MAGDUSKA ÖRÖKSÉGE, regény, írta Abonyi Lajos.

— **CSILLÁM-BRITA,** norvég elbeszélés, írta Boyesen, ford. Fái J. Béla.

IX. JUNG HELÉN, elbeszélés,

írta Lindau Pál, németből ford. és bevezetéssel ellátta Tábori Róbert.

X. és XI. SARAH GRÓFNŐ, írta Ohnet György, fordította Dr. Sziklay János.

XII. BALASSA BÁLINT, írta P. Szathmáry Károly.

XIII. és XIV. A MARQUISNÉ, regény írta Delpit Albert, ford. Fái J. Béla.

XV. ELSŐ SZERELEM. KIPKOP. Irta Turgenev Iván.

XVI. A FÉSZEK REGÉNYEI. Irta Mikszáth K.

XVII., XVIII. TÁBORIPOSTA, regény, írta Carmen Sylva (Dito és Idem), ford. Fái J. Béla.

III. évfolyam:

I. és II. Ő AZ! Regény, írta Beniczkyne-Bajza Lenke.

III. és IV. A HITETLEN, regény két kötetben, írta Delpit E.

V. és VI. ALMANACH 1888. évre, szerkeszti Mikszáth Kálmán.

VII. és VIII. HOLDENIS META, írta Cherbuliez ford. Ambrus Zoltán.

IX. LÉG és FÖLD, KITÖRÖLT ÉVEK, két elbeszélés, írta Kazár Emil.

X. A TÁBORNOK ÚR FIA. A nevelő. Irta Grollier Balduin, ford. Kaposi B.

XI. és XII. AKARAT. Irta Ohnet György. Ford. Tóth Béla.

XIII. és XIV. A LEGSZEBB HERCEGNŐ. Irta P. Szathmáry Károly. Történeti regény Mária Terézia korából.

XV. A FRESKOK. Irta Ouida.

XVI. BLAIZOT KISASZSZONY. Irta Uchard Mario.

XVII. EMBEREK. Irta Bródy Sándor. Elbeszélések.

XVIII. FEHÉR ÉJSZAKÁK. Irta Dosztojevskij Tivadar.

EGYETEMES REGÉNYTÁR.

V. ÉVFOLYAM.

XII. KÖTET.

FENN ÉS LENN

REGÉNY KÉT KÖTETBEN

IRTA

HERCZEG FERENCZ.

MÁSODIK KÖTET.

BUDAPEST, 1890

KIADJA SINGER ÉS WOLFNER KÖNYVKERESKEDÉSE

ANDRÁSSY-ÚT 10.

14.964/V.12

~~24.895~~

Hungaria könyvnyomda nyomása Budapest, Váci-körút 34.

I.

Iván báró magához kérte öcsését.

Attila érezte, hogy életének egy nagyhorderejű mozzanata előtt áll; bármennyire ideges természet volt különben, e perczen nem volt izgatott; mint viharos multjának minden kritikus helyzetében, most is bizonyos álomszerű fásultság vett erőt rajta, melyet könnyen lehetett hidegvérzámba venni.

Iván báró szobájának ablakai sűrűn be voltak függönyözve, úgy hogy Attila első pillanatra sötétben találta magát. A bárónak reggel óta heves szivdobogása volt, szokása szerint maga rendelt magának — brómot és nyugalmat. A brómot már bevette, a nyugalmat még nem tudta megtalálni, bár az egész ház lábujjhegyen járt és suttogva beszélt. Most az asztalnál ült s szorgalmasan keresgélt egy börtokban, homeopathikus kicsinységű üvegcsék közt.

— Bátyám hivatott?

— Ah, itt vagy?

A báró egy felbontott levelet tolt az asztal szélére.

— Olvasd ezt! . . . — mondta.

Attila az ablakhoz lépett s kissé szétvonta a függöny szárnyait, — a résen vakító fehér fénysáv czikázott be a sötét szobába, megvilágítva a báró tar koponyáját.

A levelet Korláth írta. A százados tudtára adta a bárónak, hogy eljegyzésétől visszalép. Egy év óta volt alkalma tapasztalni, hogy a bárónő nem szereti, pedig Etel sokkal finomabb kedélyű nő, semhogy egy érdekházasság rideg lánczai közt boldog lehessen. Egyébiránt ő maga is érzi, hogy csak úgy lehet boldog, ha tűzhelyéhez egy szerető nőt vezet Őszinte öröme fog szolgálni, ha Etel arra használja szabadságát, hogy szíve választása szerint legyen boldog, őt tekintse ezentul is leghübb barátjának, s a többi.

Ama hely, melyen egy «szerető nőről» tesz említést, csodálatos ellentétet képezett Korláth rideg, szögletes kézvonásaival.

— Kész vagy? — kérdezte Iván, türelmetlenül lecsapva a börtök tetejét.

— Elolvastam.

— Mit szólna hozzá?

A báró hátradőlt székén és ujjaiival az asztalon kezdett dobolni, mint a bíró, ki egy hosszú védbeszéd meghallgatására készül, melyről előre tudja, hogy nem használhat a vádlottnak.

— Mit szóljak hozzá? A levél elég világos. Korláth házasodni akar és talán már ki is szemelt valakit...

— Bolondítani akarsz? — Iván báró az asztalra csapott tenyerével. — Korláth és szerelmi házasság! A ki csak egyszer látta az utcán sem tartja képesnek ily ostobaságra. Majd megmondom én, mért lép vissza az eljegyzéstől: mert gentleman és nem akar elvenni egy nőt, ki kedvesét éjjel fára mászatja, hogy találkat adjon neki — igen!

— Ki kémkedett utánam? — kérdezte Attila indulattal.

— Azt hiszem, jogom van házam becsületére ügyelni, nem?

— Nem vonom kétségbe, de nem is sértettem meg háza becsületét.

— Hagyjuk azt; a becsületről különböző fogalmak léteznek, — mondta Iván, állat dörzsölve, — *nekünk* talán más fogalmaink vannak, mint *nektek*. Nem erről van szó. A százados faképnél hagyta leányomat s ennek te vagy az oka. Miféle elégtételt tudsz nekem ezért adni?

Attila belátta, hogy ha valami, úgy csak a merészség segíthet rajta.

— Nem tagadom, — mondta, — szeretem Etelt és Etel viszont szeret. Szerettem volna ezt

bátyámnak más alkalommal elmondani, de így is jól van. Miután leánya szívét birom, kérem kezét...

A báró felszökött helyéről, — szerencsére jókor eszébe jutott a bróm és a nyugalom, ezért lenyelte az ajkán tartott feleletet s megelégedett az-
zal, hogy megrántsa mellényét. Végre szelid hangon mondta:

— Tudod hogy szemtelen vagy?

— Bátyám!

Iván összekulcsolta kezeit és szelid mosollyal folytatá:

— Teremtőm! Az első jött-ment beállít hoz-
zám az utcáról és mert egy ebédet adtam neki,
elém áll és megkéri leányomat. Az én leányomat!
Ez — ez — nem rossz!

Attila visszanyerte önuralmát.

— Bátyám elveti a sulykot, nem vagyok jött-
ment. Nevemet ismeri Europa, és a társadalmi állás,
melyet magamnak kivívtam, nem áll tulságosan az
őné alatt.

— Lám! — gúnyolódott Iván báró. — Fe-
jedbe ment, hogy Szentmáray gróf kezét fogott,
hogy Dzsina grófnő kaczerkodott s hogy a fiatal
mágnások per te lettek veled? Meglásd, ha kidoblak
a házamból, mindez meg fog változni. A gróf a fő-
rendház üléseire kocsizik és nem áll meg, hogy

veled kezét szoritson, a grófnő az ischli esplanadeon sétál a főherczeggel és nem kaczerkodik veled, a fiatal urak pedig udvari vadászatokra lovagolnak és nem ismernek rád . . .

Attila kedvetlenül szakította félbe bátyját: — Nem irigylem az emberek gyermekes előítéleteit, de kérem vezettesse magát komolyabb szempontok által, ha gyermeke boldogságáról van szó.

Iván báró megvetőleg intett kezével. — Boldogság! Miféle boldogságot nyujthatnál gyermekemnek? Azt, melyet atyád nyujtott nővéremnek. Jól ismerem azt a daczos boldogságot, melyet anyád egy elhibázott élet árán vett, — azt a boldogságot, melyet szívesen cserélt volna fel a halállal, ha büszkesége nem tartja vissza. Én nem hiszek a szerelem trágikumában, én csak a meggondolatlan-ság trágikumában hiszek. Ha mindazok, kik a szerelem ürügye alatt öngyilkosságra vagy mesalliancera vetemednek, egy-két évi gondolkozási időt engednének maguknak, akkor öngyilkosságok és mesalliance-ok nem fordulnának elő. Én Etelnek gondolkozási időt fogok adni, ő ezért egyszer köszönetet fog nekem mondani. De mit beszélek? Tudd meg elhatározásomat: végrendeletet csinálok, vagyonomat nevemmel együtt, Korláthra hagyom, — ha ő nem akarja, vesszen a név, a pénz legyen a réti

pópaké. A mig élek, magam fogok vigyázni leányomra . . .

Attila lehajtotta fejét. A határtalan gyűlölet, mely a báró erőltetett nyugalma daczára is előremeggett szavaiból, mélyen lesujtotta. Egy pillanatig úgy érezte, hogy térdre kell borulnia az agg előtt, ki anyjának vonásait viselte.

— Bátyám . . . — mondta esdő hangon, Ivánhoz közeledve. E megszólításra kitört a báróból nehezen visszafojtott haragja.

— Ne nevezd így! Istenemre mondom, nem rajtam mult, hogy egy Künnak ma joga van bátyjának nevezni . . .

— Örvöngő! — mormogta Attila kedvetlenül, kalapja után nyulva.

Iván báró meghallotta e szót.

— Igen, örvöngök! — kiáltotta és most már dühbe beszélte magát. — Oh én bolond, én százszoros bolond! Hogy el tudtam felejteni, a mit minden paraszt tud: az alma nem esik messze a fájától!

Magam hívtam házamba — ép úgy, mint atyám. Vak voltam — ép úgy, mint atyám. Most ott állok a hol atyám állt. Kun! nem volt elég egy Lovrich leány? Az utolsót, a legjobbat is el akarod ragadni? Az én szép büszke Etelemet . . . Ej, résen találsz,

korbácsos ülek ki a házamból, valamint korbácsot érdemelt volna apád is . . .

Attila már csak nehezen türtőztette magát. Láta, hogy jelenléte csak tüzei a lángoló gyűlöletet, melyet atyjának emléke felkeltett a báróban. Távozóban visszafordult s komoran mondta:

Anyám testvérétől eltűröm e sértéseket, de neki sem tanácslom, hogy atyám emlékét gyalázza . . .

Iván báró, kivel életében nem beszéltek így, teljesen elvesztette eszméletét.

— Atyád emlékét? Haha! Tudod mi volt atyád?
Kitartott férfi!

Attila fölemelt ököllel rontott a bárónak, ki sápadtan menekült az asztal mögé. Egy perczig farkasszemet néztek, a fiatal ember szemei vérben forogtak, — most lassan leeresztette kezét s lihegő hangon mondta: — Te! Apámnak két hibája volt: gyöngé ember volt és nagyon szerette anyámat. Én talán nem szeretem annyira leányodat, de nem is vagyok gyöngé ember. Megkeményített az élet kohója. Én szembe merek szállni veled, pénzzel, czímeres rongyaiddal és csatlósaiddal. Kettőt ígérek neked becsületszavamra: pénzed, melyet egy csalo kufár kapart össze, nem kell, — add a pópáknak, én undorodom a szennytől. Leányodról azon-

ban soha le nem mondok önként, — az ő dolga, hogy lemond-e rólam . . .

Aztán nyugodtabb hangon folytatta: — Te egész életedben a porban mozogtál, nem is tudhatod, hogy vannak emberek, akik fel tudnak emelkedni a magasba . . .

Iván báró kerekre nyitott szemekkel tekintett öcsésére, ki most öklével mellére ütött.

— Nézz rám! — mondta, és hangja most már diadalmas és negélyes volt; — nézz rám! nekem szárnyaim vannak, fel fogok emelkedni, a hová te vakandok szemeiddel el sem látsz. És oda fogom felemelni magamhoz leányodat, — a sertéskufár unokáját . . .

Midőn Attila elhagyta a szobát, a kilincs kisiklott kezéből s az ajtó döngve csapódott be utána. A folyosón oly hangulat vett erőt rajta, melyet akasztófa-humornak szokás nevezni.

Etel ajtaja előtt egy sárga arcú asszonyság állt, kit eddig még nem látott a kastélyban.

A bárónő gyöngélkedik és nem fogadhat senkit.

A fiatal ember nyugodtan vonta elő névjegyét és behajtotta sarkát.

— Mondja a bárónőnek, hogy bucsutiszteletet kívántam tenni . . .

Szobájába érve, cselédeket talált, kik holmiját

csomagolták. Attila intézkedéseket tett podgyásza iránt, aztán felöltővel karján elhagyta a házat, melyhez oly sokféle emlék kötötte.

Az udvaron befogott hintó várta. Midőn a fogat elhaladt a kapu két griffje közt, úgy rémlett neki, mintha Etel ablakán megmozdult volna a függöny.

A hintó az országuton robogott, sűrű porfelhőt hagyva maga után. A tájra tikkasztó hőség nehezedett, csak a hegység felől kerekedett üdítő szellő. Attila feltekintett a zöldelő, hűs magaslatra, honnan a Pogányvár nézett alá. E pillanatban a sivár hangzavarba, mely eltölté lelkét, új hang vegyült. Csofálatos, sovár vágy fogta el. Ki akart szökni a czimeres hintóból, melynek bakján mereven ült a két czilinderes alak, lélekszakadva akart feltörtetni a magasba, végig a hullámos szőlőkön, keresztül a bokros szakadásokon, míg fel nem ér a bádogtetejű házikóhoz . . . E perczben a rét felől egy fiu futott a koci felé, kalapjával integetve. Etel bárónő groomja volt, ki lihegve ért az országutra s levelet adott át Attilának. A fiatal ember egy bankjegyet nyomott a fiu kezébe s míg a hintó tovább gördült a nyárfasorban, olvasni kezdte a levelet, Etel levelét.

A levél írónnal volt írva, megszólítása nem volt. «Irtóztató jeleneten mentem át, melyet sze-

retnék kitörülni életemből. Lealázó őrizet alatt állok, beteg vagyok az izgalomtól és megszégyenüléstől. Atyám teljesen megváltozott. Most már én kérem: szeressen tovább is, mert sokat szenvedek önért és sejtem, hogy szenvedéseim csak most kezdődnek. Jövőmet kezébe teszem. Isten önnel.»

A fiatal ember még egyre nézte a papirlapot, melynek egyik sarkát a Lovrichok bárói czimere foglalta el, — a kócsi azalatt rég elhaladt a nyaraló alatt.

— Hová hajtsak, nagyságos ur? — kérdezte a kocsis.

Attila az órájára nézett. — Hajts egyenesen az indóházhoz . . .

Nemsokára feltűnt előtte a vasuti töltés, mely éjszaknak futott, a végtelen rónán át, a távoli fővárosba.

Az őrház jelző-harangja mélán kondult. A nap vakító, forró sugárvéket hintett a rónára, Attila mégis úgy látta, mintha szürke korong borulna a táj fölé, s mintha a messzi láthatáron homályos foltok usznának . . .

II.

A boroskevei kastélyban történtek óta harmadfél év mult el.

Néhány korai verőfényes nap már-már elbizakodottá tette a főváros járdataposóit, midőn a bucsuzó tél még egyszer visszafordult a küszöbön és hatalmas hóförgeteget zuditva a város nyakába bebizonyította, hogy még nem hajlandó feladni legitim jogait.

A főváros ismét téli képet öltött. A Rákos felől hófellegek torlódtak össze, a körutakon dermedtő hideg szél csörrentette meg a gázlámpákat. A hótörlaszokkal szegélyezett utcákon nesztelenül surrantak fel s alá a bérkocsik; a járók-kelők rohamlépésben haladtak.

Este hat óra lehetett. Egy belvárosi klubban, mely főleg az országgyűlés fiatalabb tagjainak és a sportkörök egy részének szolgál találkozó helyül, az olvasó terem monumentális kandallója körül nagyobb társaság gyűlt össze.

A véletlen hozta össze a vegyes társaságot; egyik része színházba és estélyekre készült, másik része a klub játszótermeinek törzsvendégei közé tartozott. A jelenlevők izgatott hangulatban voltak és az olvasóterem szabályzata daczára fenhangon folytatták beszélgetésüket, mely vitának is beillett.

E pillanatban egy magas, deli férfialak lépett a terembe; a belépőben polgári ruhája daczára is Zalkovszky herczegre ismerünk. A herczeg, miután a hadsereg tartalékállományába vonult, egyik miniszter rokona útján megszerezte egy képviselői ke-
rület mandátumát; — a mandátum bizonyos jelentőséget kölcsönöz a jeunesse dorée ama tagjainak, kiket vagyoni viszonyaik eltiltanak költségesebb sportnemeiktől. A kifogástalan frakk egyébiránt ép oly délczegen simult férfias természetéhez, mint haddan az aranyzinóros attila.

— Olvasta, herczeg, a Nemzetőr esti lapját?
— kérdezte a társaság egy idősebb tagja.

— Nem olvastam, — persze újabb botrány?

— Hallatlan botrány . . .

— Ugynevezett leleplezések?

— Ismét a kevei vizszabályozás ügyében szó-
lal fel.

— A papir türelmes, — mondta Zalkovszky
s azzal az asztalon levő hirlapok közt keresgélni kezdett.

— Kun Attiláról senki sem mondhatja, hogy valaha visszaélt volna a papir türelmével. — E megjegyzés egy fiatal ellenzéki képviselőtől eredt.

A herczeg szemébe tolta üvegét, aztán szárazon mondta: — Tudjuk minő eszközökkel küzd az új néptribun. A szabályozási hajszához a társulat egy elcsapott könyvelője szolgáltatta neki az anyagot, kit sikerült megvesztegetnie.

— A milyen az ellenség, olyan a harcsmódor. Nem tagadhatod különben, hogy Kun mindenkör bátran és nyílt sisakrostélylyal küzdött. Nem lehet róla ma már kicsinylő hangon beszélni; oly éles tolla, mint neki, alig van embernek az országban, — hogy minő debatter, azt bebizonyította a tegnapi ülésen . . . Kun ma talán legnépszerűbb képviselőnk.

A herczeg a «népszerű» szó hallatára gunyosan mosolygott, aztán kissé türelmetlenül mondta: — Mindez engem kevésbé érdekel, — megengedem, hogy a csatornatisztítás hasznos foglalkozás, de semmi esetre sem tiszta munka.

E megjegyzést az egész társaság izléstelennek találta, de senki sem felelt rá, ama fiatal képviselőnek sem volt kedve Zalkovszkyval összetűzni. Egy a társaságtól távolabb ülő alak most szükségesnek találta a társalgást más mederbe terelni. Ősz férfi

volt, élénken villogó fekete szemei meglepő ellentétben voltak hófehér hajával, éles metszésű vonásai keleti származásra vallottak. Ez Bóditz lovag, szelleméről és cinizmusáról jól ismert és feltalakja a parlamentnek. Fiatal korában egy hatalmas párt agent provocateur-je volt, most mint egy bank vezérigazgatója élvezte jól megérdemelt babérait és dus napidijait. A kormánykörök ez éleseszü és lelkiismeretlen hivüket csak ritkán, bonyolult kérdések megoldásánál léptették működésbe, ilyenkor gyakran kétélű fegyvernek bizonyult.

— Hallom, — mondta Bóditz bántó, rikácsoló hangon, — hallom, a muzeum mögötti Faubourg St. Germainnek uj lakói vannak?

— Kik azok? — kérdezte egy hang.

— Lovrich Iván és leánya.

— Ej, a rácz nábob?

— Az öreg eredeti alak, — folytatta Bóditz, — azt mondják utazási mániában szenved. Már évek óta keresztül-kasul járja egész Európát, mindenütt magával hurczolva leányát . . .

— Be fogják vezetni a leányt? — kérdezte ama fiatal ellenzéki.

E kérdésre egy lovaregyleti tag szolgált felvilágosítással. — Azt hiszem igen, ha ugyan Lovrichnak sikerül leányát rábirni, hogy emberek közé

menjen. A leánynak tudniillik egész idioszinkraziája van minden társaság ellen.

— Mért nem adják férjhez?

— E körül fordul épen a dolog. Azt mondják, búskomorságának oka egy reménytelen, egy lehetetlen szerelem. Egyszer már jegyben is járt Korláthtal, a híres lovassal, Korláth azonban jónak látta visszalépni, midőn értesült, minő versenytársa van... Az angol high-lifeben megszokott dolog, hogy egy különben fashionable woman trainerbe vagy jockeybe szeret. A Lovrich-családban különben már volt ilyen eset...

— Gyermekmese! — szólt közbe Zalkovszky kedvetlenül.

— Nem hiába zörög a haraszt, — jegyezte meg Bóditz, ki láthatólag kedvét lelte a pletykában.

— Tegnapelőtt az operában érdekes jelenet tanuja voltam, e jelenet nem folyt le a színpadon, hanem egyik páholyban. A Säkkingenit adták; mikor Werner untig hallott bucsudalát énekelte, szokott trombitakiséret mellett, egy földszinti páholyban egy fiatal hölgy göresös zokogásba tört ki. A dolog annyira feltűnő volt, hogy atyja sietve volt kénytelen kivezetni.

A hölgy Lovrich bárónő volt.

— Nem látok abban semmi feltűnőt, ha egy

fiatal leány egy émelyítő dal hallatára sirva fakad, — jegyezte meg Zalkovszky.

— Különösen ha a helyzet annyira találó, — elhetetlenkedett Bóditz; — a trombita helyett csak oda kellett képzelnie az idomító ostort . . . — Bóditz hirtelen elhallgatott és egy ujságlap fölé hajolt, midőn két újabb alak lépett a terembe: Korláth és Kun Attila.

Korláth nemrég lett őrnagyi ranggal a főhadparancsnoksághoz beosztva. Midőn feljött a fővárosba, felkereste Attilát, — a képviselő kezdetben feszélyezve érezte magát az őrnagygyal szemben, Korláth nemes egyszerűsége azonban csakhamar helyreállította köztük a régi jó viszonyt.

A két barát az olvasóasztalhoz telepedett, Attila az éleztlapokat kezdte lapozgatni. Mindegyikben saját torzképére talált; az egyikben, mint róka-vadász üzte a szabályozási botrányban kompromittáltakat, a másik lap mint csatornatisztítót mutatta be, ki alámerül a felkavart iszapban.

— Nem szívesen járok ide, — mondta Korláth. — Nem szeretek Zalkovszkyval találkozni. Egész modorában van valami gyermekes kihívás. A mennyire ismerem, előbb-utóbb ismét belém fog kötni, — ha ennek már meg kell lennie, szeretném ha botrány nélkül történhetnék.

Attila a herczegre tekintett, ki e pillanatban élesen nézett szemébe.

— Minő szerepet játszik? — kérdezte az őrnagy. Attila vállat vont.

— Az egész világ ismeri Ylang herczeg esetét, de különbözőkép ítélik meg. Némelyek fosztogatónak nevezik, mások — köztük tekintélyes emberek is — hevesen védik. Végre is tartalékos tiszt és képviselő. A főuri körök tartózkodnak tőle, kártyáznak vele, de nem viszik házaikba.

Az őrnagy később az órájára nézett. — Ha akarod menjünk az operába, a nagy áriát még meghallgathatjuk.

Korláth hintója nemsokára megállt az operaház arkádjai alatt, a két barát a gróf családi páholyába lépett. A telt házból több látcső irányult Attila felé, kit a közönség a főváros érdekes alakjai közé sorozott.

A nagy ária után, melyet a tenorista szokott bravourral énekelt végig, harsogó tapsvihar töltötte be a házat.

— Ki az a rózsaszínű hölgy ott az emeleti páholyban? — kérdezte az őrnagy.

— Ki olyan erősen ránk szegezi látcsővét?

— Az.

— Csodálom, hogy nem ismered, a fővárosi

botránykrónika sokat foglalkozik vele, — Livia, a prima ballerina.

— Emlékszem már, Bóditz kedvese . . .

A főváros botránykrónikája akkoriban sokat foglalkozott Bóditz lovagnak a szép tánczosnőhöz való viszonyával. Az ősz államférfit mindenki hidegen számító embernek ismerte, még fiatal korában sem követett el ugynevezett ostobaságokat, — annál nagyobb feltűnést keltett, hogy vén napjaira jutott a tánczosnő hálójába.

Időközben egy fiatal ember, egy ismert színházlátogató, kopogtatott be a páholyba. — Diszkrét megbízásban jövek, — mondta Attilához, — Livia kéret, hogy egy perczre látogasd meg páholyában, — fontos mondanivalója van.

— Vajjon mit akarhat? — kérdezte Attila, ki nem ismerte személyesen a tánczosnőt. A parlamentair mosolyogva vont vállat.

Attila felnézett a páholyra. — Nem bánom, — mondta, — elég csinos, hogy az ember az ő kedvéért felmenjen a lépcsőn.

A feltűnően csinos tánczosnő egyedül ült páholyában. Alakja a két kariatid által szegélyezett homályos keretben egy illatos genreképre emlékeztetett. Minden rózsaszínű volt rajta; ruhája, színházi kalapja, legyezője, keztyűje és zsebkendője. A

szeretetreméltó szeszély, melylyel az idény divatjának fitytyet hányt, kitünő összhangban állott egész személyével, — az ember azt hitte, hogy másképp sem lehet, mint hogy e karcsu, gömbölyű alakot rózsaszirmok takarják.

Livia nem várta be, hogy Attilát bemutassák neki, hanem fejét kecsesen hátra hajtva, mosolyogva nyújtotta feléje jobbját.

— Képzelem, milyen önmegtagadásába került puritán lelkének, míg lábát be merte tenni a bünbarlangba.

Meglehetősen beszélt magyarul, az olaszosan éneklő hangsúlyozás jól hangzott szájából. Attila biztosította, hogy nem érzi magát puritánnak s hogy a páholy rózsailata nem emlékeztet bünbarlangra.

— Mondja kérem — szólt Livia hirtelen elkomolyodva, — hogy mer felőlem olyan dolgokat iratni lapjában?

— Nem emlékszem mi vonhatta magára neheztelését. A színházi rovattal nem törődöm, ha azonban tudósítónk udvariatlan volt...

— Mit? Udvariatlan? Tudja, hogy korbáccsal — igen! korbáccsal akartam felmenni a szerkesztőségbe? Botrányos hazugságokat irtak össze, — ki a referens?

Attila nevetett és megnevezte egyik munkatár-

sát. Livia diadalmasan koppintott homlokára. — Az a vörös haju? Ah, én azt az embert egyszer kidobtam az öltözőmből, — őt és még néhányat.

Attila megigérte, hogy mérsékletre fogja inteni munkatársát s most már szent lett köztük a béke.

— Tehát béke, — mondta Livia, — örvendek, hogy nem vettem igénybe az ultima ratiót.

— Ej, ez tehát ultimátum volt?

Livia bólintott. — Ha nem jött volna páholyomba, látta volna holnap azt a botrányt a szerkesztőségben . . . Voi forse parlata italiano?

— Per costume di casa.

A signorina nevetett és milanói tájszólásban, szédítő sebességgel kezdett beszélni.

— Io sono fiero, — la meta dal pubblico az én páholyomra néz most.

— De nem épen barátságos szemekkel, különösen cavaliere Bóditz nem, — felelt Attila, egy szemben levő páholyra mutatva.

A tánczosnő felbigyesztette ajkát, aztán mosolyogva felelt: — Az a bella bruná franciula sem látszik együttletünknek örülni.

Attila a kijelölt irányba tekintett és szeme Szentmáray Dzsiná grófnő pillantásával találkozott. A grófnő egyenesen ült anyja mellett, az engedelmes gyermek merevségével, most csendes megbot-

ránkozással fordította el fejét Attilától. Aztán újra és újra tekintett fel hozzá, csakhogy előbbi műveletét ismételhesse . . . Livia nevetett és bizalmasan hajolt Attilához.

— Eh, la picciola talán féltékeny?

Attilának eszébe jutott, hogy már nagyon is sokaig késett a szép tánczosnő páholyában.

— Ha nincs okosabb dolga, látogasson meg egyszer, — szolt Livia, midőn kezét nyújtott a távozónak.

— Bocsásson meg, tul vagyok halmozva teendőkkel, alig lesz időm tiszteletemet tenni . . .

III.

Midőn Kun Attila harmadfél év előtt előtt hirtelen megjelent a fővárosban, itt a külföld elismerése, mely nevéhez fűződött, kitünő ajánló levélnek bizonyult. A fiatal felfedező teljesen meg lehetett elégedve a fogadtatással, melyben a mérvadó körök, de főleg a sajtó részesítették. Attila, mint mondani szokás, «divatba jött» és elég ügyes volt, a kedvező hangulatot felhasználva, pozíciót teremteni magának.

Uj környezetében eszébe jutott egy ember, kivel a sors oly csodálatos viszonyba hozta s kivel most egy város falai közt élt: Törökkuthy Agenor gróf. Soha nem szerette bátyját, kit röviden a kastélybeliekhez számított és felelőssé tett amaz igazságtalanságért, melylyel a sor megosztotta köztük javait.

Az uj világitás, melyben most látta, csak növelte ellenszenvét; ő a tett és küzdelem embere, megvetést érzett a korán elaggott világi iránt, ki unatkozó magányában élt különcz szeszélyeinek.

Első és természetes gondolata az volt, hogy

egyszerűen nem törődik Agenorral, később azonban megváltoztatta szándékát. Méltatlannak találta magához a határozatlanságot, mely bátyjához való viszonyában volt, érzett magában bátorságot, hogy arczába nézzen, — hadd foglaljanak állást egymással szemben.

Ily gondolatokkal eltelve kocsizott, a fővárosban való tartózkodásának első felélében, a Török-kuthy-palota elé, hogy itt rövid látogatást tegyen. A palota. — ha egy rideg, kaszárnyaizlésben emelt épületet szabad így nevezni — sötétbarna homlokzata csak egyemeletes ugyan, de jóval magasabb a szomszéd kétemeletes házaknál is; tölgyfa ajtaja és óriási ablakai légmentesen elzártaknak látszanak; az elzárkózottság benyomását növelik a falvédő kőoszlopok, melyek vaslánczokkal vannak összekötve.

A kicsengetett kapus mogorván jelentette, hogy a méltóságos ur elutazott.

— Ezzel gyorsan végeztem, — gondolta Attila, azzal átadta névjegyét. Meglepetésére a kapus most feltárta a kaput: — Méltóztassék — a gróf ur várja.

Attila lépteinek nesze visszhangot keltett a ház komor csendjében. A lépcsőház kőlapjaira és kovácsolt vaslámpáira festett ablak szórta előkelően bágyadt fényét, a hosszú, kihalt folyosók a józan napvilág daczára is kísérteties benyomást keltettek. A

portás harangütése bántóan kondult a mély csendben, egy elősietett szolga szó nélkül tártá ki a szárnyasajtókat.

Attila egy tágas terembe lépett, mely világitását szokatlan nagy, boltíves ablakokon át nyerte. A terem egyedüli díszét óriási arányokban tartott kandalló képezte, a butorzat nagy tölgyfaasztalból és hasonló faragott székekből állott, a falakat embermagasságig tölgyfaburkolat fedte.

Az ablakfülkében egy férfi állt, most megfordult s a belépő felé közeledett. Attila kinos meglepetéssel tekintett rá, — babonás érzés fogta el, mintha váratlanul hasonmását látná kilépni egy tűkör keretéből. A két testvér első pillantásra csalódásig hasonlított egymáshoz, közelebbi megfigyelésre tűnt csak fel, hogy a gróf valamivel alacsonyabb öcscsénél, arcza soványabb és fehérebb, homloka, melyen haja már gyérülni kezdett, magasabb, mint Attiláé, orra pedig élesebb metszésű és nagyobb.

— Törökkuthy Agenor gróf? — kérdezte Attila zavarában.

— Kevei és törökkuti Törökkuthy Agenor gróf — Kevevár ura — Kevemegye örökös főispánja — császári és királyi kamarás — főrendiházi tag — huszárfőhadnagy — a többit nyilván elengeded?

A gróf ezt ércztelen hangon hadarta el, aztán mo-

solyogva nyújtott kezét öcscsének, majd melegebben tette hozzá: — Reményilem, mindezt már megbocsátottad nekem?

Attila elpirult. — Nem tudtam, hogy valami megbocsátani valóm van . . .

— Akkor csodálom nemes gondolkodásodat, — én sokáig nem tudtam neked megbocsátani, hogy elvetted tőlem anyám szeretetét.

A két testvér tekintete találkozott, Attila csodálkozva, Agenor fürkészőleg tekintett fivérére.

— Régóta várlak már, — szólta a gróf, — szerettem volna, ha előbb jössz hozzám s csak aztán még a többiekhez.

— Kit értesz többiek alatt?

— Mindenkit — főleg Lovrichékat. Szerettem volna, ha az én utasításaim alapján ismered meg őket s nem az övék alapján engem. Ez nagy különbség lett volna. Azt mondták, ugy-e bár, bolond vagyok? — Agenor azzal szivaros dobozt tölt öcsce elé.

— Nem tételezel fel rólam annyi önállóságot, hogy íteletemet utasításoktól menten meg tudjam alkotni?

Agenor szivarra gyujtott, aztán fejét rázta. — Elméletben igen, gyakorlatban nem . . . — mondta szárazon, aztán öcsce hírlapírói működéséről kez-

dett beszélni. — Figyelemmel kísérem lapodat, — te tudsz irni!

Beszélgetés közben rávezette öcscsét, hogy politikai elveit fejtegesse. Attila felkapta e tárgyat s bizonyos hévvel beszélt. közbe némi önérzettel emlékezve meg eddigi sikereiről.

Agenor helyeslőleg bólingatott fejével és feszült figyelemmel hallgatta.

— Ugy látom, te mindenben osztod nézeteimet? — kérdé végül Attila.

— Helyeslem mindenben, de nem osztom semmiben, azon okból nem, mert nekem nincsenek politikai elveim. Minden jelszó jó, csak zászlóra lehessen irni és legyen, a ki lelkesedik érte. Még az önzést is jogosultnak tartom, ha az, ki zászlajára irta, komolyan hisz jogosultságában. Piros rózsza, fehér rózsza, kurucz, labancz . . . valamennyinek egy a czélja: közvetlenül a küzdelem és közvetve a győzelem. És ez jól van így, mert a küzdelem az élet, a nyugalom a halál . . .

Attilának úgy rémlett, mintha ily nézeteket már Etel bárónőtől is hallott volna egy «ossiani napján». Most mindketten hallgattak. Agenor fel s alá kezdett járni a teremben, mely dőngve adta vissza lépteit, majd újra megállt öcsce előtt és hevesen mondta: — Legokosabb, ha őserdőnek kép-

zeled a világot, ennek egyes fáit kereszteld el bűnnek vagy előítéletnek, szóval oly dolognak, melyet szivből gyűlölsz, te meg hiteds el magaddal, hogy elethivatásod az erdőt irtani. Vedd fejszedet és vágd! Vágd hajnaltól naplementig, míg karod bírja, ha belefáradtál csak addig pihenj míg újra lélekzethez jutsz. Ha ezt teszed, akkor nem fogsz unatkozni, étvágyad, álmod jó lesz és diadallal fog eltölteni minden egyes ledöntött fatörzs. Ne mérlegeld munkád becsét, ne kérdezd hasznos munka-e fákat irtani, ne is kutasd mért kell épen neked e munkát teljesítened? Arra se gondold, hogy nyomodban buján hajtanak a levágott gyökerek, hogy előtted beláthatatlan rengeteg terület még el, — csak vágd, vágd, vágd!

Attila gondolkozni kezdett, nem mondanak-e igazat azok, kik Agenort egyszerűen bolondnak nevezik.

— Ha felismerted magadban a skepsist, mért nem szabadulsz tőle? — kérdezte.

— Több joggal mondhatnád a kigyó által martnak, ha vérét már megbomlasztotta a méreg: mért nem szabadulsz tőle?

Időközben alkonyodni kezdett, Attila csak néha vehette ki a szemben ülő vonásait, ha szivarja felcsillámlott a homályban. Lámpát nem hoztak.

— Van istened? — kérdezte Agenor hirtelen minden bevezetés nélkül.

— Vallásos nem vagyok, de nem is alkottam magamnak még végleges meggyőződést. Őszintén szólva: ki szoktam térni ily kérdések elől. Fegyelmezetlen fő vagyok, nem szeretem az absztrakt tünődéseket.

— Jobb is, ha érintetlenül hagyod a kihűlt tűzhelyet. Egyszer, ha megdermeszt az élet tele, meglehet, hogy a hamu alatt még találsz egy szikrát, melylyel tüzet rakhatsz magadnak. Én nem hiszek semmit! Emlékszel gyermekkorunkra? Ha álmos fővel eldaráltuk az esti áldást, azt hittük őrangyalunk oda száll fejpárnánk mellé: — az angyal nem volt ott, de mi édesen szunyadtunk. Ma nem imádkozom, de az édes álmok ideje is elmúlt számomra. Könnyű az istent lelkedből kifilozofálni, de semmiféle logikával vissza nem filozofálhatod többé...

Agenor újra elhallgatott, öcscse a bekövetkezett hosszú szünetet arra használta, hogy elbucsuzzék.

— Szeretném ha gyakrabban keresnél fel, — mondta a gróf. — Házam ugyan unalmas, mint egy kriptá, de meghozhatod nekem ez áldozatot, végre is testvéred vagyok.

Attila e naptól kezdve gyakran kereste fel Agenort. Már első találkozásuk részben eloszlatta

ellenszenvét bátyja iránt, minél gyakrabban látta, annál több részvétet és rokonszenvet érezett a talányos ember iránt, ki minden hóbortja mellett végtelen boldogtalannak látszott.

Öccsét kivéve a gróf nem érintkezett senki-vel, látogatásokat nem fogadott, palotáját soha el nem hagyta. A palotához fedett lovarda volt építve, ebben néha lovagolt. A személye körüli szolgálato-
kat öreg szolgálója Gábor teljesítette, kiben feltétle-
nül bízott.

Attilában, midőn testvérét jobban megfigyelte, mindinkább gyökeret vert a meggyőződés, hogy a gróf sötét világfájdalmának oka nem egyszerű élet-
untság. Sejtette, hogy Agenort valami irtóztató csa-
pás sujthatta, támpontot azonban e részben nem
nyerhetett, bátyja sohasem érintette saját multját
és mesterileg értett hozzá, hogy minden erre vonat-
kozó czélzás elől idejekorán kitérjen. Társalgásuk
rendesen általános mederben mozgott, a fiatal em-
ber ilyenkor csodálkozva tapasztalta, mennyire ál-
talános a rombolás munkája, mely bátyja kedélyében
végebe ment. Soha egy egészséges, meleg érzésre nem
akadt. Agenor láthatólag rendszeresen kiirtott lelké-
ből minden napvilágot, virágillatot és madárdalt,
csak egy pozitív dolgot ismert: a sirt!

Ha Attila kezdetben ama reménynyel biztatta

magat, hogy idővel, ha megnyerte bátyja bizalmát, gyógyító hatást fog rá gyakorolhatni, csakhamar be kellett ismernie, hogy csalódott. Agenor hozzáférhetetlen maradt. A gyógyítási kísérletek száználmas balsikerrel végződtek s Attila, miután hozzá törődött bátyja csodálatos modorához, felhagyott e kísérletekkel.

A gróf egyébiránt nagy érdeklődést tanusított minden iránt, a mi öcscsét érintette. Láthatólag tanulmányozta, tanulmánya eredményét azonban sem ítélet, sem tanács alakjában nem közölte vele.

Kun Attila nemsokára az országgyűlés tagja lett Boditz lovag, ki különös előszeretettel viseltett a fiatal publiczista iránt, (saját ifjitott kiadását látta benne), egyszer a klubban minden bevezetés nélkül kérdezte: «Van felesleges hatezer forintja, barátom?»

— Mért kérdi, méltóságos uram?

— Van egy olcsó kerületünk.

— Pénzért vegyek mandatumot?

Az öreg csodálkozva tekintett rá, aztán szárazon mondta: — Olcsóbb, ha szép ígéretekkal fizetheti meg, — de az ilyen kerületek már nagyon ritkák.

Attila ez emlékezetes párbeszéd után nemsokára Boros-Kevén lépett fel, pártonkivüli program-

mal. A kormányon levő párt s egyik ellenzéki párt ellenjelölteket állítottak; midőn Kun és a kormány-párt közt döntő szavazásra került a sor, az örökké ellenzéki keveiek a törökkutiakkal szövetkezve, kivívták neki a mandátumot a Lovrich- és Szentmáray birtokokhoz tartozó falvak ellen.

Soknemű elfoglaltsága daczára, melylyel parlamenti működése és lapjának szerkesztése járt, Attila talált rá időt, hogy fentartsa az összeköttetést bátyjával. Tudta, hogy Agenornak szüksége van társaságára, de neki is jól esett koronként a nagyvárosi élet zajos hullámverése elől a palota előkelő csendjébe menekülni. Itt rendszerint számot adott bátyjának küzdelmeiről, kifejtette terveit, mérlegelte a győzelem valószínűségét, élvezte sikereit. Agenor volt az ő közönsége, mely nem tapsolt ugyan, de nem is pisszegetett, hanem feszült figyelemmel hallgatta

A gróf két év alatt nagyobb hatalmat nyert Attila felett, mint ez maga is sejtette, hatalmát azonban sohasem használta arra, hogy öcsce elhatározásait befolyásolja. Attila lassanként hozzászokott, hogy bátyjában második énjét lássa, kit habozás nélkül avatott be legtitkosabb gondolataiba is. A gróf ismerte öcscének viszonyát Etelhez, és tudomással birt a kastélyban történetekről. Jolán, kit

Attila több ízben említett, különösen érdekelte, ezt bizonyították gyakori kérdései.

— Gondolod, hogy Jolán még szeret?

Attila fejét rázta.

— Ártatlan szerelmeskedés volt az egész. Tulajdonképen ostobaság volt tőlem, hogy felizgattam a gyermek képzeletét, — nem is megyek egyhamar Boros Kevére . . .

— És mi lesz a vége? — kérdezte Agenor más alkalommal, midőn Attila kitörő gyűlölettel emlékezett meg Iván báróról.

— Elpusztulok vagy győzni fogok. Ha győztem és elértem oda, ahová vágyódom, akkor kiragadom Etelt atyja kezei közül s megmondom Ivánnak: szavadon foglak — add pénzedet a nagyréti pópáknak . . .

IV.

A józsefvárosi Lovrich-palota előtt zárt hintó állt meg.

Az inas leszökött a bakról s kinyitotta a czi-meres ajtót, — a hintó mélyéből először két hófehér terrier szökött elő, aztán egy nevetségesen kicsi kéz, majd egy hasonló arányu láb mutatkozott, végre maga Dzsina grófnő termett az aszfalton. A grófnő halkán fütttyentett kutyáinak, aztán felfutott velük a lépcső szönyegén.

A fogadóteremben egy éltes nővel találta magát szemben, ki kinos meglepetéssel tekintett a be-rohanóra. Rövid haja, melyről hamarjában nem lehetett tudni, hogy szürke-e vagy hamvasszőke, kaczer fürtökben kunkorodott öreg fejére, puritán szabásu öltönye koczkás volt, mint egy sakkdeszka, szürke halszemei és durva szája oly hatással voltak Dzsínára, hogy ösztönszerűleg azt mondta: «Good evening, Missis, may I speak with the lady?»

A grófnő csak nemrégiben szabadult ki a tanulószobából és nagy fogékonyága volt egy teli-

vérü missis tekintélye iránt, ezért örömmel látta megjelenni a mellékszoba ajtajában Etel bárónő magas alakját. Dzsina szenvedélyesen vetette magát Etel karjaiba.

— Etel, Etel! csahogy megvagy ismét . . .

A bárónő mosolyogva, de maga is kissé megindultan, várta be, míg kis barátnője visszanyeri önuralmát, aztán magával vonta szobájába.

— Csakhogy megvagy ismét, — szölt Dzsina, karját barátnője derekára fonva, — már azt hittem, sohasem látjuk egymást . . .

Miután helyet foglaltak, Dzsina fogva tartotta Etel kezét.

— Tegnap az operában hallottam Korláthtól, hogy megjöttél. A mama nem akart ideereszteni, míg ti nálunk nem voltatok, — tudod, kissé apprehendál, hogy harmadéve búcsú nélkül mentetek el Kevéről, — de én nem engedtem magamat tartóztatni . . .

Dzsina hirtelen elhallgatott s jelentős pillantást vetett a mellékszoba felé, hol a missis hosszú léptekkel járt fel alá.

— Bátran beszélhetsz, — nem ért magyarul, — nyugtatta meg Etel.

— De hát mit akar ez itt?

— Társalkodónóm.

— Rabtartónőhöz hasonlít. Te eddig oly sza-

bad voltál, mint egy amerikai lady, — ezt nem érttem most . . .

Etel két kezébe fogta barátnője arczát.

— Ily gyermek sokat nem ért.

Dzsina gyanakodva tekintett rá, a gyermek szóra azonban észébe jutott valami.

— Édes Etel, mondd, nőttem egy keveset?

— Azt hiszem igen, egy keveset . . . — A bárónő hazudott, barátnője azt a benyomást tette, mintha utolsó találkozásuk óta kisebb lett volna. Dzsina, fájdalmas lemondással arczán lépett az álló tükör elé és karcsu derekára tette két kezét.

— Mindenki azt mondja, hogy hizom, — ugy-e nem igaz?

Ez oly esdő hangon volt mondva, hogy embertelenség lett volna ellentmondani. A grófnő ismét leült Etel mellé és szokott gyorsasággal tért át más tárgyra.

— Sokat utaztál? Irigyellek, — merre jártál?

— Jártam mindenütt, — felelt Etel; — láttam Madridot, Konstantinápolyt, a trondheimi hegyeket, a nápolyi öbölt és még mit tudom én mit, — most pedig csak egyet kívánok: nyugalmat! — A bárónő ezt mosolyogva, de fáradt hangon mondta.

— Hogy van az, hogy most Budapesten teleltek? Máskor nem szoktatok ide jönni.

— Utóbbi időben hébe-korba szivdobogásom volt, — a szívem kissé megtágult, ez már szokás a családukban . . . Az orvosok megtiltották a további utazást és azt mondták a papának, vigyen oly helyre, a hol jól érzem magamat és a hol szórakozást találok, — én Budapestet választottam.

— Okosan tetted.

— Mi ujság Hevesmegyében ?

— Mikor ott hagytuk Szentmárát, még minden a régiben volt. Az idei versenybál nem ért sokat, az urak nagyon siettek és éjfélkor már mind be voltak csipve. A papa még reggel a kocsin is dalolta : Ha férfilelkedet egy hölgyre föltevéd . . . Vass Pista hadnagy lett. de a piros kadétsipka jobban illett az arczához. Már párbaja is volt. Nénapomra ezt a két kutyát küldte ajándékba, az ő tiszteletére elkereszteltem az egyiket Vassnak, a másikat Pistának. A kastélyotok nagyon elhagyatott, meglátogattam a szegény Drill sirját is . . .

Dzsina grófnő fáradhatatlanul csevegett tovább, emlékezetéből száz apróságot szedvegetve elő, melyeket aztán tarka egyvelegben talált fel barátnőjének.

— Engem az idén be fognak mutatni az udvarnál, aztán elmegyek a fiatal urak báljára is. Azt hiszem, fehér ruhát fogok viselni. Szeretnék egy empire-öltözetet, de mikor olyan kicsi vagyok! —

De most jut eszembe Etel, tudod, kit láttam tegnap? Az afrikait, Kun Attilát!

A bárónő nem tett erre semmi megjegyzést.

— Az operában láttam és nagyon megharagudtam rá! Képzeld, egy egész felvonáson át a híres Livia páholyában ült. Nem is néztem rá egyetlen egyszer sem.

— Ki az a híres Livia? — kérdezte Etel habozva.

— Nem hallottad hírét? Az opera első táncosnője, nagyon szép és nagyon kaczer, — az egész város beszél róla, és ha valahol említik, a fiatal gavallérok mindig összerosolyognak. Az újságok is borzasztó dolgokat tudnak felőle, — nem is szabad a mama előtt olvasnom. Most egy öreg zsidó akarja nőül venni.

Etel némán hallgatta mindezt.

— Itt volt már Kun nálatok? — kérdezte később a grófnő.

— Nem volt.

— Hogy van az?

— Nem tudom.

— Nálunk se járt. Te, Etel, én azt tartom az az ember elkövetett valamit. A papa azelőtt nagyon szerette, de most nem szereti. Azt mondja, veszedelmes ember, izgató . . . —

Dzsina grófnő még tovább fejtegette volna atyja politikai nézeteit, ha a mellékszobában sarkantyupengés nem hallatszik.

Iván báró lépett be. Korláthot vezetve karján.

— Nézze, Etel, kit hoztam! — mondta a báró.

A leány sokkal jobban tudott magán uralkodni, semhogy volt vőlegényével szemben zavart mutatott volna. Korláth ellenben elvörösödött, midőn megérintette a feléje nyújtott kezét.

— Szép, hogy nem feledkezett meg régi barátjánőről, szólt Etel.

— Nem szabad e látogatást érdeméül felróni, — vágott szavába Iván báró, — úgy fogtam el az utcán.

Dzsina grófnő feszült érdeklődéssel figyelt a volt jegyesekre, Etel azonban nagyvilági könnyedséggel segítette át az őrnagyot az első találkozás kínos benyomásain. Csakhamar élénk, de köznapias beszélgetés fejlődött.

Iván báró meglepéssel látta, minő szívélyesen fogadja leánya a grófot. Titokban nem adta fel a reményt, hogy Etelt még mint Korláth grófnét fogja látni. A mi Kunt illeti, ez az ő számára nem létezett — legalább a világ előtt nem. — igaz, hogy gondolataiban annál többet foglalkozott vele. Képzeteiben a Kun név állandó veszély volt, mely

becstelenséggel fenyegeti a Lovrich nevet. Attila alakja összefolyt az elhalt uradalmi igazgató alakjával, ki feltámadt sirjából, hogy teljessé tegye a megaláztatást, melyet a büszke Lovrichokra mért.

A báró első felhevülésében egy angol társalkodónőt adott leánya mellé. A rideg missis, ki a bárótól szigorú utasításokat kapott, meg volt győződve, hogy Etel ártatlan arcza mögött csökönyös bűnös lappang és az alárendeltek szokott tulbuzgalmával a rabtartó szerepét játszotta. Még attól a megaláztatástól sem kímélte meg, hogy felbontsa leveleit. A bárónő mindezt megváltoztathatta volna, de méltóságán alólinak tartotta, hogy atyjánál panaszt tegyen, — inkább kevély alázattal tűrte az angol otrombaságokat. Etel sohasem ragaszkodott atyjához; ama sértések óta pedig, melyeket a kevei kastélyban Attila miatt el kellett tűrnie a feldühödt bárótól, a megvetés egy nemét érezte ellene, — csak a férfit látta benne, ki egy nőt bántalmazni képes.

Iván bárót ellenben leányának szokatlan alázatossága megindította, most ébredt csak tudatára annak, mennyire imádja «a hercegnő leányát». Etel egészségi állapota aggasztotta. A leány, ki eddig a viruló erő megtestesülése volt és aczél idegekkel látszott birni, most gyakran szívdobogásban szenvedett. A

bárónő remek szervezete le fogja győzni a keletkező bajt — mondták az orvosok, — a bárónő kerüljön minden felindulást, vegyen mindent könnyedén, vigadjon, mulasson. Legjobb gyógyszer a kaczagás . . .

Etel komoly arczczal ígérte, hogy kaczagni fog, — ha aztán sötét éjjel egyedül volt szilajul dobogó szívével, kezei hidegülni kezdtek és rémület vett erőt rajta: párnáiba rejtette arczát, nehogy a missis a mellékszobában meghallja zokogását.

A sok keserűség között növekedő diadalérzetel várta szabadítóját. A hangok, melyek Kun Attila nevét a nyilvánosság előtt mind gyakrabban hangoztatták, eljutottak hozzá is.

— Reménylem, ezentul saját jóvoltodból is el fogsz jönni? — szólott Iván báró, midőn Korláth elbucsuzott.

Az őrnagy habozva tekintett Etelre, — ez kezet nyújtott neki.

— Örvideni fogok, ha legrégibb barátomat minél gyakrabban láthatom.

V.

A gázlángok már kigyultak a Nemzetőr szerkesztőségében, a munka javában folyt.

Csapó szerkesztő, ki a lap tulajdonképeni lelke és éltető eleme volt, kavargó füstfelleg közepett könyökölt dolgozó asztala fölött. Jeles hirlapíró, de igénytelen külsejű ember volt; rövidlátó arcza a tulfeszített éjjeli munka következtében kedvetlen, életunt kifejezést nyert, elhanyagolt ruházata eléggé mutatta, mily bölcséleti gondatlansággal viseltetik Csapó ur az ő külső megjelenése iránt. A Nemzetőr szép olvasónői, ha hébe-korba illatos levélkéket menesztettek a szerkesztőségbe, képzeletükben bizonyára más külsővel ruházták fel a híres «Ráspolyt», ki szellemtől és finom gunytól csillogó napi csevegéseivel híressé tette lapja tárczarovatát.

Csapó ur épen «a közélet egy előkelő faktórának» tollából származott cikket dolgozott át. Csapó ur művészi tökélyre vitte a munka e nemét — néhány közbeszurt ötlettel, egy megpendített eszme továbbfejtésével, a legrosszabb cikket is él-

vezhetővé tudta tenni. Csapó ur kegyelméből a közélet nem egy előkelő faktora keveredett már ügyestollu ember hirébe.

A mellékszoba ajtajából most a főszerkesztő szólitotta Csapót. Kun egy kéziratot nyújtott szerkesztője felé, melyen az utolsó sorok még nedvesek voltak.

— Olvassa el e cikkeket, — mondta, széket tolva Csapó elé.

Három rövid cikk volt, mindhárom ismét a kevésmegyei vizszabályozásoknál fölmerült visszaélésekre vonatkozott és élesen támadta a közmunkaügyi államtitkárt.

— Mit szól hozzá? — kérdezte Attila.

— Remekül van megírva, — felelt Csapó, — de ha követni akarja tanácsomat, vesse tűzbe.

— Tudtam, hogy ezt fogja mondani, — szólott Attila nevetve.

— E cikkek megjelenése után a Nemzetőr nem lesz többé az, a mi volt. Eddig bizonyos értelemben a pártok fellett állott, szavát meghallgatták minden táborban, — ennek köszönhetette nagy befolyását.

Ez most meg fóg változni, a cikkek nyílt támadást képeznek a kormány ellen s mi teljes gőzerővel evezünk az ellenzék felé . . .

— Nem fogunk csatlakozni egyik ellenzéki párthoz sem.

— De nem akadályozhatjuk meg, hogy ők ne csatlakozzanak hozzánk. Ez egyre megy; a Nemzetőr pártlap lesz.

— Látott már embert, a ki nem megy harczba, mert sajnálja fényes fringiját? A lap különben mindenben követi régi irányát, nincs is ellenvetésem ha, főleg a miniszterelnökkel szemben, nem kiméli a tömjénfüstöt; — támadólag csak a közmunkaügyi tárcza ellen lépünk fel, — e polémiát magam fogom vezetni.

Csapó urat e nyilatkozat kissé megnyugtatta s mert a mellékszobában vinyogni kezdett a telefon csengője, elhagyta főnökét.

Kevés idő múlva egy katonatiszt lépett a szerkesztőségbe, Kun után tudakozódva. Fiatal százados volt, éles, merész vonásokkal, nyulánk természetéhez jól illett a törzskari egyenruha.

— Bódítz vagyok, — mondta, Attila szobájába lépve.

— Örvendek. A családi hasonlatosságot atyjával felismertem.

— Képviselő ur barátja atyámnak?

— A méltóságos úr tisztelői sorába tartozom.

— Emlékszem, hogy atyám gyakran különös

rokonszenvvvel emlékezett meg képviselő urról, — e barátságos viszony felbátorit egy kérésre . . .

Attila helyet kínált látogatójának, ki folytatta :

— Kérelmem nagyon bizalmas természetű. Nyíltságom meg fogja lepni, de szolgáljon mentségemül, hogy bennem egy szikrája sincs atyám diplomacziái tehetségének és hogy kényszerhelyzetben vagyok.

Attilát e bevezetés kíváncsivá tette.

— Képviselő ur mindenesetre hallott ama botrányos viszonyról, melyben atyám Grimaldi Liviahoz áll ? Ismeri atyámat és a dolgot ép oly érthetetlennek fogja találni, mint magam. Tény azonban, hogy atyám öreg napjaira teljesen a tánczosnő hatalmába került. Elképzelheti, hogy e szerencsétlen szenvedélye sok kinos és viharos jelenetet idézett elő otthonunkban ; — a vége az lett, hogy szegény anyám, ki már ezüstitakodalmát is megülte, kénytelen volt az én lakásomba költözni, atyám pedig megindította ellene a válókeresetet és komolyan el van határozva ama személyt nőül venni . . .

— Nem tudott százados ur semmit sem elérni atyjánál ?

— Semmit ; meglehet, hogy magam vagyok az oka, mert tulheves voltam. Atyám kiutasított házából és kitagadással fenyegetett.

— Azt hiszi, hogy fenyegetését teljesíteni fogja ?

— Isten a tanum, hogy könnyű szívvél mondanék le örökrészemről, ha a dolog nem érintené életboldogságomat. Én vőlegény vagyok. Jegyesem nem gazdag, de előkelő családból, a Hajvály-családból származik. A család előítéleteit az új nemes-szel szemben csak arám állhatatossága tudta legyőzni. Ha most a hirhadt Livia atyám neje lesz, a Hajvályak nem fognak rokonságba lépni egy névvel, melyhez egy országos botrány emléke fűződik . . . Mindezt azért mondtam el képviselő urnak, mert tudom hogy befolyással bír atyámra . . .

Attila szavába vágott.

— Félek, hogy félreismeri viszonyomat atyjához. Nem állunk oly közel egymáshoz, mint talán gondolja, és sejtem, hogy utaink a közel jövőben teljesen szét fognak válni.

— Magam sem reménylem, hogy valaki egyszerűen kibeszélhesse atyám fejéből e szerencsétlen rögeszmét. Emlékszem azonban, hogy a Nemzetőr egy időben élesen bírálta Livia erkölcsi viseletét; akkoraiban azt hittem, hogy e czikkek talán lehetetlenne fogják tenni a tánczosnőt, — újabb időben azonban azt kellett tapasztalnom, hogy a lap megváltoztatta nézetét és most — bocsánat! — most ön csinálja neki a legnagyobb reklámot . . .

— Újságcikkektől ne várjon eredményt. Ha

ki üldözőnk is az operából, azzal még nem nyer-
nénk semmit.

— A mennyire atyámat ismerem: igaza lehet.

A százados kissé gondolkozott, aztán meg-
adással mondta:

— Bocsásson meg, hogy ennyi időn át unta-
tom, de lássa, nekem sajátságos ösztönöm sugalta
hogy, ha valaki, úgy ön segíthet rajtam. Atyám
egyszer az országgyűlésről jött, — ha jól tudom a
költségvetést tárgyalták —

— Akkor kissé összekaptunk, — jegyezte
meg Attila.

— Atyám az ülés után elragadtatással beszélt
önről.

Ember a talpán — mondta — sarokba szo-
ritott, hogy mozdulni sem tudtam. Másnap meg azt
mondta önről: ha van ember, a ki a kártyámba lát,
ugy Kun az.

Attila elmosolyodott.

A százados folytatta:

— Mikor most hiába törtem fejemet, miként
vethetnék gáncot Livia tervei elé, elhatároztam,
hogy feljövök önhöz, elmondok önnek mindent, meg-
kérem, hogy legyen barátom és segítsen rajtam.

A képviselő kezét nyújtott a századosnak, ki-
nek nyíltsága megnyerte tetszését.

— Barátságomat már is megnyerte. Minő stádiumban van különben atyjának válópöre?

— Egy hó mulva már be is lehet fejezve.

Attila gondolkozva járt fel és alá a szobában, a százados feszült figyelemmel tekintett arczába.

— Atyja nem fog lemondani Liviáról, — mondta a képviselő, — de Liviát talán rá lehetne bízni, hogy kikosarazza atyját. Ha Livia például beleszeretne valakibe, komolyan beleszeretne, — akkor a kérdés meg lenne oldva.

— Tud is az szeretni! — szólt Bóditz.

— Nem ismeri a balletcsillagok természetrajzát. Önzők és szívtelenek azokkal szemben, kik őket szeretik, de feláldozók azok iránt, kiket szeretnek. Százados ur! Volna bátorsága atyja versenytársa gyanánt lépni fel? A százados meglepetten tekintett Attilára, aztán fejét csóválta.

— Az lehetetlen, mit szólna menyasszonyom?

Attila elgondolkozott, aztán elmosolyodott és órájára nézett.

— Hagyjuk a dolgot egyelőre függőben, meg lehet hogy rövid idő mulva nemcsak jó tanácssal, de tettel is segíthetek önön . . .

A százados elment, Attila pedig kiszólt a szerkesztőségbe: — Ma magam megyek az operába.

VI.

A következő vasárnap a Nemzetőr volt a főváros legolvasottabb hirlapja. Daezára annak, hogy a lap (Csapó ur elővigyázata folytán) a szokottnál nagyobb kiadásban jelent meg, az ujságárusítók csakhamar elkapkodták az utolsó példányig. A nap eseményét az államtitkár ellen intézett támadás képezte.

A Nemzetőr főszerkesztője este kissé izgatott hangulatban hagyta el a szerkesztőséget és az Andrásy-ut felé irányította lépteit. A képzőművészek palotájában egy külföldi művész állította ki festményeit; mióta a kiállítás megnyílt, egész nap tarka tömeg hullámozott a termekben, este pedig hosszú kocsisor várakozott a villanyos fényben uszó főbejárat előtt.

Attila meglehetősen későn vett magának időt a kiállítás megtekintésére. A záróra közel volt, a termekben csak néhány rajongó műbarát tévelygett még, vissza-visszatérve egy-egy képhez. Attila a folyóson át a nagy terembe lépett, hogy meg szem-

lélje a kiállítás fénypontját, egy óriási csoportképet. A teremben már csak két személyt talált: egy fiatal hirlapíró, ki könyvében jegyeztetett s egy koczkás ruháju éltesebb hölgyet, ki a közkereven ten ült s tárgymutatója felett csendesen elszunyadt.

Midőn Attila a kisebb mellékterembe lépett, az ajtóban meglepetten állott meg. A szobában magas női alak állott egy kép szemléletébe merülve, klasszikus metszésű vonásai a villanyos fényben márványfehérek voltak. A fiatal ember szíve viharosan dobogott . . .

— Etel!

A bárónő lassan az ajtó felé fordította fejét, aztán kezét keblére szoritotta, ujját pedig ajkához emelte, hallgatást parancsolva. Attila mozdulatlanul maradt, mintha ígézet alatt állana s tétovázó szemekkel tekintett a bűvös alakra.

Most feléje lépett, — a bárónő gyorsan az ablakmélyedésbe hátrált, ujját még egyre ajkán tartva.

— Legyen nyugodt, kérem, — öröm a mellék-szobában van. Tegyen úgy mintha egy képet szemlélne s beszéljen halkan . . .

Ezt suttogó hangon mondta.

Attila néhány lépésnyire állott Eteltől, ki felig hátat fordítva neki s egy magasan függő kép szemléletébe látszott merülni.

— Etel! oly régóta nem láttalak . . .

— Halkabban!

— Itt maradsz most a fővárosban?

A bárónő igent intett.

— Gyakran foglak láthatni?

A bárónő fejét rázta.

— Csak ha véletlenül találkozunk. Őrizet alatt állok. Ne tegyen kísérletet, hogy közelembe jusson, ezzel csak rosszabbitaná helyzetemet. Sokat szenvedtem önért.

— Légy erős! — mondta Attila. — Nem-sokára meg fog változni minden. Sorsomnak most el kell dőlnie, — ha győztes maradok, kiszabadítlak . . .

— Imádkozni fogok, hogy győzzön; — de ha nem győz?

— Akkor vége, mindennek vége!

Etel fejét ringatta.

— Akkor is megosztom sorsát, — mondta egyszerűen.

E szavaknál hátraszegett fővel, nyugodtan tekintett a magasba, a halkán zümmögő üveggömb bűvös fénnyel árasztotta el.

Fiatal házaspár lépett most a szobába. Egy pillanatig habozva néztek a bárónőre, valjon az is a kiállított tárgyakhoz tartozik-e, aztán sorra

vették a festményeket. A férj suttogó hangon magyarázta azt, mit könyvéből olvasott, a csinos nő hívő áhitattal biczentett fejével. Midőn végre távoztak, Etel újra megszólalt, most már Attilára szegezte szemeit.

— Még egyet! Tudja hogy nem vagyok féltékeny, de gyűlölöm a hazugságot, még a gondolatban elkövetett hazugságot is . . .

— Kétkedel bennem?

— Egyszer azt mondta, szeret. Elvárom, hogy a mely perczen érzi, hogy nem szeret többé, ezt nyíltan és becsületesen tudtomra fogja adni . . . — E pillanatban gyors, botorkáló léptek közeledtek. Etel összerezte és ajkába harapott. A missis lépett a szobába; miután álmos, gyanakvó pillantást vetett Attilára, néhány torokhangot hallatott és védenckével távozott. Nemsokára harangütés jelezte a zárórát.

Attilának nem volt alváshoz kedve, felke-reste bátyját. A grófot festői műhelyében találta. Tehetsége felülemelkedett a műkedvelők szokott színvonalán, futólagosan odavetett tanulmányai meglepő tehetségről tanuskodtak, mivel azonban nem merített a természet örök forrásából és modellek után sem dolgozott, alkotásai a valószínűtlenség és bevégtelenség bélyegét hordták magukon. A mit első

hevében jól alkotott, azt kidolgozás közben ismét elrontotta. Rendesen egyes részleteket kezdett az összbenyomás rovására kidomborítani, ha aztán belátta, hogy nem képes többé az eredeti eszme magaslatára emelkedni, kedvét vesztette és megsemmisítette a bevégzetlen munkát.

Mütermé, — üvegkupalás szoba — teljesen nélkülözte a divatos művészműhelyek szeszélyes diszitményeit. Összes művészi berendezését néhány festőállvány és fabáb s a fal mellett elhelyezett nagyszámu gipszöntvény képezte, modellek hiányában az utóbbiakról készítette tanulmányvázlatait. Ezek közt volt a medicii, a knidoszi, az akropoliszi, úgyszintén a Kallipygos és Astragaligusa melléknevekkel felruházott Vénus. Márványszobor csak egy volt köztük: a milói Vénusé. A háttérben harmónium állott, melyen a ház ura néha játszani szokott.

Midőn a képviselőt most belépni látta, szó nélkül leemelt az állványról egy megkezdett képet s festett oldalával a falnak támasztotta. Attila megszokta már bátyjának ilyféle különczkódéseit s a kerevetre vetette magát.

— Tudod, — kérdezte, — kivel találkoztam ma?

Agenor kérdőleg tekintett rá.

— Etelle!

A gróf hirtelen megfordult sarkán s az ablak-mélyedésbe lépett. Egy ideig ujjával az üvegen dobolt, aztán nyugodtan kérdezte:

— Itt vannak Lovrichék?

— Itt vannak és épen jókor jöttek, hogy tanúi legyenek a döntő ütközetnek. Ma dördült el a Nemzetörben az első robbanó löveg, holnap a kormánynyal már nyílt harcra állok, — meglehet hogy a válságtól már csak hetek választanak el.

Agenor a harmóniumhoz ült s szárazon mondta:

— Ha azok a szegény ördögök, kik leleplezéseite folytán kenyerüket veszítették, legalább tudnák, hogy nekik a szép Lovrich Etelért kell éhezniök!

— Mit akarsz? Thersites is a szép Helenáért harczolt. C'est la guerre!

— Thersites kenyérért harczolt, valamint Hector hazájaért, Achilles pedig a halhatatlanságért, — de egyik sem az asszonyért. Barátom, te sem küzdesz asszonyért!

Agenor végig futtatta ujjait a billentyűkön s mielőtt Attila még válaszolhatott volna, megkérdezte:

— Bizton tudod, hogy Etel szeret?

— Sajátságos kérdés! Ha nem szeretne, mért kötné sorsát az enyémhez? Az egész leány külön-

ben élő talány előtttem s épen ez az, a mi ellentáthatatlan delejjel vonz.

Agenor játszani kezdett hangszerén, a hosszan nyújtott, telt hanghullámok szétáradtak a kupola alatt. Attila elmerengve hallgatta a sajátyszerű zenét s a milói Vénus szobrára tekintett, mely fenséges márványszépségében állott előtte.

— Az istennő arcza csodálatosan emlékeztett Etelre, — mondta egyszerre.

— Csak most veszed észre e hasonlatosságot? — kérdezte Agenor, magszakítva játékát.

— A műcsarnokban tűnt fel először. A villanyos fény, az éles árny meglepővé tette a hasonlatosságot.

— Hiszel a szerelemben? — kérdezte Agenor váratlanul.

— Hogy hiszek-e? Az emberek évezredek óta mást se tesznek, mint szeretnek.

— Oh igen, az emberek! Az emberek évezredeken át hittek kísértetekben, szellemekben és boszorkányokban is. Hány boszorkányt égettek meg? Látod, azért még sincsenek boszorkányok.

Attila észrevette, hogy Agenor ma a szokott-nál is komorabb hangulatban van, ezért nem is mondott neki ellent. Bátyja időközben zsebetett kezekkel lépett a milói szobor elé és sajátos mosollyal tekintett végig a márványistennőn.

— És tudod mi az asszonyi szépség? A zsiradék helyes elosztása a bőr alatt... A gróf felalá kezdett járni és szokása szerint szárnyra bocsátotta szeszélyes röptü szellemét.

— A teremtés minden teremtményét fegyverrel ruházta fel, hogy megállhasson a létért való küzdelemben. Az oroszlának körmöket adott, a verticellának pedig tapadó csápot, melylyel hozzá tapad a kagylóhoz vagy békához, hogy egész éltén át hurczoltassa és tápláltassa magát. A mi a verticellának a csáp, az az asszonynak a szépség. Schopenhauer mondta, hogy a természet a női szépséggel rövid ideig tartó, csattanó hatást akart elérni; — a férfi a szépség részegítő hatása alatt szem elől téveszti józan önérdékét és — a verticella hozzátapad, hogy gondtalanul eviczkéljen az élet tengerében. Ez a szerelem s a házasság genézise, értve mindkettőt eredeti, tehát tökéletes alakjában... A mit a költők és rajongók még hozzáadtak, az mind sallang, hogy szalonképessé tegyék vele a mezeten ösztönt. — Attila kaczagott, de boszankodott is.

— Eszerint a szerelem s a nőiesség egész kultusza az — izmok s a zsiradékok felosztásában birja alapját? Ha ez áll, akkor a lángész az agy foszfortartalma, az erény a kellő csábítás hiánya, az egész világ pedig...

— Az egész világ pedig nem templom rajongók számára, hanem műhely, — egészítette ki szárazon Agenor.

Attilának nem volt bátorsága kommentárt adni a «műhely» fogalmához, mely oly kevésbé egyezett bátyja életmódjával.

VII.

Attila Korláthtal az operában volt, hová egy idő óta gyakran eljárt.

A szemben levő páholyban Bóditz ült, az első helyet egy kiélt arczu, kopasz öreg foglalta el, ki élénken látcsövezte a közönséget.

— Ki az Bóditz mellett? — kérdezte Attila.

— Ojtózy, — volt a felelet. — Ojtózy gróf e napokban jött csak meg egyik külföldi udvarból, hol magasabb diplomacziái állásban tartózkodott.

A kegyelmes úr most a szinpadra irányította látcsövét, aztán szomszédjához fordult.

— Csinos! mi a neve?

— Livia, Grimaldi Livia, — felelt Bóditz.

— Kinek a gyémántjait viseli? — kérdezte a kegyelmes, ki még sokkal rövidebb idő óta itthon, semhogy ismerhette volna a Bóditzról keringő pletykákat.

— Nem tudom, kegyelmes uram, én nem törődöm ilyenekkel...

A gróf még egyre a szinpadra figyelt.

— Jól tánczol. Van valami a mozdulataiban, ami Elszer Fánnira emlékeztet, csak valamivel lágyabb. Ah, most már tudom ki fizeti az ékszerész-számláit.

— Kit gondolsz, kegyelmes uram? — kérdezte Bóditz kelletlenül.

— Ott szemben a páholyban — egyik a kettő közül. Az egyik talán Korláth — de a fekete?

— Kún Attila.

— Kún? Ugylátszik a néptribunnak főúri kedvtelései vannak, — Livia neki tánczolja egész szólóját.

És valóban, a szép tánczosnő — nem törődve a közönséggel — szemeit folyton Attila páholyára szegezte. Amint gömbölyű karjait feje fölött összefonva, könnyen és karcsún perdült a lámpák elé, az ember azt hihette volna, hogy illatos almafavirág, melynek csak gyöngye légáramra van szüksége, hogy lihegve és csillogva szálljon ama földszinti páholy homályába...

Attila tapsolt, Livia a karnak engedte át a tért s pihegve, csipőre tett kezekkel sétált fel alá a háttérben. A tánczbetétnek vége lett, a dalmű tovább folyt, midőn Livia bizalmasainak egyike megjelent Attila páholyában.

— A művésznő egy perczre öltözőjébe kéri

képviselő urat; azt hiszem, lapjának dicséretét akarja megköszönni.

Attila kissé gondolkozott, azután kijelentette, hogy nem megy, nem hagyhatja egyedül barátját.

— De Livia azt mondta, hozzam fel minden áron.

— Mondja neki, hogy nem sikerült semmi áron.

— Nem fogja elhinni; majd azzal gyanusít, hogy féltékenységből át sem adtam izenetét. Adjon legalább valami bizonyítékot kezembe.

Attila kivette gomblyukából az ibolyacsokrot s odaadta.

Ojtózy gróf időközben érdeklődéssel szemlélte a Nemzetőr szerkesztőjét, végre letette látcsövét s Bóditzhoz fordult.

— Ez az ember sok főfájást okoz nektek? kérdezte.

— Attól félek, hogy a java még hátra van. Olvastad ma a lapját?

— Olvastam. Azt hiszem, a titkár nemsokára megrongált egészségét valami külföldi fürdőben fogja helyreállítani. Botrányhajhászatból teszi ezt Kun, vagy akar valamit?

— Akar valamit. Mióta tanulmányozni kezdtem, meggyőződtem, hogy jól megfontolt terv szerint halad egy kitűzött cél felé.

Bóditz önmegelegedéssel kezdte magyarázni

azt, mit Kun tervének nevezett. Bóditz a parlamenti arena forró porondján vénült meg és bizonyos gyöngédséggel figyelte meg a fiatal nemzedék ama tagjait, kik véleménye szerint ügyesen forgatták az alkotmányos küzdelem fegyvereit. Ez nem akadályozta a vén gladiátort abban, hogy alkalomadtán egy ily fiatal bajnoknak nyakát törje.

— Első cikkeiben, melyeket a kevei szabályozás ügyében irt — szolt Bóditz, — a védművek szakszerű kritikáját hozta, több baklövést mutatva ki. Ez feltűnést keltett és néhány alantas közeg állásába került. Egy későbbi cikk sikkasztással vádolta a társulat vezetőit. Az elcsapott mérnökök mint tanuk jelentkeztek; bebizonyult, hogy a kevei töltés czölöpjei egy méterrel rövidebbek az előirányzatnál, egyik igazgató lemondott állásáról, egyik vállalkozó pedig hüvösre került. A per be volt fejezve, mindenki elintézettnek gondolta a dolgot. Kun ekkor lapjában azt állította, hogy a társulatot ellenőrző kormánybiztos megvesztegettette magát. A biztos nem várta be a vizsgálatot, hanem előrehaladott kora miatt nyugalomba vonult. Mi akkor kezdtük sejteni, hogy egy óvatos, de vakmerő ellennel állunk szemben s mert erélyének és kiváló szakértelmének nem egy bizonyítékát adta már, azon voltunk, hogy megnyerjük magunknak.

— Tettetek kísérletet?

— Tettünk.

Bóditz hangja suttogássá vált, midőn folytatta:

— Magam jártam nála, értésére adtam, hogy a kormánybiztos állása üresedésben van . . .

— Mit felelt?

— Azt mondta: az istenek nem arra valók, hogy fazekat drótozzanak.

— Ej, hisz ez nagyzási hóhortban szenved?
Bóditz vállat vont.

— Nagyon bizik magában.

— Azt hiszed, hogy veszedelmes lehet?

— Már is a fejünkre nőtt. A csöcselék rajong érte, a titkár bukása csak növelni fogja erejét és önbizalmát.

— Akkor a miniszterre kerülne a sor? Azt hiszed, hogy egyedül ostromolni fogja a kormányt?

— Egyedül? Ő kívül áll ugyan a pártokon, de a kormány elleni küzdelemben számíthat valamennyi ellemzéki párt támogatására.

A kegyelmes ismét Kunra irányította üvegét, közben halkán mondta:

— Arisztokratikus orr, tüzes szem, érzékiesség — barátom! ily anyagból nem gyurnak Caesarokat, legfőlebb Alkibiadeseket. Sokkal fiatalabb és vérmesebb, semhogy sokáig fenn tudja magát tar-

tani a közvélemény kegyében. A nép azt kívánja bálványaitól, hogy legyenek mentek emberi gyöngéktől, járjanak otthon is fekete kabátban és csináljanak borotválkozás közben is ünnepélyes arczot. Meglásd, Kun ezt nem győzi sokáig. Egyszer majd alkibiadesi mámorában széttör néhányat az utszéli istenek közül, akkor halált fognak rá kiáltani azok, kik ma vállaikra emelik. Talán a legjobb, a mit Kunnal szemben tehetek: várjatok!

— Az a kérdés, lesz-e időnk erre. Nem hiszem, hogy Kun rendszeres ostrom alá vegye pozícióinkat; ez ostrom alatt kénytelen volna kimutatni saját gyöngéit is. Váratlan, vakmerő támadással fog ránk törni; ily támadás az ő hatalmas és népszerűsége mellett veszélyes lehetne. Tudod, hogy nincs egységes kormánypártunk, a párttörések, melyeket a miniszter oly ügyesen tud egymás ellen kijátszani, csak lazán függnék össze . . . — Ha nem értek rá várni, akkor tegyék ártalmatlanná. Egy fiatal embernek, ki a tribunt adja, de sem erkölceiben, sem elveiben nem puritán, mindig elevenére lehet találni. Egy ostobaság, egy párbaj, egy botrányos, szerelmi kaland, — ilyesmi lerántja válláról a tribuntogát. A mennyire emlékszem, te értesz ily apró komédiák rendezéséhez? Talán épen e tánczosnő lehetne fegyver kezében.

Bódítz nem felelt, nem tetszett neki, hogy a kegyelmes úr oly állhatatosan összeköttetésbe hozza Liviát az afrikaival. . . .

Attila időközben elbucsuzott Korláthtól s még az előadás vége előtt hagyta el a színházat. Az utcasarkon bérkocsi állt, a bakon leánycseléd ült, nagy ruhás kosárral, a kocsi előtt karcsu női alak várakozott. Attila felismerte Liviát.

— Az éj oly szép, hogy szeretnék gyalog menni, ha nem volnék egyedül — szólt a tánczosnő a szoba-leányához, kivel láthatólag bizalmas lábon állt.

— Ha elfogadja kíséretemet, nem lesz egyedül, — szólt Attila.

A tánczosnő hátra fordult.

— Ej, lám, Kun! A jó alkalmat nem szalasztoom el. Hajts!

Az utóbbi meghagyás a kocsisnak szólt.

Livia könnyü léptekkel haladt Attila mellett.

— Nem lett volna szabad kíséretét elfogadnom, büntetésül, hogy nem jött fel a színpadra.

— Nekem pedig nem lett volna szabad kíséretemet felajánlanom.

— Udvariatlan! És mért nem?

— Hazudjak?

— Nem mondjon igazat; jutalmul megbocsátok.

— Megigéri? Tehát hallja: óvakodom a tűztől, nem akarom megperzselni a szárnyaimat.

Livia kaczagott.

— Ezt oly hangon mondja, hogy nem tudom bóknak vegyem-e, vagy gorombaságnak.

— Egyiknek sem, vegye igazságnak.

Livia kissé elgondolkozott, majd büszkén mondta:

— Pedig elbiheti, ha tehetségemben állana, akkor sem éreznék kedvet önt, — hogy is mondta? — megperzselni.

— Abban nem kétkezem.

— Én azt hiszem, barátom, maga kissé képzelődő; kissé nagyon képzelődő. A csokrot, melyet küldött, természetesen, eldobtam.

A tánczosnő fehér fogait mutatta és merészen hazudott; az ibolyacsokor a keblére volt tűzve.

— Csak azért hívtam a szinpadra — folytatta, — hogy megköszönjem a Nemzetőr bírálatát.

Attilának csak most tűnt fel, minő bizalmas lábon áll már Liviával.

— Meg van most elégedve velem? — kérdezte.

— Köszönöm, többet tett értem, mint a mennyit megérdemelt. Most már jól találom itt magamat, a közönség is kezd szeretni. Kezdetben sokat boszantottak, képzelje! egyik éleztlap versben azt állította,

hogy két kedvesem van egyszerre. Nem infámis hazugság?

— Én mindig csak a felét hiszem annak, mit a világ mond.

Livia megállt s végignézett rajta.

— Mit jelentsen ez?

— Vegye ugy, a mint mondtam. Vagy említsek nevet?

— Tegye, kérem!

— Bóditz lovag!

Livia nevetett.

— Ennyi az egész? Bóditz! Elfogja hinni, ha valamit becsületszavamra mondok? Hallja, Bóditz még a kis ujjam hegyét sem csókolta meg; nem, egyszer sem...

Aztán felemelte fejét:

— A kit nem szeretek, annak nem leszek kedvese, legfőlebb felesége.

— Ha ismeretségünk nem volna oly új keletű, kérdeznék öntől valamit.

— Kérdezzen, mintha gyermekkori játszótársak volnánk.

— Mi birta arra, hogy az öreget — elbolondítsa?

— Nem udvarias, de legalább őszinte. Elhiheti, nem törődöm Bóditz pénzével. Ezt könnyebben

kaphatnám meg, ha nem lennék a neje. De nekem a neve kell! A fővárosiak eleget boszantottak ostoba pletykáikkal, most én fogom őket visszaboszantani azzal, hogy lovag Bóditzné és méltóságos asszony leszek.

— S e szeszélyért fel akarja dúlni egy család boldogságát? Bóditz neje öreg anyóka, fiatal korában együtt küzdött és koplalt férjével; most midőn öreg napjait kényelmes jólétben tölthetné, elkergeti házából? Van lelkiismerete?

— Nincs! Az olyan nőnek, mint én vagyok, lelkiismeretre nincs szüksége. De mért mondja nekem mindezt?

— Még nincs vége! Bóditznak van egy fia, nyiltszívű, becsületes katona; atyja kitagadta — ennek ön az oka. A fiu vőlegény és imádja menyasszonyát; az eljegyzés felbomlott, — ennek is ön az oka!

— Mért mondja nekem ezt? — kérdezte Livia egymásra harapott fogakkal.

— Szíve meg fogja adni a választ.

— Már megint a szívem! Hát van nekem szívem?

— Bizton tudom, hogy most is érzi dobbanását.

Livia felvállról nézett kísérijére, aztán halkán mondta:

— Minderről nem tudtam semmit. Az öreg azt mondta, hogy felesége akar válni, az ügyvéd is azt mondta, barátaim mind azt mondták.

— Akkor versenyt hazudtak, — igen, hazudtak! mondja meg nekik, hogy én mondtam. Őrizkedjék különben ugynevezett barátjaitól. Ezeket az alázatos, igénytelen embereket csak a hiuság viszi az ön közelébe, ezek jobban rontják hírét, mint leghevesebb ellenségei.

— Itthon vagyok, — mondta Livia egy bérház kapuja előtt.

Attila megnyomta a csengetyű gombját s a tánczosnőhöz fordult, ki némán támaszkodott a kapunak s nagy szemekkel tekintett rá.

— Haragszik?

Livia lassan rázta fejét.

— Nem haragszom, — úgy látom, magának több van megengedve, mint másoknak.

Attila fogva tartotta a kezét, a melyet Livia feléje nyújtott.

— Ha bizton tudnám, hogy nekem több van megengedve, szeretnék e jogommal visszaélni.

— Mit akar?

— Fogadja el látogatásomat.

— Most?

— Most.

— Ezt megérdemeltem, — szólta Livia, miközben iparkodott ujjait kiszabadítani. Midőn ez nem sikerült, gunyosan mondta:

— És ha most felviszem, ugyebár, akkor kész nekem megbocsátani, hogy tönkre akarom tenni egy család boldogságát?

— Nem, Livia, maga félreért. Ha most felvisz lakására, követelni fogom, hogy holnap dobja ki onnan Bóditzt.

Livia nagy szemeket meresztett rá, aztán elfojtott hangon kérdezte:

— Tehát azt kívánja, hogy válaszzak Bóditz és maga közt?

— Ha azt kívánám?

— Ne így! Kívánja vagy nem kívánja?

— Tehát: kívánom!

— Ej! s mit nyújt maga nekem?

— Nem veszem nőül, de nem is sértem meg gyémántokkal.

A házmester kulcsa megfordult a zárban.

Attila még mindig fogva tartotta a kis kezét.

— Ő — vagy én? — kérdezte most hévvel, s e hév nem volt egészen hamis.

— Nem, — önnel szemben tisztességes maradok!

Livia kiragadta kezét s befutott a kapun.

VIII.

A mit Ojtózy gróf Bóditznak az operában megjósolt, az nemsokára szóról-szóra bekövetkezett, a Nemzetőrben megtámadott titkár «megrongált egészségének helyreállítása céljából» hosszabb szabadságot vett s a czitromok honába utazott. A hivatalos frázis nem tartotta magát sokáig, a mérvadó körök csakhamar kénytelenek voltak leplezetlenül bevallani a titkár bukását. Ojtózy a titkár legjobb barátjai sorába tartozott, de azért büszke volt a diadalra, melyet politikai előérzetének csallhatatlansága aratott.

Kun hatalma és a mérvadó körök zavara, félelmetes mérvben kezdett nőni. A kisebb hírlapok, melyek a Nemzetőr uszályába kapaszkodtak, siketítő diadalrivalgásba törtek ki, a felhivatalosak pedig jó arccal beleharaptak a savanyu almába, megelégedéssel konstatálva, hogy a kormánynak van hatalma és jóakarata minden vétkest — álljon az bármilyen magasan! — megbüntetni.

A Nemzetőr tartózkodó állást foglalt el, néhány

czélzása sejtette, hogy a purifikáció művét még nem tekinti befejezettnek.

Mit akar ez még? kérdezték egymástól a kormány bizalmasai.

A tigris csakhamar kimutatta karmait. Parlamenti körökben hire járt, hogy Kun interpellálni szándékozik a közmunkaügyi minisztert, a szabályozási ügyben.

Attila maga gondoskodott róla, hogy e hír jó eleve elterjedést nyerjen, — talán mert, szüksége volt a közönség feszült figyelmére, a telt karzatokra és a képviselőház előtt tolongó tömegre, mint statisztia eszközökre.

A sajtó napok óta foglalkozott a történendőkkel s mikor elérkezett a várt nap, a közönség kíváncsiságának húrja pattanásig meg volt feszítve. A szabályozási visszaélések alárendelt kérdése teljesen háttérbe vonult, mindenki érezte, hogy nagyobb dolgokról, talán a kormányon levő párt tűzpróbájáról van szó.

A parlament előtt már korán reggel tarka néptömeg tolongott. Azzal töltötték idejüket, hogy az érkező képviselőkkel lármás módon tudatták rokonszenvüket vagy ellenszenvüket. Zalkovszky, deli alakja miatt, először életében kapott harsány eljenzést, a min ő csodálkozott leginkább. Az inter-

pellálandó miniszter ellen tulajdonképen tüntetés volt tervezve, midőn azonban a méltóságteljes ősz, ki egy történelmi név viselője volt, kiszállt kocsijából, a tömeg némán csinált előtte helyet.

A folyosókon nyomott csend uralkodott, a képviselők sűrű csoportokba verődve beszélgettek.

Az ülés kezdetét vette, Kun még nem mutatkozott. A száraz napirendet gyorsan örölték le. Most az utczáról tompa moraj hallatszott, mely zugva közeledett és harsogva áradt a képviselőház előcsarnokáig.

— Üdvöz légy, Grachus! szólt Bóditz, a bufetbe lépő Kunhoz.

— Grachus sorsára akarsz juttatni? — kérdezte a megszólított.

— Ma még nem, — ma te dobhatod a Dunába a senatust...

A karzatok szakadásig voltak megtömve, a képviselők látszóvelei főleg egy pont felé irányultak, hol egy óriási legyező mögül Livia csinos arca mosolygott alá.

Sorra kerülnek az interpellációk. A villanyos csengettyűk megszólalnak, a padok csakhamar megtelnek. Egy öreg képviselő nagy bőbeszédűséggel interpellál a romániai marhabevitel tárgyában...

Végre Kun nevét olvassák. Attila felegyene-

sedik és szólni kezd. Első szavait elnyeli a zaj, végre csend áll be. Akadozva beszél, mintha el volna fogulva, előadása meglehetősen száraz. A hallgatóság elfojtott lélegzettel követi szavait. A szónok lassanként neki hevül, kilép tartózkodásából, öblös hangja betölti a termet. Most egy pillanatra elhallgat, ajkain gunyos mosoly fut keresztül, aztán maró iróniával kezdi ecsetelni a kormány «elsimító gépezetének» működését . . . Minden megjegyzése egy villogó darázs, mely mérges fullánkot hagy ott, a hová száll. A rövid szüneteket zugó helyeslés tölti be. Most hangja halkabban cseng, a mint rátér a követett rendszer következményeinek ecsetelésére. A hallgatóság egy része teljesen a szónok uralma alá kerül. A ház — köznapiasan szólva — zugó tenger, melynek hullámai felcsapkodnak a karzatokig. Kun szavára elemi erővel törnek elő a meglepetés, a megbotránkozás, a helyeslés hangjai, kezének egy intésére mély csend áll be. Amint most kevélyen visszavetett fővel, villogó szemekkel és a miniszter felé kinyújtott kézzel áll és fejtegetéseit abban vonja össze, hogy a miniszter, ki alatt ily dolgok történhettek, vagy tehetetlen vagy czinkos — fölséges és merész volt, mint a bosszu nem-tője . . . Végül felvette az előtte fekvő lapot és meglepő nyugodt hangon elolvasta interpellációjának

szövegét. Aztán felharsant a végnélküli helyeslés, a képviselők zajongva és vitatkozva tolongtak köréje, az elnöki csengettyű hangja elveszett a siketítő zsongásban.

Az interpellált miniszter végzetes taktikai hibát követett el, midőn a felszólamlásra rögtön felelt. Hangja remegett a felindulástól, de előadása színtelen és erőtlen volf, a különben oly szellemes debatter elvesztette lábai alól a talajt

Kun felszökött s egy rövid, szellemtől szikrázó rögtönzéssel halomra döntötte a miniszteri logika kártyavárát, zugó helyeslés közepett kijelentve, hogy nem fogadhatja el a választ.

A miniszter újabb szavait zavart lárma nyelte el, a ház a szavazást követelte. A feszült figyelem közt megejtett szavazás, csekély szavazatkülönbséggel, elvetette a miniszter válaszát. Az eredmény óriási izgatottságot keltett, a minisztérium határozott vereséget szenvedett. A szélső ellenzékek padsoraiból viharos kiáltások követelték a miniszter vád alá helyezését . . .

A ház elnöke csak nagynebezen tudott szóhoz jutni, hogy a bekövetkező ünnepek miatt az ülések hosszabb időre való elnapolását indítványozza.

A künn várakozó sokaság zajos tüntetéssel fogadta a fiatal képviselőt. Amint felszállt Török-

kuthynak rá várakozó hintójába, egy öreg ember tekintett utána hideg verejtéktől gyöngyöző homlokkal. A miniszter volt.

Agenor szürkéi magasra emelt fővel indultak meg a sokaságban, az elegáns kocsis és inas mereven ültek a bakon, Attila pedig jobbra balra intgetett kalapjával. Egy fiatal leány, ki anyjával a karzatról jött, önfeledten rózsát dobott a hintóba. Attila felvette a virágot és mosolvogva hajtotta meg fejét.

— Czirkuszi bohóc, — dörmögte Zalkovszky herczeg, aztán karját nyújtotta a miniszternek s kocsijához vezette, kiméletlenül taszítva felre az utjában állókat.

— Tehetetlen vagy czinkos! — mormogta a miniszter önfeledten. — Ezt nekem mondja, nekem, ki vagyonom felét áldoztam fel állásomnak. Oh, mért nem vagyok fiatalabb!

Attila kocsiját diadalrivalgás kísérte, a kocsit, melyben a miniszter és Zalkovszky ültek, füttyök és felemelt öklök fogadták. Kun és Zalkovszky e pillanatban mégis egyet gondoltak: hogy a mai nap eseményeire fogják felépíteni jövőjüket.

— Ave Caesar, moriturus te salutat! Arezod sugárzik mint Mózesé, — jó napod volt? — E szavakkal fogadta Agenor öcscsét.

— Jó, minden várakozáson felül jó, — mondta Attila. Azzal részletesen elmondta a történeteket. Agenor feszült érdekléssel hallgatta.

— Benned megvannak a jó szónok kellékei, — szólt Agenor — szeretnék egyszer nagyobb szabásu beszédet hallani tőled.

Attilának, ki még mindig sikerének hatása alatt állott, hízelt bátyjának érdeklődése; a szobában fel alá járva, röviden összegezte interpellációja tartalmát. Hangja azonban csakhamar érzesebben csengett, előadása szónoki lendületet vett, amint mindinkább elsodortatta magát heve által. Csakhamar ismét parlamenti szónoklatának medrébe tért; újra mesterileg eltalálta az elbeszélés, a guny, a nemes harag finom változatait.

Agenor nyugodtan bólintott fejével.

— Sejtettem, hogy jó szónok vagy, de fogalmam sem volt, hogy ily művészi tökélyre vitted. El tudom képzelni a hatást a parlamentben. Ily közvetlen hatást csak az őszinte meggyőződés érhet el. Nem csodálom, hogy a miniszter fejét vesztette . . .

— A hatásos szónoklat főkélléke a tárgynak megfelelő hangulat, — magyarázta Attila. A miniszter nem tudta eltalálni a kellő hangulatot, a diszonancia, mely szavai és a helyzet közt uralkodott, elrontotta a hatást.

Agenor fejét rázta.

— Ha a miniszter hatással akart volna védekezni, a sértett önértet, a megbotránkozás hangján kellett volna válaszolnia. De az önértet s az őszinteség nem a tüdőben van, — honnan öntse szávaiba, ha nem érzi?

— A jó debatter rendben tartja fegyvertárát. Talán meggyőzhetlek, ha a miniszter helyzetébe képzelem magamat . . .

Attila fényesen oldotta meg feladatát, látszott, hogy saját szellemének tüzi játékában gyönyörködik.

Sikerült rögtönzéssel válaszolt előbbi vádjaira, meglepő őszinteséggel adta a méltatlanul gyanúsított szerepét, kinek önérzete tiltja, hogy az ellene koholt rágalmak czáfolásába bocsátkozzék . . .

Agenor fanyar arczczal kelt fel helyéről.

— Bocsáss meg, hogy egy perczig hihettem őszinteségedben. Most már elhiszem, hogy az őszinteség, a lelkesedés, minden a mit akarsz, a tüdőben van. A hazafiság is mindenesetre a tüdőben rejlik? A tüdő uralkodik a közvélemény, az ország, a világ felett. Csak azt csodálom, hogy nem nevettek egymás szemébe, ha ilyen beszédeket mondtok. Ha tőlem függne, a mai leczke után kizárnék minden ugynevezett szónokot a parlamentből . . .

Most is egy lehelet elég volt, hogy fölkarja az egész keserűséget, mely lelkét eltöltötte. Fanyar szelleme csodálatosan zavarta össze az igazságot a szofizmákkal, hogy aztán egy megoldatlan kérdésnél, egy bántó, hamis hangnál elhallgason.

IX.

Több napja mult már a viharos képviselőházi ülésnek, a főváros közvéleménye még egyre ideges mozgásban volt.

Kun Attila dolgozószobájában ült s épen egyikét ama vezércikknek fejezte be, melyek hivattva voltak, a nyilvánosság idegességét ébren tartani. Miután a kézirat alá jegyezte nevét, kilépett lakásának nagy üvegerkélyére, mely alatt a körut impozans képe terült el.

A bérház kapuja előtt számozatlan bérkocsi állt meg. Attila ismerhette a kocsit, mert arcát hirtelen pir futotta el. Aztán az ablak hideg üvegének támasztotta homlokát, halánték-ere dobbanásán számítva az időt, mely eltelhet, míg valaki fölér a második emeletre.

Bóditz lépett a lakásba.

— Vártál? — kérdezte az öreg, kit lihegésbe hozott a lépcsőmászás.

Attila napok óta nem gondolt Bóditzra, de azért jónak találta mondani:

— Sejtettem, hogy fel fogsz keresni, méltóságos uram.

— Akkor azt is sejtetted mért kerestek fel?

— Nem kimélhetlek meg a fáradságtól, hogy elmondjad.

— Tehát azért jöttem, hogy szerencsét kívánjak neked a multkori sikerült meglepetéshez. Győzelemnek nem fogod nevezni a pillanatnyi zavart, melybe táborunkat ejtetted? Mondhatom különben, hogy kitűnő voltál. Önmagamra ismertem benned, erőm teljében, — csak a hangom nem volt soha olyan jó. Magaddal sodortad az egész házat; ha a miniszterelnök e pillanatban felveti a bizalmi kérdést, meglehet, hogy a megbotránkozás forgószele lesodorja a bársony székről. Te is tudod azonban, hogy a forgószelek rövid ideig tartanak. A ház el van napolva, a hazaoszlott képviselők apró-cseprő gondoljaik között kijózanodnak nemes lelkesedésükből, a pártfegyelem apparatusa működésbe lép, röviden: a pártdiszciplína százegyedszer is győzni fog a lelkesedés fölött. Másodszor nem fogod meglephetni az óvatossá tett tábort. . . .

Attila elmosolyodott.

— Magamévá tettem Trithiof jeligéjét: a ki elfogatja magát, bitófát érdemel. Hanem tudod, méltóságos uram, kissé emlékeztem az agg Veluziára?

— Hallgass rám, — folytatta Bóditz. — Ha a kormány támadólag lépne fel ellened, a harc rövid és eredményében kétségtelen lenne. A kormány azonban nem keresi az ilyen győzelmet, mely sem hasznot, sem dicsőséget nem hozhatna zászlóira. Mit szólnál hozzá, ha a tábor vezére, kit oly vakmerően megtámadtál, hozzád lépne s azt mondaná: Megsemmisithetnélek, de nem teszem, merészséged tetszik nekem, ily emberekre szükségem van, — légy az enyém!

Attila felállott.

— A miniszterelnök megbízásából vagy itt?

— Ha nem bizott is meg egyenesen, tudhatnád, hogy tanácsomat követni szokta.

— Ti tehát azt várjátok tőlem, hogy Coriolan-ként vonuljak el Róma falai alól, esetleg tépessen szét magamat volszkusaim által?

— Ellenkezőleg, kitarjuk előtted Róma kapuit, volt szövetségeseidet pedig nevetheted a falakról, melyek a te védelmed alatt megvívhatatlanok lesznek.

— És hogyan volna ez lehetséges?

— Nagyon egyszerűen. A miniszter újra felelni fog interpellációdra. Megköszöni neked buzgóságodat a visszaélések kiirtása körül, igéri hogy szigorú vizsgálatot fog indítani a tárgyban. Ez loyális. Te megnyugszol e válaszban és a lapokban

terjesztett álhírek czáfolására kijelented, hogy meggyőződésed szerint a gyanu árnyéka sem férhet a miniszter jelleméhez és hazafiságához. Ez is loyális.

— És aztán? kérdezte Attila.

— Aztán? Az államtitkár állása nemsokára üresedésbe jön; az országban nincs jelesebb szakemberünk mint te, — ha akarsz, két hó múlva bevonulhatsz a közmunkaügyi minisztérium palotájába. Akarsz?

— Nem! — mondta Attila minden habozás nélkül, aztán kedvetlenül dobta el cigarettáját.

— Semmi esetre?

— Semmi esetre!

Bódít izgatottan kelt fel székéről.

— Az istenért, hát mit akarsz? csattant ki belőle a szó.

Attila vállat vont.

— Ki mondja hogy akarok valamit tőletek? Kötelességemet teljesítem, ez az egész. Elveimet nem adom fel . . .

— Elveidet nem is kell feladnod, épen azt akarjuk, hogy érvényesítsd azokat. Figyelj rám! Mint titkár, lelke leszel a minisztériumnak. A miniszter öreg ember, ki keveset ért szakmájához és örül, ha békében hagyják. A házban is te fogod képviselni a tárczát. A miniszter régóta nyugalomba

akart már vonulni, most meg épen el van kedvetlenítve, — a történetek után nem teheti egyhamar, ez bukáshoz hasonlítana. Egy ideig még névszerint vezetni fogja a tárczát, — mondjuk egy évig, — aztán . . .

Bóditz észrevette, hogy Attila foga alatt egy vércsepp szivárog elő ajkából és elfojtott hangon egészítette ki:

— . . . aztán a nélkülözhetetlen titkár lép helyébe.

Attila mosolygott, bár szokatlanul halvány volt.

— Jól játszod szerepedet, méltóságos uram.

— Szerepemet? kérdezte Bóditz.

— No igen, — ki kezeskedik nekem arról, hogy mindezt komolyan mondod?

— Kétkedel szavamban?

— Bóditz-Talleyrand szavában?

— El fogod hinni, ha oly szájból hallod, melynek szavában nincs jogod kétkedni.

Attila kissé lehajtotta fejét.

— Tehát: igen vagy nem? — kérdezte Bóditz.

— A felelet annak fogom adni, kinek szavában nincs jogom kétkedni . . .

Bóditz savanyu arczczal tekintett Attilára, aztán kalapja után nyult.

— Valamennyire tehát mégis rendben vol-

nánk? — mondta. — A dolog természetesen mely titok egyelőre. Ne tégy semmiféle lépést, míg újra fel nem kereslek.

Attila a lépcsőig kísérte vendégét, ki itt újra megszólalt.

— Mázsáskő esett le szivemről. Már azt hittem, meg sem állasz míg szét nem verted az országgyűlést s a Rákoson ki nem kiáltattad magadat magyar császárrá. — Még valamit! Sejttem hogy nem fogsz végleg megállni a helyen, melyre nem-sokára feljutsz. Ha majd egyszer magasan, nagyon magasan állasz, ne feledd el, hogy egy Bóditz nevű öreg volt az, ki Aeneas arany ágával jelent meg másodemeleti legénylakásodon. . . .

— Nem fogom soha elfeledni, hogy van egy jóakaróm, kit Bóditznak hívnak.

Az öreg mélyen, majdnem alázattal hajtotta meg magát. — Attila egy pillanatig gondolkozott, nem-e üz gunyt vele?

Midőn visszatért szobájába, első dolga volt ezer darabra tépni az íróasztalon fekvő kéziratot, aztán Agenorhoz ment

Több nap mult el. Késő este volt, midőn Attila visszatért lakására. Az erkélyre lépett és gondolataiba mélyedve tekintett alá a csendes körutra, melynek lámpasorai hosszú tűzfonalakként futottak

össze a távolban. Ismét ama érthetetlen, fájdalmas fásultság vett erőt rajta, mely megzsibbasztotta idegeit, mikor először csókolta Etel büszke ajkait. Elérhető közelben látta mind azon dolgokat, melyek után valaha forró vágy epesztette, most azon vette észre magát, hogy kételkedni kezd becsőkben. Egy neme a honvágnak lepte meg régmúlt napok után, beleálmotta magát ismét a jókedvű Pierrot szerepébe, ki szeszélyesen kalandozza be isten nap-sütötte világát, s a hol egy zöldelő virányra bukkan, ott lefekszik a gyepre és felbámul a kék égboltra . . .

— Egy idegen úr járt itt délután, — mondta a szolgál, névjegyet nyujtva Attilának.

— Kálváry Kálmán, — olvasta Attila, kire e név oly hatással volt, mintha egy rég letűnt mesevilág emlékét idézné fel. A névjegy írónnal sűrűn tele volt írva.

— Kétszer hiába kerestem nagyságodat, — írta a jegyző, — reményilem holnap reggel szerencsésebb leszek. Egyelőre is ennyit: Jolán k. a. állapota még nem fordult jobbra, a láz nem akar csökkenni. Az orvosok már feladtak minden reményt. A beteg folyton nagyságod nevét emlegeti. Többet szóval.

Attila zavartan tekintett a névjegyre, nem

tudta felfogni mit jelentsen ez. Amint újra és újra átolvasta, lassanként forró vérhullám emelkedett fel szívéből agyába, zsongással töltve el füleit.

Jolán beteg — az orvosok lemondtak róla — Kálvály úgy beszél a dologról mintha feltenné, hogy ismeri az előzményeket — a leány őt kívánja . . . Mind e gondolatok nyilsebesen járták át agyát. A váratlan hír lesujtotta.

Ismét az a hír rezzent meg keblében, melynek hangját sokáig erőszakkal elfojtotta. Szemei előtt megjelent a leány alakja, üde közvetlenségében, minden bájos felszégtségével. S ez a szerelmes kis bolond, ki teljesen az ő teremtménye volt, ki még beszédmodorát és apró neveletlenségeit is tőle tanulta, Jolán most szenved, a halállal vívódik . . .

Attila úgy érezte, hogy bűnös a leány halálában.

Aztán hirtelen elhatározta, hogy le fog utazni Boros-Kevére, le fog utazni a reggeli vonattal, amint Kálvályval beszélt. Ez egyszerü ötlet megnyugvással töltötte el. Az éjszakát nyugtalanul töltötte, gyakran felijedt szendergéséből s ilyenkor lázas álmaiból iparkodott kifejteni a valóságot.

Kálvály reggel még ágyban találta a képviselőt.

— Jolán ? Hogy van Jolán ? — kérdezte Attila mohón.

A jegyző mosolygott s egy sürgőnylapot nyujtott át neki.

— Ezt tegnap este a fogadóban találtam.

Attila elálló lélegzettel olvasta :

«Jolán veszélyen kívül. Dr. Pogány.»

— Tehát van isten az égben!

— Bizony, — mondta Kálvály, — nagyon meg voltunk ijedve, mikor Jolán kisasszony hagymázba esett.

Attila restelte bevallani, hogy Jolán betegségéről nem volt tudomása és kerülő uton iparkodott valamit megtudni. — Hogyan is történhetett ez? — kérdezte.

— Ez a betegség jó tanulság lesz Jolán kisasszonynak, — mondta Kálvály. — A kaszinóban rontotta el magát. Mikor már hajnalban valamenynyien haza készültünk, ő még egyre járta a csárdást azzal a bolondos hadnagygyal. Az anyja úgy vitte el a cigánytól. Így kimelegedve ment az utcán s itt még atlaszczipőben gázolt a mély hóban, persze, hogy aztán meghűtötte magát...

Kálvály aztán áttért a saját dolgára. Egy nagybátyja volt az igazságügyi minisztériumban, ezt felkereste, hogy támogassa pályázatát a boroskevei törvényszéknél megürült bírói állásra ; a bácsi kevés reményt adott neki, azt mondta, elvből nempártfogolja rokonait.

Mikor a jegyző elbucsúzott, Attila megkérdezte, melyik vonattal utazik el.

— A déli vonattal.

— Akkor együtt megyünk.

— Lejön Kevére? Hogy fog a szegény Jolán örülni!

Attila azonban nem utazott Kevére. A délelőtti folyamán a véletlen összehozta egy fiatal képviselővel, ki a miniszterelnökkel rokonságban állott.

— Eljössz ma az operába? — kérdezte a képviselő.

— Nem mehetek, elutazom.

— Pedig szerettelek volna a kegyelmes úrral összehozni. Megkért, hogy rendezzek valami nyilvános helyen véletlen találkozást, — ma családjával az operában lesz.

Attila habozott. Jolán veszélyen kívül volt, a tudat, hogy a leány gyermekes élvágyaiért bűnhődött, különben is lehütötte kissé...

— Ott leszek az operában, — az utazásra holnap is ráérek.

— Ez helyes, a szép Livia bizonyára zokon is venné, ha nem néznéd meg új szerepében.

— Livia? — kérdezte Attila kellemetlen meglepetéssel.

— Bocsánat, nem akarok indiszkrét lenni, de

a miről az egész város beszél és a miért az egész férfivilág őszintén irigyel . . .

— S miről beszél az egész város?

— Ej, hogy Livia kidobta az öreg Bóditzot és szélnek kergette udvarlóit. A szegény Zalkovszky majd kicsattan a méregtől, — gyémántékszeret küld Liviának és Livia odaajándékozza valami elzüllött gyermekmentő egyesületnek, hozzá a hírlapokban nyugtáztatja . . . Csúnya felsülés!

— Ezt most hallom először, — de mért irigyelne engem a férfivilág?

— Nos, barátom, mert a férfivilág nagyon jól tudja, hogy Livia mindezt a te kedvedért teszi.

— Álmodol?

— Épen nem, Livia különben szokott naivitással maga hirdeti úton-útfélen . . .

Attilának mindez nem volt inyére, ily mende-mondák az ő nyilvános szereplésének sehogysem lehettek hasznára.

X.

— Ugylátszik, Livia szándékosan azt akarja, hogy az egész közönség ránk figyeljen, — jegyezte meg Korláth, midőn este Attila mellett ült az operában.

A szép tánczosnő tüntetően, szinte kihívóan kaczerkodott a páholy felé. Attila kedvetlenül huzódott vissza, sejtette egyébiránt, hogy e demonstráció Bóditznak szól, ki Zalkovszky herczeggel egy szemben levő páholyban foglalt helyet.

Később a miniszter páholyába hívták. A kegyelmes úr tüntető barátsággal fogadta, kövér kalmár arca, mely azonban oly finoman tudott mosolyogni, sugárzott a szivességtől, amint most megismertette nejével és leányával.

A nézőtérrel számos arc fordult a páholy felé, a közönség úgy érezte, hogy nagyfontosságú jelenet folyik le szemei előtt. A páholyban élénk társalgás fejlődött, a szerencse napfényében, mely oly vakító sugárkévekben hullott Attila fejére, szeleme pompás szingazdagságban mutatkozott.

— Az afrikai a kegyelmesnél? — szól Zalkovszky Bóditzhoz; — hogyan került az oda?

— Hivatlanul bizonyára nem ment, — válaszolt az öreg rosszkedvűen.

— S a miniszter mennyire előzékeny vele, — mit jelent ez?

— Azt jelenti, hogy az afrikai egy lépéssel tovább ér, mint mi valamennyien ezer lépéssel, — úgy a politikában, mint az asszonyoknál.

Bóditz nevetett mérgében, Zalkovszky pedig gyémántjaira gondolt és ajkába harapott.

— Hogyan, — kérdezte, — a kormány által jutalmazza botrányaiért?

— Ama bizonyos erdei logika diadala ez, melynek jeligéje: tárczádat, vagy életedet! Ha az ilykép meginterpellált gyöngébbnek érzi magát az interpellálónál, odaadja a tárczát, hogy megtarthassa az életét.

A herczeg meglepetve tekintett Bóditzra, kit rossz kedve vigyázatlanná tett.

— Nem volt más mód ez embert elhallgatni? — kérdezte.

— Ott voltál a parlamentben, láthattad hogy nem.

— A parlament! — szól Zalkovszky megvetéssel... — A hol szóárról van szó, ott a Kun

Attilák persze legyőzhetetlenek, — az ilyen fajzat ellen drasztikusabb eszközökkel kell küzdeni.

— Ez igen szép — de csak elméletben.

Zalkovszky ingerülten suttogta:

— Már két hete, hogy rá lesek — a lakására csak nem törhetek?

— Ez huszárlogika, — szólt Bóditz, — ilyesmi különben is többet használna Kunnak, mint ártana. Még az kellene, hogy megverekedjék politikai elveiért!

A herczeg jó ideig hallgatott; aztán Bóditz füléhez hajolt.

— Tudod mi az ugratás, méltóságos uram?

— Csak sejtem.

— Ha az embernek valakire fáj a foga s néhány szikrázó kardvágással, vagy pisztolylövéssel szeretne magán könnyíteni, de nem vallhatja be az igazi okot, akkor csinált ürügy alatt ugratja be ellenfelét a párbajba.

— Ez érdekes, — szólt Bóditz, — értesz te ehhez?

Zalkovszky nevetett.

— Mondhatom, hogy e művészetben bizonyos tökélyre vittem. Keress ki nekem a közönségből egy tisztességes embert, mondj valami ürügyet, — legyen az bármily badar, — fogadok, hogy ő fog engem az adott ürügy alatt provokálni.

— De hiszen így lehetetlenné lehet tenni a legtisztességesebb embert is?

— A mint vesszük.

— Azt mondod: bármily badar ürügy? Ha például Kunt beugratnád, hogy kihívjon Livia jó hírnevéért — eh, ostobaság!

Zalkovszky nevetett.

— Nem is rossz gondolat! Ilyesmit kerestem én...

Kun és Korláth korán hagyták el a színházat s a klubba hajtottak vacsorára. A klub alapító-ünnepét ülte, a termék túl voltak zsúfolva, a két barát egy kisebb étteremben telepedett le.

A színház végével újabb társaság vetődött szobájukba, az érkezők közt Zalkovszky is volt, ki egyenesen a két barát asztalához ült.

— Ez embernek pléharcza van, — suttogta Korláth.

A két barát már a fekete kávénál tartott, midőn a zene elhallgatott. Zalkovszky sűrűn hajtogatva poharát s fennhangon adomázott az asztal felső végén. Livia forgott szóban.

— A gyermekvédőknek adta gyémántjaimat, — szölt Zalkovszky, — nekem pedig azt üzenete, hogy ő a rózsadíjra pályázik. — A többiek nevettek.

— Mi juthatott eszébe? — kérdezte egy hang.

— Egyszerű dolog: Livia szerelmes, új kedvese pedig feltékeny mint a velencei mór. Miután pedig a házasság sincs kizárva, egyikünk sem lesz oly szívtelen, hogy a szép frigyet megzavarja . . .

Az asztalnál kinos csend állott be, mindenki ismerte az Attiláról kerengő pletykákat. Attila hátradőlt székében s élesen figyelt Zalkovszkyra. A jelenlevők egyike tréfával akarta élet venni a dolognak.

— Jelentkezzél a póttartalékba, Zalkovszky, hiszen neked különben szerencséd szokott lenni az asszonyoknál.

— Tévedsz, — felelt Zalkovszky, — nekem e téren soha sem volt szerencsém, mert nem vagyok az, mit érdekes embernek szokás nevezni. Egy közönséges tuczatgentleman nem lehet Don Juan. Hanem egy kalandor, kinek anyja talán grófnő és atyja talán komornyik, félig svihák, félig gentleman, szétfeszített öklökkel tolakodik a társaságba, itt produkálja magát kóczevésben, vagy könyvcsinálásban.

— Esetleg kártyaosztásban! — vágott közbe Attila élesen.

Zalkovszky kissé elvörösödött, aztán halotti csendben folytatá:

— Esetleg imponál a mobnak utazásaival a májmok országában, — nos, ez Livia izlése is.

Attila halálsápadttá vált s fel akart emelkedni

helyéről, Korláth keze azonban visszatartotta. Zalkovszky ajkán megvető mosoly jelent meg, aztán még tovább ment.

— Ily emberrel mi nem versenyezhetünk; ő szerelmet nyújt — mi csak hitvány pénzt. Én ismerem Liviát s tudom, hogy attól, kit szeret, áldozatokat nem fogad el, — sőt talán — ő maga — volna — képes — áldozatokat . . .

A szó torkán rekedt. Attila eltaszította az őrnagy kezét s felszökött helyéről. A csillárok forogtak szemei előtt, de azért néhány lépéssel a herczeg előtt termett, — ki mosolyogva, de sápadtan emelkedett fel, — és arczul ütötte.

A monocli kirepült a herczeg szeméből és nyakára csavaródott.

A csattanást mély csend követte, csak Korláth elkésett szava hallatszott: üsd arczul!

Attila vérben forgó szemekkel tekintett Zalkovszkyra.

— Ezt akartad? — kérdezte rekedt hangon.

A herczeg elfakult arczczal kapott baloldalahoz, hol tisztkorában kardját viselte, aztán az asztalról egy nehéz ezüst kagylót ragadott fel, — barátjai azonban megfogták a karját.

— Ezt máskép is el lehet intézni.

A két ellenfél közt most már tizen is tolongtak.

— Ezt nekem! ezt nekem! — hörögte Zalkovszky, felemelt öklökkel.

A szomszéd termekből frakkos és egyenruhás alakok özönlöttek be, a zene hirtelen elnémult, — Attila fásultan követte az őrnagyot a kijárat felé.

— Kit akarsz második szekundánsnak? — kérdezte Korláth, midőn Attila lakásán voltak.

— Ismered Bóditz századost?

— A vezérkarból? Majd elmegyek hozzá.

Mikor elváltak, Korláth visszaszólt.

— Készülj el minden eshetőségre, Zalkovszky bátor, és kitűnő lövő.

XI.

A segédek tárgyalásai másnap gyorsan be lettek fejezve. A herczeg a lehető legszigorubb feltételeket szabta ki, Attila segédei megjegyzés nélkül elfogadtak mindent. A párbaj a következő nap reggel fog lefolyni.

Attila a Törökkuthy palotába hajtatott, hogy bátyját a történekről értesitse, a gróf azonban nem volt honn, az éjjeli vonattal Bécsbe utazott. Attila sokkal inkább volt elfoglálva saját dolgaival, mint-hogy e rendkívüli eseményből következtetéseket vonjon le.

Késő estig irományait rendezte, aztán levél-íráshoz látott. Mikor a kész leveleket elolvasta, úgy találta, hogy érzelmősek s elégette. Aztán száraz, közönyös hangon akart írni, ekkor még úgy találta, hogy nincs is mit írnia.

Mikor végre elaludt, meglepően közvetlen és tiszta álomkép csalta érzékeit. Ugy látta, mintha a Jolán betegágya előtt térdelne, — a leány láztól lihegő kebelével, homályos szemekkel, tehetetlenül feküdt, Attila

egész valóját végtelen fájdalmas szánakozás járta át, midőn ajkaival megérintette a beteg gyermek szempilláit.

— Meg fogok halni, — suttogá Jolán, — azt mondják azért mert tánczoltam, — ne hidd! meghalok, mert nem szeretsz . . .

Attila a leány szüzies vállaira hajtotta fejét, mondvá:

— Élned kell, szeretlek és mindig is szeretlek!

Álmában érezte, hogy nem mondott valótlan-ságot. A leány boldogan mosolygott és arca kivilult a bájos örömtől . . . Most gomolygó fellegeken pihentek, Jolán szerelemittasan simult karjaiba, — a fellegeken sötét, fenyegető alakok közeledtek taposó léptekkel, köztük Bóditz lovag szűrő szemével, Livia csillogó jelmezben, Agenor fanyar mosolyával, vállán a millóit hurezolva, az istennő márványarca csodálatosan hasonlított Lovrich Etelhez.

Világos reggel volt, midőn Attila felébredt, ágya előtt Korláth és Bóditz százados álltak.

Tíz percczel később már Korláth kocsijában ültek. Attila még egyre álmának hatása alatt állott, arcán még érezni vélte Jolán csókjának melegét. Rendkívüli helyzetekben a lélek fogékonnyá lesz az álomélet titokzatos behatásai iránt.

Attila zsebkönyvéből kitépett egy lapot, erre írónnal írta:

«Szerettem volna élni, hogy a tied lehessenek.»

A lapot Korláthnak adta.

— Boros-Kevén van egy Pogány Jolán nevű leány, — ha valami ostobaság történik velem, add át neki ezt személyesen.

A fogat egy fedett lovarda előtt állt meg. Zalkovszky és szekundánsai cigarettázva heverésztek a váróterem kerevetein, két fiatal orvos sebészeti műszereket csomagolt ki.

— Ha úgy tetszik, megkezdhetjük, szólt Korláth.

A társaság kiment a hideg lovardába. Korláth kimérté a lépéseket aztán a pisztolyokért soroltak.

A két ellenfél szemben állt, — Korláth tapsolt. Zalkovszky eldobta szivarját, felemelte pisztolyát és gyorsan kilépte az avence-ot, aztán előrehajolva, bal kezét ökölbe szorítva, célózott, — az üveget kiejtette szeméből, ezuttal látni akart. Attila lassan lépett előre, midőn a homokba tűzött kardhoz ért, eldördült ellenfelének lövése. Attila éles ütést érzett bal kezén, — a golyó szétzúzta kezét. Összelapított ujjából lassan szivárgott a vér a homokba. Az orvos feléje sietett, ő visszaintette fejével és felemelte pisztolyát. Zalkovszky nyugodt mo-

solylyal várta a golyót. A lövés eldördült és nem talált.

A herczeg halkán mondta hozzálépett segédének :

— Mindkét pisztoly jobbra rúgott.

Korláth bosszusan suttogetta :

— Rosszul lősz, Attila. — pedig oly közel álltál hozzá . . .

Az orvosok megvizsgálták a sebesültet : három ujjá szét volt zúzva, de kevés vért vesztett. A segédek tanakodva tekintettek össze, Zalkovszky savanyu arcot vágott.

Attilát az égető fájdalom, melyet kezén érzett, csakhamar dühbe hozta ; selyemkendőt csavarva öklére, mondta :

— Én folytathatom !

Zalkovszky udvariasan hajtotta meg fejét. Ujra felálltak, a herczeg ismét gyorsabban lépte ki az avance-ot s élesen czélozva várta be, míg ellenfele megáll.

Korláth fanyar arcczal gombolta be mentét, Bóditz százados fogai közt szivta fel a levegőt.

Zalkovszky lövése csattanó visszhangot keltett a tető alatt. — Attilát hatalmas ütés rázkódattatta meg. Karját forró fájdalom járta át, szemei

egy perczre elhomályosultak, fölemelte fegyverét s a sötétbe lőtt.

Korláth hozzásietett és megtapogatta mellét.

— Semmi?

Attila fejét rázta.

— Csak a karom.

— Akkor jól van.

A herczeg a lövés után egy pillanatig mozdulatlan maradt, aztán mintegy csodálkozva rázta fejét és támoigó léptekkel hátrált a falig, hol lihegve dőlt a faburkolatnak. Az orvos hozzásietett, hogy támogassa, de a herczeg már lecsuszott a falon a fagyos homokba. Feltépték mellényét, — a finom, fehér ingen nagy, forró vérfolt mutatkozott, mely gyorsan szivárgott tovább. Az orvos fejét vesztette és párnák után kiáltozott, mintha ezek-től függne a sebesült megmentése. A váróterem üveg-fala mögött rémült cselédarczok mutatkoztak.

Zalkovszky sápadtan mosolygott.

— Azt hiszem a beleimet lyukasztotta át, — mondta rekedt hangon.

Időközben szétfejtették Attila balkarján a ruhát. A felső karon a domború izmok szét voltak roncsoiva, a golyó az átzúzott csontban akadt meg.

Félóra mulva már lakásán feküdt. Az előhívott egyetemi sebész a golyó kereséséhez látott,

félórai munka után diadalmasan tartotta az összelapított ólomdarabot a sebesült homályosuló szemei elé. Aztán az összezuzott ujjakat választotta le kezéről. Korláth hidegvérűen segédkezett a műtétnél.

A délutánt a sebesült egyedül töltötte szolgáljával s a klinikai ápolóval, este-felé Korláth ismét felkereste. Attila most már sokkal könnyebben érezte magát. Az őrnagy szokott hallgatásába merülve ült az ágy mellett.

— Hogy van ő? kérdezte Attila egyszerre.

— Egy óra előtt meghalt, — volt a száraz felelet.

Attila kissé felemelkedett párnaiból, aztán visszahanyatlott s a fal felé fordulva sokáig feküdt mozdulatlanul. Az őrnagy azt hitte, hogy elaludt és sapkája után nyult. Sarkantyujának halk pengésére a sebesült megszólalt.

— Szeretném, ha ez nem történt volna meg.

— Ha te nem tetted volna, megpróbáltam volna én, — felelt Korláth közömbösen, aztán távozott.

Alkonyodni kezdett. Attila ismét egyedül maradt s mereven bámult a szobamennyezet festményeire. Agyára lassanként tompa nyomás nehezedett, szemeire szürke köd ereszkedett, néha felrezzent, mintha ismét érezné csontjaiban az orvos

hideg aczélfogóját. Egyszerre az a tudat járta át, hogy most már minden, a miért eddig küzdött, örökre elveszett számára. Levertség fogta el. Hiába erőlködött, hogy e kinos érzés alól szabaduljon, forrongó agyában a gondolatok már szédítő sebességgel iramodtak ide s tova. A mult napok eseményei és szereplői csodálatos zürzavarban folytak össze, a keringő egyvelegből fölbukkantak Bóditz, Zalkovszky, Agenor és Jolán alakjai.

— Elővette a sebláz, — mondta a betegápoló. A két cseléd halkán suttogott, midőn megszólalt az előszoba csengője.

Karcsu, elegáns női alak lépett be. A cselédek csodálkozva láttak, hogy a feketeruhás nő egyenesen az ágyhoz siet, itt térdre veti magát és megcsókolja a beteg kezét. Livia — ő volt a késői látogató — ledobta kalapját és keztyűjét s azt mondta, hogy virrasztani fog a beteg mellett. Azzal az ágyhoz ült s hűvös kezével végig simította Attila forró homlokát.

XII.

A miről az egész város beszélt, a mit a bérkocsisok a bakon s a hordárok a sarkon vitattak : Kun Attila párbájának hire, csak estefelé hatolt a Lovrich-kastély előkelő csendjébe.

Etel bárónő a zongoránál ült és halk akkordokat hallatva, iparkodott egy bánsági népdalt visszaidézni emlékébe. A missis kedvencz olvasmányába, Shakespeare sonettjeibe volt elmélyedve.

— Mit gondol, bárónő, mit akar a költő mondani, midőn imádottját férfi nőnek nevezi ?

Etel vállat vont és mert időközben megtalálta a keresett futamot, hévvel kezdte játszani dalát. Aztán hirtelen megszakítva játékát, a zongorán még felbontatlanul heverő esti lap után nyult.

— Halálos végű párbaj, — a bárónő a szereplők neveit kereste, lélegzete elállt, amint Kun Attila nevét olvasta Lázás mohósággal futotta át a hirt.

Aztán Attilára gondolt, — elképzelte a fiatal embert, amint szétlőtt karral, láztól s a kioltott emberélet tudatától gyötörve fekszik elhagyatott la-

kásán; — s mindez ő érte történt! ő érte, kinek birásáért Attila ama vakmerő küzdelmet folytatja, melynek a mai párbaj egyik epizódja!

Etel szó nélkül szobájába ment, itt feltette kalapját s egy alvajáró ösztönével haladt le a lépcsőn. Maga sem tudta, mit akar. A félig nyitott kapu előtt habozva állott meg, — a mint kitekin-tett az idegen, népes utczára, melynek gázlámpái már égtek, a tehetetlenség érzete szállta meg. Visz-szafordult és belépett atyjához.

— Atyám, Kun Attila sebesülten fekszik lakásán, — kérem, kíséren oda . . .

Iván báró nem hitt füleinek.

— Én kísérem Kun lakására? — kérdezte majdnem rémülten.

Etel igent intett.

— Az előbb egyedül akartam menni, — mondta nyugodtan, — de a kapuban eszembe jutott, hogy illendőbb ha atyámmal megyek.

Iván báró felszökött helyéről.

— Etel, maga gonosz tréfát űz velem!

— Nekem el kell mennem Attilához, — szólt a bárónő monoton hangon.

A báró nem fojthatta vissza tovább felindulását, féktelen szavakkal támadt leányára. Etel némán hallgatta végig, aztán kérve mondta:

— Vezessen oda!

A bárónő sápadt volt, szemei tágra voltak nyitva, pillai néha lezáródtak, mintha hirtelen fény bántaná. Iván rögtön elfelejtette haragját, amint leányán észrevette a közelgő szivgörcs előjeleit.

— Rosszul van, Etel?

— Kérem, vezessen Attilához.

A bárón erőt vett a szánalom, kezén fogva a kerevethöz vezette leányát. Etel szó nélkül követte s szórakozottan tekintett körül. Az öreg majdnem sírva fakadt, midőn szép, beteg gyermekére tekintett, kit annyira szeretett s ki mégis idegen volt hozzá. Most már parancsot adott a befogásra s midőn leánya mellett ült a kocsiban, bundájával gondosan betakarta lábait.

— Be lehet menni gazdádhoz? — kérdezte Iván Attila szolgáját.

A szolga felelet helyett fölemelte a hálószoza ajtófüggönyét. A betegszoba karbolszagába átható ibolyaillat vegyült, a beteg ágya fölé karcsu női alak hajolt, gyöngéden figyelve ziháló lélegzetére. A nő most a belépőkre szegezte szép, sötét szemeit, — Etel rögtön megismerte a tánczosnőt, ki nek nevét utóbbi időben oly sűrűn hallotta említeni. Livia kecsesen meghajolt s a háttérbe vonult.

A bárónőnek nem volt bátorsága a beteghez

közeledni; az ajtóban állva, mereven tekintett a sötét férfiarczra, mely nyugtalanul hánykolódott a fehér párnák közt. Iván báró néhány szokásos résztvevő kérdést intézett a szolgához. A bárónő még egyre mozdulatlanul állt, a kínos csendet most csak a sebesült lihegése s az ébresztő óra ketyegése zavarta.

— Talán mehetnénk? — indítványozta a báró. Etel atyja karjára támaszkodva távozott, a tánczosnő mély meghajlását merev főhajtással viszonozta . . .

Hajnalfelé a Lovrich-palota csendjét zavart hangok szakították meg. A báró éjfél után csodálatos ösztön által vezéreltetve, felébresztette a bárónő komornáját s beküldte urnője hálószobájába, — a leány rémülten jelentette, hogy a bárónő hidegen és élettelenül fekszik ágyában.

Az előhívott orvos már ismét eszméletnél találta Etelt s a báróval reggelig virrasztott mellette. Etel erős szervezete csakhamar helyreállította a szivgörcs által megszakított életműködést, másnap délben elhagyhatta ágyát.

A délután folyamán Szentmáray Dzsina látogatta meg, a grófnő szokása szerint kaczagva sietett barátnője nyakába.

— Mit látok. Etel, te is tudsz beteg lenni?

— Az éjjel egy kis szédülésem volt.

Dzsina levetette kabátkáját, aztán Etel lábaihoz ült egy zsámolyra, barátnője térdére támasztva karját.

— Persze, Etel, már hallottál a párbajról? Az egész város másról se beszél. Szegény Zalkovszky — borzasztó! Ha ezt előre tudtam volna, néha udvariasabb lettem volna. A papa nagyon haragszik Kunra, — nem azért hogy verekedett, de hogy ilyen nőért verekedett . . .

Etel figyelni kezdett. A párbaj okáról nem tudott még semmit, Iván báró gondosan elrejtette előle a hírlapokat.

— Nőért? kérdezte.

— Talán nem is tudod, hogy Liviáért verekedtek, a szép tánczosnőért? Nem olvastad a lapokat?

— Nem olvastam semmit . . .

Dzsina grófnő kabátkája után futott és zsebéből előkeresett egy újságlapot.

— Ezt kiollóztam magamnak — majd elolvasom . . .

Azzal a zárdában nevelkedett leányok éneklő hangsúlyozásával olvasni kezdte:

— Ma már teljesen lehullott a fátyol a tragédia részleteiről; keserű érzés tölti el az embert,

ha megtudja, hogy egy történelmi nevezetességü név utolsó viselőjének el kellett véreznie, egy kaczer-ságáról ismert tánczosnő kedvéért. Szomoru világot vet ferde társadalmi . . .

Dzsina megszakitotta magát, hogy ez nem érdekes, aztán más helyen folytatta az olvasást:

— Az összetűzés egy előkelő klubban történt, melynek alapító ünnepélyén a két ellenfél találkozott. A boldogtalan herczeg néhány humoros és bizalmas körben épen nem szokatlan megjegyzése egy ismert nevű tánczosnő magánéletére, annyira felingerelte Kunt, hogy megfélekezve magáról, elkövette az irtóztató sértést. Jellemző Kunra nézve, hogy ő ragaszkodott a küzdelem folytatásához, midőn az első golyóváltás után a herczeg meglege-dett a nyert elégtétellel.

Dzsina grófnő gondosan összehajtotta az ujság-lapot, mondva:

— Többet is tudok!

Azzal gondosan körülnézett s óvatosan sut-togta Etel fülébe:

— Az a Livia kedvese Kunnak . . .

Aztán suttogó hangon folytatta:

— Kun nagyon féltékeny volt és megtiltotta neki, hogy udvaroltasson magának. Livia vissza is adta szavát egy gazdag zsidónak, a ki elakarta venni.

Zalkovszky aztán a klubban panaszkodott, hogy Livia nem fogadta el a gyémántjait, a másét pedig elfogadja, — erre Kun megharagodott és arczul ütötte. Ez az igazság. Valószínűleg mindketten be voltak csipve, ilyenkor a férfiak könnyen összevesznek.

Etel bárónő elszoruló szívvvel hallgatta barát-nője pletykáit.

A herczeg ravatala egy vele rokonságban álló főúr palotájában állt. A temetés a közönség minden rétegeinek részvéte mellett folyt le; az elhunyt rangtársai, kik életében tartózkodtak tőle, miután becsülete védelmében esett el, rehabilitáltak tekintettek és gondoskodtak róla, hogy a temetés a gyász és főúri pompa impozáns tüntetése legyen.

Az utcákat, melyeken a gyászmenet áthaladt, nagy közönség lepte el, — a herczegi czimerrel diszitett halottas kocsit a politikai és katonai világ előkelőségei követték.

Midőn a menet a Lovrich-palota elé ért, Dzsina grófnő megindultan ölelte át barátnőjét. A lobogó fáklyák, a koszorúkkal borított koporsó, a zene vontatott hangjai, melyek a vastag ablaküvegen átszűrődtek, nem tévesztették el hatásukat; a grófnő keserves zokogásra fakadt. Szegény Zalkovszky!

Etel nedves szemekkel bámult a zsibongó soka-

ságra alá. A mulandóság melanholikus akkordjai megérintették és végtelen csüggedéssel töltötték el. Most már tisztán tudta, hogy közte és Kun közt mindennek vége. Az érzekoporsóban pihenő halottal együtt örök nyugalomra tértek az ő lázas, szenvedélyes álmai is; jövő életében csak egy elv vezérelheti: a józan kötelességérzet.

Dzsina grófnő távozása után újabb látogató jött: Korláth gróf. Az őrnagy Zalkovszky temetéséről jött és teljes diszben volt.

— Hogy van Kun? — kérdezte Etel.

— Legyen nyugodt, sebei nem veszélyesek.

Két hét múlva már elhagyhatja ágyát.

Az őrnagy magyarázni kezdte, hogy a hírlapok teljesen elferdítve közölték a dolgot. Liviának semmi köze a párbajhoz, Kun alig ismeri a tánczosnőt és Zalkovszky pusztá verekedési vágyból kötött bele. Etel gyöngé mosolylyal hallgatta az őrnagy szavait, melyek csak egy dologról győzték meg: hogy Korláth becsületes ember.

Sokáig tekintett elmerengve az utczára, aztán váratlanul kérdezte:

— Emlékszik arra, hogy egykor menyasszonya voltam?

Korláth elpirult gallérjaig . . .

— Ugy látom emlékszik, — szólt Etel. — Arra

is fog emlékezni, hogy eljegyzésünket sértő módon felbontottam. Elhatároztam, hogy ezért elégtételt adok magának. Ha akarja, most ön utasíthat el engem, — felajánlom kezemet!

Az őrnagy talán először életében érzett szívdobogást.

— Nem tudja, mit tesz! — mondta szemrehányó hangon.

— De tudom. Azt is tudom, hogy szeret. Megértette ajánlatomat? Felajánlom kezemet, feltétel és magyarázat nélkül.

Korláthot keserűség szállta meg.

— Ha nem sejteném minek köszönhetem boldogságomat . . .

— Téved, ha azt hiszi, hogy féltékeny szélynek. Magyarázatot azonban nem adok. Ha van bátorsága elfogadni, úgy, amint vagyok — itt vagyok!

Az őrnagy szürke szemei villogni kezdtek.

— Előbb azonban felelnie kell egy kérdésre, — szólt Etel. — Van jogom kezem felett rendelkezni? Maga azt tudni fogja . . .

A bárónő élesen figyelt az őrnagyra. Ez nem habozott a felelettel. Reggel papírlapot talált tárczájában, s miután nem emlékezett hogyan került az oda, elolvasta.

— Szeretnék élni, hogy a tied lehessenek, —
írta Attila Pogány Jolánnak. Korláth egyszerű fel-
fogása szerint ez csak *egy* jelenthetett, — erre
gondolt, midőn Etelnek a kérdésére felelt:

— Van joga!

A bárónő fájdalmas mosolylyal nyujtott neki
kezet.

— Ha nem utasít vissza —

Az őrnagy ajkaihoz vonta a finom ujjakat.

XIII.

Amint Törökkuthy Agenor, kétnapi távolléte után, megjött Bécsből, egyenesen Attila lakására hajtatott. A gróf itt mint házigazda lépett fel és rendelkezéseit ellentmondást nem tűrő határozottsággal teljesítette. Liviát, kit a betegnél talált, udvariasan, de határozottan haza küldte, megígérve neki, hogy naponkint többször értesíteni fogja a beteg hogylétéről; a betegápolót elbocsátotta s helyébe saját komornyikját, az öreg Gábort rendelte; magának ágyat készíttetett a betegszobába s kijelentette, hogy egyelőre itt fog lakni. A sebesült ápolását szakértelemmel és önfeláldozással teljesítette; a jeges borogatásokat rendesen maga váltogatta, míg szükségesnek látta, felváltva virrasztott Gáborral.

Attila úgy érezte magát, mintha gondos anyai kéz dédelgetné. A grófban most nem lehetett ráismerni az embergyűlölőre, kitűnően értett hozzá, mint kell elűzni a betegszoba unalmát. Attila csak most látta, mily elbűvölően szeretetreméltó tud lenni Agenor.

A párbajról csak egyszer volt szó köztük.

— Szédültem s a sötétbe löttem, de a sátán vezette kezemet . . .

— Angyal vezette, — szólt Agenor komolyan.

A végzetes párbaj Kun Attilára nézve megszire ható következményekkel járt. A herczeg tragikus sorsa részvétet keltett mindenütt. Kiki ismerte délczeg alakját, mely a fővárosi élet érdekes jelenségei közé tartozott. Zalkovszky az utolsó időben sűrűn közlekedett polgári körökkel és itt számos csodáloja akadt. A lapok nekrológokat szenteltek neki, egyik-másikban az elhunyt életéből bizalmas visszaemlékezéseket közöltek ama bizonyos «vigasztalhatatlan barátok», kik minden előkelő halott névével reklámot csinálnak maguknak. A közönség szájában számos adomaszerű vonás keringett, mely jellemezte a herczeg rokonszenyes személyét. Egy képviselőnek, ki meglátogatta halálos ágyán, tréfásan azt mondta:

— Végrendeletet nem csinállok, nincs egyebem, mint becsületem és monoklim . . . Egy előkelő lap erre megjegyezte, hogy ily «aeschilosi humora» csakis klasszikus lelkierejű embernek lehet. Voltak, kik a herczegben egy erkölcsi elvet láttak elvérezni, mely állást foglalt a terjedő erkölcsromlással szemben . . .

Minél tisztább fény esett az elhunyt sirjára, annál sötétebb árnyba borult a Kun Attila alakja. A néptribun, ki epébe mártott tollal gáncsolta az erkölcstelenséget, — viszonyt folytat egy ballettánczosnővel; az elvek férfja, egy rózsaszínű rongy miatt, kioltja egy ember életét! A homályos szerkesztői irodákból a megbotránkozás kiáltása tört elő. A zakatoló rotációs gépek quousque-tandemet kiáltottak «az étellel és bécsülettel üzőtt frivol játék» elé; — komoly hangok szólaltak fel, melyek a törvényhozástól erélyes rendszabályokat követeltek az erkölcsök terjedő elvadulása ellen. A lovardában felvillant puskapor ismét éles világosságot vetett a párbaj előitéletének rákbajára; a társadalom vezeklést velt teljesíteni, midőn Kunt ostromozta.

Kun nem érzett magában hivatást a bűnbak szerepére. Nyilatkozatot tett közzé, a nyilatkozat rövid volt, de erős. Ez nem volt már a tömeg kegyét hajhászó politikus, hanem a gentleman, ki a magánéletéhez vezető ajtót becsapja a csöcselék orra előtt.

A nyilatkozat rossz hatást tett. A hetedik nagyhatalom veszélyeztetve érezte souverain placet-jogát és sietett népfelkelését mozgósítani. Mindazok, kik eddig Kun legkellemetlenebb szövetségesei voltak: apró zúglapok munkatársai, részben pápasze-

mes, szűkmellű urak, részben fiatal sihederek, félig tőzsdegalopinek, félig revolverzsurnalisták, — most poros íróasztalaik mögött megbotránkoztak azon, hogy akadt ember, ki becsületbeli ügyben kétségbe merte vonni csalhatatlanságukat. A kormány lapjai siettek a fuldoklót teljesen alámeríteni. Olyan embert, ki vizet prédikál és bort iszik, nem lehet komolyan venni. Egyik félhivatalos, melynek politikai rovatát Bóditz szokta sugalmazni, komoly társadalmi bajt látott abban, hogy mai napság lelkiismeretlen kalandorok képesek a közvéleményt terrorizálni.

Ily támadásokért sovány elégtételt nyújthatott Attilának, hogy főleg főúri körökben, magavisetét kifogástalannak találták. Ama sajátosságos dilemmába jutott, hogy őt, ki mindenkor demokrata elveket hirdetett, Zalkovszky rangtársai vették oltalmukba a «mob» támadásaival szemben . . .

Midőn először hagyta el lakását, a klubba ment ebédelni Asztalnál, az öreg Bóditz mellé került. Attila tudta, hogy a lovag már megbékült nejével s ezért nem minden él nélkül kérdezte:

— Még mindig legényéletet folytatasz, méltóságos uram?

— A hosszabb üléseket ürügyül szoktam használni, hogy egy-egy ebédre elpártoljak hazulról. A házi boldogságban is jó mértéket tartani.

Bóditz buzgón látott leveséhez, néhányszor lopva tekintett Attilára, végre közönyösen kérdezte :

— Mikor utazol ?

— Ki mondta, hogy utazom ?

— Nem emlékszem már, de úgy rémlik előttem, mintha valaki szóba hozta volna, hogy újabb afrikai útra készülsz. Te ott szép sikereket értél el.

Bóditz ezzel csak meg akarta erősíteni, a mit Attila úgy is tudott : hogy a kormány végleg elejtette.

— Hallottam, mondta Bóditz később, — hallottam, hogy az ügyészség meg fogja indítani ellened a vizsgálatot.

— A számkivetésbe menőnek utolsó kívánságát teljesíteni szokás, — szólt Attila ; — neked van befolyásod az igazságügyi tárczánál ?

— Vajmi kevés ! szabadkozott Bóditz.

— Egy iskolatársam van, kit szeretnék kineveztetni a kevei törvényszékhez.

Bóditz fellelegzett és feljegyezte magának a Kálváry nevét.

Délután Korláth látogatta meg Attilát.

— Sebeid szépen gyógyulnak ? — kérdezte az őrnagy.

— Már alig érzek valamit.

Korláth sokáig gondolkozott, látszott rajta, hogy akar valamit. Végre megszólalt.

— Te Attila, emlékszel még utolsó párbeszédünkre a kevei kastélyban ?

Attila meglepetten tekintett rá.

— Augusztus huszonkettedikén volt, — folytatta az őrnagy, — benéztem hozzád egy pohár cognacra, te akkor elmondtad, hogy Etel nem akar az enyém lenni.

— Mért emlited ezt most ?

— Mert azóta minden megváltozott. Etel az enyém akar lenni, — kért, hogy adjam ezt tudtadra . . .

Attila felszökött, mint a bozót farkasa a kopók csaholására. Korláth nyugodtan, de kissé sápadtan folytatta :

— Etel maga tette nekem ez ajánlatot. Én szó nélkül elfogadtam, úgy amint Kevén szó nélkül visszaléptem.

Az őrnagy egyszerű nyugalma oly hatással volt Attilára, hogy szintén erőt vett magán. Sötéten tekintett maga elé, de nem válaszolt.

— Meg vagyok győződve, — mondta Korláth, — és Etel is meg van győződve, hogy ezzel csak saját kívánságod teljesül.

— Honnan meritettétek e meggyőződést ?

Korláth azt a nyitott lapot nyujtotta át Attilának, melyet ez a párhaj réggelén irt, lázas álmának hatása alatt.

— Tárcazámban találtam, — mondta, — nem tudtam mi az, elolvastam.

Attila szórakozottan gyűrte össze a czédulát.

— Tehát ezzel vége. Nincs egyéb hátra, mint-hogy szerencsét kívánjak.

Az őrnagy kissé meghajította magát. A hang, melylyel barátja ezt mondta, nem tetszett neki. Mikor elindult, az ajtóban visszafordult.

— Nem szeretném, ha megbántottalak volna.

Attila barátja vállára tette kezét.

— Te becsületes ember, akarva se tudnál bántani.

Mikor egyedül volt, gondolataival, arczpirító szégyenérzet vett rajta erőt...

— Mit szándékozol most tenni? — kérdezte Agenor, kit meglátogatott.

— A komédiának vége, a lámpákat eloltják. Mielőtt teljesen besötétedik, elbucszom jóakaróimtól s lemegyek Boros-Kevére.

— Minő terveid vannak jövődre nézve?

Attila kaczagott.

— Jövőmre nézve? Igaz! hisz nekem kenyér után kell néznem. Ej, majd pályázom a szabályzó társulathoz, — hãtha megtesznek szakaszmérnöknek? A fizetés nem sok, de majd keresek magamnak takarékos asszonyt, ki maga varrja a ruháit és

rendben tartja a házat. Vasárnap majd a polgármesterrel fogok tarokkozni . . .

— Kérdés, hogy a polgármester leül-e közönséges szakaszmérnökkel tarokkozni, — jegyezte meg Agenor, aztán leült harmóniuma mellé. Később felhagyott játékával s mosolyogva lépett Attilához. — Ezen is túl kell esned. meglehet hogy egyszer még szépnek fogod találni a ruhákat, melyeket a feleséged szab. Egyelőre nem csodálnám, ha öngyilkosságra gondolnál.

Attilát elkeserítette, hogy bátyja oly könnyedén veszi mindazt, a mi ővele történt.

— Tulajdonképen jól van minden a mint van, — mondta, — ha mások nem döntik fel kártyavárait, előbb-utóbb megtettem volna magam. A mit mondtam, azt szóról-szóra meg fogom tenni: lemegyek Kevére, megnősülök és pályázom a társulathoz. Ha nem adnak állást, talán te fogsz megtenni uradalmi mérnöknek — atyám is olyasmi volt.

— Atyánk is az volt, — igazította ki Agenor nyugodtan.

Attila meglepetten tekintett a grófra. Sejtette ugyan, hogy atyai részről is *egy* vérből származnak, de e gondolatot soha ki nem fejezte.

Midőn távozott, Agenor melegen szorított vele kezét, ezt máskor nem szokta tenni.

Az Andrássy-uton jól ismert fogat jött vele szemben. A hatalmas carossierk kényesen ügettek, a kerekek nesztelenül surrantak végig a faburkolaton. A kocsiban Etel ült társalkodónéjával. A bárónő szeme futólagosan érintette Attilát, köszönését hideg fejbőlintással fogadta.

Otthon levelet talált kiadójától. A derék nyomdatulajdonos, kit a Nemzetőr rövid fennállása óta vagyonos emberré tett, családapai minőségére hivatkozva, folyamodott «a képviselő úr ismert nagylelkűségéhez», hogy lépjen vissza önként szerződésüktől, mert ha neve tovább is ott áll a lap alatt, a szép virágzásnak indult Nemzetőr rövid idő alatt tönkre fog menni. Egy tuczat vidéki kaszinó máris zamatos levelek kíséretében mondta föl az előfizetést . . .

— Patkány! — mormogta Attila.

XIV.

A pohár csordultig volt. A keserőség, mely hetek óta halmozódott össze Attila szívében, csakhamar előtört.

Amint mozdulatlanul hevert a pamlagon, egy terv fogamzott meg agyában, mely ellen első pillanatban fellázadt minden jobb érzése, de mely épen képtelensége által behálózta túlcsigázott képzeletét.

Ha e terv sikerül, bukása egy csapásra emelkedéssé fog válni. Vissza fog vonulni, de mint legyőzött is oly zsákmányt fog vinni magával, melyért legyőzői irigyelni fogják. Az egyenetlen harcban övé lesz az utolsó szó. A társadalomnak, — mely őt botrányhajhászattal vádolja, — oly botránynyal fog felelni, melynek emléke fenmarad évek múltán is . . .

Íróasztalához sietett és remegő kézzel szakgatott mondatokat vetett papírra.

«Etel! Midőn küzdöttem, érted küzdöttem, — ha győztem volna, veled osztom meg győzelem jutalmát. Elbuktam, le vagyok alázva. el kell

hagynom a fővárost: követelem, oszd meg velem sorsomat! Nem kértem szeretsz-e, de ama hatalomra, mely egykor karjaimba sodort, parancsolom, hogy kövess! Ma este kilencz órakor az indóháznál várlak. Bizton tudom, hogy ott leszel. Ne válassz, hanem jöjj! Várlak. Attila».

Attila e levelet szolgájának adta, azzal, hogy vigye a Lovrich-palotába és adja át Etel bárónőnek, úgy, hogy senki észre ne vegye.

Midőn a szolga visszajött és jelentette, hogy a levelet átadta, Attila pénzt és egy revolvert vett magához és elhagyta lakását.

Az indóháznál oly meggyőződéssel szállt ki bérkocsijából, hogy Etel nem fog eljönni. Így is jó! mondta elszántan. Megnyugvással töltötte el, hogy sorsa nemsokára teljesedésbe fog menni. Még csak nyolcz óra volt. Az elsőosztályu váróteremben egy képviselőtársát találta, ki kerületébe készült, hogy beszámoló beszédet tartson. A képviselő meg volt győződve, hogy az elmondandó beszéd lesz nemsokára a politikai világ legfontosabb eseménye. Az új iskolának volt hive, zászlajára a közigazgatás államosítását írta.

— Vakmerőség tőlem, — [mondta Attilának, — a főispán dühös lesz rám.

Oly fontosságot tulajdonított a dolognak, mintha

az ész imádását akarná indítványozni a konventben. A képviselő végre felült a vonatára, Attila kisietett az indóház elé. Ha Etel jönni akar, most kell jönnie. A bérkocsik egymásután robogtak a fényesen világított csarnok elé. A futárvonat indulásra készen állt. Attila izgatottan járta be a várótermeget, — hátha Etel már ott van? — aztán ismét a kijáráshoz sietett. Most egy elkésett fogat vágatott az indóház elé, a kövezett szikrázott a lovak patkói alatt. A fogatból elfátyolozott, magas női alak szökött ki — nem volt Etel. A vonat elindult, zakatóló visszhangot keltve a csarnokban, majd eltűnt az éjben.

Attila a menetrendet kezdte tanulmányozni. Valószínűnek tartotta, hogy Etel nem szabadulhattott idejekorán, de meg fog jönni az éjféli vonathoz. Jönni fog, hisz oly hangon irt neki, hogy jönnie kell.

Belépett az étterembe. A pinczerek unatkozva suttogtak a penztár mellett, csak egyik asztalnál ült két utas. Midőn közelükbe telepedett, suttogni kezdtek. Kíváncsi lett, nem róla beszélnek-e és figyelni kezdett.

— Azt hiszi, hogy még tarthatja magát? — kérdezte az egyik.

— Semmiesetre, hacsak Weisz és fiai meg nem elégszenek harmincz százalékkal.

Ujra a pénztári csarnokba ment. A kocsik ismét robogtak, a szolgák futkostak; a portás unatkozó hangon hadarta el az állomásokat . . .

Éjfél után belátta, hogy várakozásának nincs célja. Lassu léptekkel hagyta el a csarnokot. Az utczán gyermekes dacz szállta meg — jönnie kell! Azzal visszasietett. Döngő léptei egyhangu visszhangot keltettek a csarnokban, a villamos óra mutatója félelmetes gyorsasággal szökött előre.

Az üvegkupolán sápadt fény szűrődött be, — elindult az első reggeli vonat. A csarnokban nedves, fojtó szag terjedt el, a pénztár előtt bepólyázott alakok mozogtak, rekedt hangon beszélgetve és kedvetlenül szivarozva.

Attilát idegessé tette az a gondolat, hogy a világos nap itt fogja lelni, és gyalog neki indult a városnak.

A külváros apró házai közt egyes házóriások magaslottak, feketén furódva a sápadt égboltba. Az üzletek még be voltak zárva, csak itt-ott pislogott egy csapszek előtt piros lámpa. Attila nem vette útját lakása felé, hanem czéltalanul bolyongott tovább. A reggeli ég mocskos üvegharangként borult a városra, az utczákon nyomasztó kátrányszag terjedt el. A kociúton néhány otromba seprőgép haladt el. A reggeli csendet csak itt-ott kongó

léptek és rekedt köhögés zavarta. Néha egy-egy nyurga alak siklott el mellette, hosszú léptekkel, szivarsutkákat után hajlongva.

Attila nem érzett bágyadtságot és önkénytelenül a Dunának vette útját. Csak akkor eszmélt föl, mikor már áthaladt a lánczhidon s az alagút sötétlő torka előtt állt, melynek méhében még hosszú sorban csillogtak a gázlángok.

Nemsokára felért a várba, melynek falai közt mély csend honolt. Megállt a bástya fokán s letekintett a pesti partra. Szeme végigrévedezett a háztömegben, mely a parttól szétfutott a ködös láthatárig. Az egész kép sűrű pára körben folyt össze, keleten számtalan gyári kűrtő okáda feketén kavargó fellegeit a ködös magasba, az utcázatokban violaszínű gőzfosztlányok usztak, a tetők tengerére kétségbeeső szürkéség nehezedett.

Attila ujjai görcsösen kapcsolódtak a revolver agya körül . . .

E pillanatban a keleti láthatáron felvillant az első napsugár. A város tornyai és szeszélyes kupolái diadalmasan bontakoztak ki a ködös fátyolból, a Dunán halvány aranypontok csillantak meg.

Attila feje felett megnyílt egy ablak, egy csinos nő, fején piros kendővel, mosolyogva tekintett a napba.

Tehát van még napsugár, van még mosoly a világon?!

Attilát jóltevő melegség járta át. Gondolatai tisztulni kezdtek. Az éjjel szenvedélyes dacz töltötte el, később a tehetetlen düh vett rajta erőt, hajnalban kétségbeejtő fásultságot érzett, — az első napsugárra megszólalt szíve, mint Memnon szobra, a hangzavarból egy békülékeny akkord csengett elő. Ugy érezte, hogy egy félelmetes álmon ment át, álmon, mely telve volt szivtelen önzéssel, gyötrő nagyra-vágyással, rideg dölyffel. Undor fogta el, midőn az elmúlt éjre gondolt, melyet forró agygyal és sivár szívvél töltött az indóházban, — hálát érzett Etel iránt, hogy nem egyezett örült tervébe.

Hajdani elpusztíthatatlan életkedve visszatért. Érezte, hogy mindaz, a mit pótolhatatlan veszteségnek tartott, nyomasztó tehertől szabadította meg. Most már semmi, semmi sem akadályozhatja abban, hogy Jolán karjaiba siessen és e gyermeket oly boldoggá tegye, a mint az megérdemli.

Ruganyos léptekkel indult le a városba.

* * *

Hogy Etel bárónő semmi választ nem adott Attila levelére, annak egyszerű magyarázata az, hogy el sem olvasta a levelet.

A missis, ki semmit sem veszített rabtartó

buzgalmából, véletlenül tanuja volt a bárónő és Attila szolgája közt lefolyt rövid párbeszédnek és amint a szolga távozott, ölyvként csapott a levélre, melyet Etel a kezében tartott.

— Mit jelent ez? kérdezte Etel megütközve.

— E levél Kuntól van, — ismerem kötelességemet. A missis zsákmányával az ablakhoz lépett.

Ez több volt, mint a mennyit Etel büszkesége elviselhetett. Sápadt volt a felindulástól. E pillanatban Iván báró lépett a szobába. Nem értette mi történt itt, de ösztönszerűleg a levél után nyult, melyet a missis feléje tartott.

— Atyám, — szólt Etel, — a levél hozzám van címezve.

— Kun irta, — vágott szavába a missis.

— Kun?

Iván bárót villamos ütés járta át — Etel azonban megelőzte és gyors mozdulattal kikapta a levelet társalkodónéja ujjai közül.

— A levelet! — kiáltotta Iván.

Etel a kandallóig hátrált, sápadtan és villogó szemekkel tekintett atyjára.

— A levelet meg fogom mutatni vőlegényemnek, — senki másnak!

— Latni fogom! — szólt Iván báró magánkívül, azzal megragadta leánya csuklóját.

Etel villámgyorsan a kandallóba vetette a papírlapot. — egy fellobbanó lángnyelv megsemmisítette a vita tárgyát. Aztán kiszabadította karját atyja kezéből és a missishez fordulva, hidegen mondta:

— Arczátlan cselédet nem tűrök meg szolgálatomban, — ön el van bocsátva!

Ugy látszott, hogy atyjának is tudna hasonlót mondani, de aztán megleégedett azzal, hogy egyetlen szót vágjon arczába:

— Nemes?!

XV.

Attila az éj izgalmai után édes szendergésbe merült. Egyszerre álmából az a kellemetlen érzés riasztotta fel, hogy éles szempár irányul rá. A kerevet előtt Gábor állt, Agenor komornyikja.

Az öreg lassan bölintgatott fejével Attila felé.

— Mi az? — kérdezte a képviselő álomittasan.

Gábor beszélni akart, de csak néhány érthetetlen szót dünyögött, aztán hosszú, görcsös zokogásba tört ki.

— Az én uram . . . az én jó uram . . . — dadogta.

Attilát szörnyű sejtelem fogta el.

— A grófot baj érte? A gróf — meghalt?

A komornyik igent intett. Attila visszahanyatlott nyughelyére, majd talpra szökött, s kalapja után nyúlt.

A Törökkuthy-palota kapuja tárva volt, a folyosón rémült arczu cselédek tanácskoztak. Attilát ösztöne a gróf hálósobájába vont. A szobában két férfit talált: egy orvost meg egy rendőrtisztet. az

utóbbi épen a jegyzőkönyvet vette fel. Az éjjeli szekrényen két viaszgyertya égett, a szobát sajátos, édeskés illat töltötte be. A halott ágyában feküdt. A selyemtakaró fel volt vonva mellére, megtört szemei nyitva maradtak, egyik keze lefüggött az ágy szélén.

— Az öngyilkosság megállapítható? — kérdezte a rendőrtiszt.

— Igen, — felelt az orvos; — a gróf úr éjjél után két órakor követte el tettét, — a kandallón álló órát legalább akkor állította meg. E selyemkendőt chloroformba áztatta és arczára borította, — a belélegzett gőz nemsokára álomba merítette; a halálnak még hajnal előtt kellett bekövetkeznie. A rendőrtiszt egy papírlapot mutatott Attilának.

— Megismeri a gróf úr irását?

A lapon csak néhány szó volt:

— Tettem oka életunság. Végrendeletem a közjegyzőnél van. A szükséges rendelkezéseket öcsém Kun Attila fogja teljesíteni.

— Bátyám írása, szólt Attila.

A két ur távozott, Attila magára maradt a halottal. Leült az ágy szélére és kezét bátyja hideg kezére téve, hosszan tekintett arczára.

Tehát bevégeztetett! A titokzatos tragédia utolsó felvonása lejátsszódott!

A reggeli szellő megmozgatta a nyitott ablak függönyeit és meglobogtatta a gyertya lángját, Attilának úgy tetszett, mintha a halott lassan ringatná fejét . . .

Merengéséből Gábor zavarta fel, ki szó nélkül levelet nyújtott át neki. A levél Agenor kezétől származott. Attila az ablakba lépett, alig olvasott azonban néhány sort, midőn az ajtó újra megfordult sarkában s egy inas borotvált arcza tekintett be.

— Senki sincs bent, — szólt hátra.

Attila önkénytelenül összevonta a függönyt, midőn Etel és Iván báró léptek a halottas szobába. A bárónő világos ruhát viselt; amint gyors léptekkel az ágyhoz sietett, chypre-illat vegyült a szoba viasz- és chloroformszagába. Etel letérdelt a szőnyegre és imádkozni kezdett, Iván báró kíváncsi borzongással tekintett a halottra és szánakozva csucsorította össze száját.

— Szegény! — mondta, — mindig gondoltam, hogy ez lesz a vége . . .

— Hagyjanak magamra, — szólt Etel fátyolozott hangon.

Atyja csodálkozva tekintett rá, de aztán teljesítette kívánságát.

Amint az ajtó bezáródott, a leányon hirtelen változás ment végbe, úgy, hogy Attila, ki már ki

akart lépni rejtekeéből, újra összevonta a függöny-szárnyakat. Etel felszökött a szönyegről, ajkán halk, de végtelen fájdalmas sikoly tört ki, minőt csak a halálra sebzett szív talál, — aztán szemrehányó, keserű hangon szólt a halotthoz:

— Nem akartál élni? Te kevély, te bűnös ember!

Szavait kinos zokogás fojtotta el. Most bizonytalan léptekkel közeledett az ágyhoz s lehanyatlott annak szélére. Sokáig nézte a halottat, felénk, majdnem ellenséges szemekkel, aztán egyszerre könnyei közt mosolyogva, halk, édes hangon mondta:

— Most nem tiltatod meg, hogy szeresselek, mint tiltottad életedben.

Attilán borzadás futott végig, mintha örültet hallana beszélni.

Etel most már egészen közel hajolt a halotthoz s kezével gyér haját simogatta.

Az ajtón halk kopogtatás hallatszott, Iván báró bedugta fejét.

— Talán elég volt már, Etel? Felizgatja magát . . .

— Még egy pillanatig! — szólt Etel esdő hangon.

Miután az ajtó újra bezáródott, ismét a halott fölé hajolt.

— Bocsáss meg — én is megbocsátottam neked.

És habozás nélkül megcsókolta Agenor hideg ajkait. Aztán megtette azt, mi eddig senkinek sem jutott eszébe: lezárta a halott nyitott pilláit.

Attila ismét egyedül volt gondolataival. Rövid pár percz éles világot vetett sok oly dologra, mely eddig homályban volt előtte. Most már ismerte Etel titkát. Mily mély lehetett a bárónő szerelme, ha a sok évi mellőztetés után is ily szenvedélyesen tört napfényre! A megszégyenülés egy nemét érezte, midőn megtudta, hogy a gyöngéd rokonszenv, melyet Etel iránta érzett, nem volt szerelem, hanem Agenor iránti szerelmének egy szegény morzsája, melyet talán csak bátyjához való hasonlatosságának köszönhetett.

Aztán bátyja levelét kezdte olvasni, a levél hosszú volt.

«Keserű gunyja a sorsnak,» — írta Agenor, — «hogy engem, ki mindenkor őszinte megvetést éreztem társadalmi előítéletek iránt, társadalmi előítélet kerget halálba. Hogy rövid legyek: amerikai párbaj «áldozata» vagyok. Edenfelem nem él már. Nem akarom magamat az ugynevezett «lovagiasság» nimbuszával övezni, azért elmondok neked mindent, a mi érdekelhet.

Hét év előtt, — midőn még tetteleges szolgálatban voltam, — Zalkovszky herczeg és én *egy* leányt szerettünk. Kiki a maga módja szerint szeretett. Én meg voltam győződve, hogy boldogságom függ a leány birásától, — Zalkovszky érzelmeire, mint nyíltan bevallotta, nagy hatással volt imádottjának vagyona.

A leány nekem adott előnyt. Zalkovszky véralkata mellett semmi sem volt természetesebb, mint hogy e miatt belém tüzzön. Egy alkalommal egy lópatkolása miatt vitát provokált velem s mert felismertem szándékát, súlyos sértéssel véget vetettem az izetlen jelenetnek. Ő ezt ugratásnak nevezte. A sértés felette súlyos volt. Ellenfelem még az naplakásomra jött s inditványozta, hogy amerikai párbajjal intézzük el viszályunkat. Bármennyire szokatlan is tisztek közt a párbaj ezen neme, úlszégyenből, nehogy kevésbé elszánnak tartson, elfogadtam ajánlatát. Pezsgős fővel tettem, de józan állapotban sem tettem volna egyebet. Ketten aztán ép oly regényes, mint izetlen módon elhatároztuk, hogy közös imádottunk döntsön sorsunk felett.

Tervünk keresztülvitelére másnap közös látogatást tettünk a kastélyban. Delután kártyáztunk Etellel. Etel osztott, az első kártya, melyet felütött, pique hetes volt. Megállapodásunk szerint

ezzel el volt döntve, hogy a vesztes fél hét év múlva tartozik magát megölni. Azt hiszem mindketten könnyebbülést éreztünk, — hét év hosszú idő! A komédia tovább folyt. A ki kettőnk közül elveszti az első játszmát, eljátszotta életét. Etel vesztette el az első játszmát, én a másodikat. Ezzel sorsom el volt döntve. Szolgálati teendők ürügye alatt elhagytam a kastélyt.

Nem tudom undor vagy kaczagás fog-e el, midőn ezt olvasod, — mindkettő jogosult. Becsület-szavam arra is kötelezett, hogy végleg lemondjak Etelről. Visszavonultam tőle, e lépésnek köszönhettem a felfedezést, hogy szeret. Sokat szenvedtem, midőn egy tiszta szerelem szüzsies nyilvánulásaira közönynyel kellett felelnem. Sokaig nem is győztem a természetellenes küzdelmet.

Egyszer. — magam sem tudom már hogyan esett, — egyszerre karjaimban tartottam a leányt s éreztem csókjait ajkamon. Midőn kijózanodtam mámoromból, beláttam, hogy kerülnöm kell Etel veszélyes közellétét. Kezdetben az volt szándékomban, hogy szilaj vigságban töltöm életem utolsó éveit, most azonban magány és nyugalom után vágyódtam. Amint tudod, lemondtam a szolgálatról és feljöttem a fővárosba — haldokolni. Itt, a nagyváros zajában, hol mindenki el van foglalva ma-

gával, könnyebben kerülhettem el az emberek figyelmét.

Gyakran zugolódtam sorsom ellen, — hogyne! sorsomat egy pezsgős fővel adott «becsületszó» képviselte. Gyakran vetettem fel magamban a kérdést: vajon az ember, kinek a teremtés szélsője egy cseppet engedélyezett a végtelenség tengeréből, kötelezheti-e magát az önmegsemmisítésre? Midőn most rövid, talányos álomlét után fejjel ugrom a szürke semmibe, kaczagtató frázis gyanánt cseng fülemben a — «lovagiasság»!

Most veszem észre, hogy felesleges dolgokkal untatlak. Rövidebb leszek. Egy keserű elégtételelem megvolt: Zalkovszky nem ért czélt a leánynál!

Mikor Zalkovszkyt lelőtted, sohasem érzett öröm érzete vett rajtam erőt. Az elfojtott életkedv felpeszgett bennem. Fiatal vagyok, boldog lehetek még! Zalkovszky sirjába vitte párbajunk titkát, — én élhetek! élhetek!

Ekkor levelet vettem, melyet Zalkovszky halálos ágyán írt. *Elvárom hogy beváltod szavadat!* ez volt tartalma. Sorsom el volt döntve. Nem mintha e figyelmeztetés hatással lett volna «becsületérzetemre», — de a határtalan fanatizmusz, mely túléli a halált is, lesujtott. A klubok lel-

kiismeretlen fosztogatója meghal a becsület nevében és sirba szólít a becsület nevében. És ezt őszintén teszi! Meg vagyok győződve, hogy Zalkovszky, ha az én helyzetemben lett volna, egy perczig sem habozna «szavát beváltani» . . .

A sok évi haldoklás kifárasztott, ha akarnék sem tudnék már boldog lenni. Érzem, hogy nem vagyok köteles meghalni, — de nincs erőm élni. Édes megnyugvással tölt el a pihenés, a végnél-düli pihenés eszméje. Hogy a frázis teljes győzelmet ne arasson, egy nappal később hajtom végre magamon az ítéletet, mint «becsületemmel» kötelezve vagyok. Hidd el, alig győzőm már ez egy nap végét bevárni.

Sejteni fogod, hogy a leány, kinek szerelme oly végzetes befolyással volt életemre, Lovrich Etel. Kivánom, hogy Etel soha meg ne tudja meny nyire szerettem és szeretem most is. Ő még boldog lehet, nem akarom megháborítani lelke nyugalmát.

Vagyonomat rád hagytam. Bécsben járva ki-
eszközöltem, hogy nevem czimeimmel együtt, kegyelem útján, rád ruháztassék. Ha igénybe akarod venni királyod kegyelmét, keresd föl bécsi ügyvédemet, az utba fog igazítani.

Végül még egyet. Tanulmányoztalak, ismerem előnyeidet és hibáidat. Ha boldog akarsz lenni,

ne vezettesd magadat eszed, de még kevésbé képeleted által, hallgass egyszerűen szived szavára. Én mondom neked: e világ még nem annyira romlott, hogy benne a szív delejtűjével el ne lehessen igazodni.

Feledd el minél előbb sápadó árnyamat, de ha épen rám gondolsz, jusson eszedbe, hogy jobban szerettelek mint sejtetted. Megyek aludni. Jó éjt! Agenor »

Attila növekedő megindulással olvasta végig e sorokat. Megszégyenülés és bánat fogta el; — bánat, hogy bátyját ama torzképek után ítélhette meg, melyekben a haldokló kedvét lelte, megszégyenülés, midőn saját kellemetlenségeit összehasonlította e martyr szenvedéseivel.

Midőn most a halotthoz lépett, keserű elégedetlenséget érzett a sors igaztalansága miatt, hogy ennyi fájdalomnak nem tudott más megoldást találni, mint a megsemmisülést . . .

Megsemmisülés?

Minél tovább szemlélte a rokon vonásokat, annál inkább lepte meg a vidám nyugalom, mely az arczon terült, mióta Etel keze lezárta pilláit. A megtört, félig behunyt szemek titokzatos fényben csillognak, az ajkak körül rejtélyes, diadalmas mosoly mutatkozik, — mintha az anyag bilincseiből

felszabadult szellem épen most siklana ki a kutató
emberi elme durva kezei közül, hogy ujjongva száll-
jon a napfényes magasba . . .

Attila lehajolt és ajkával érintette bátyja
kezét.

— Te szent!

XVI.

Verőfényes tavaszi nap volt, Kun Attila gyors léptekkel sietett a Lovrich-palotába. A kapustól megtudta, hogy Etel bárónő a kertben van, azért odairányította lépteit. Rövid keresés után rátalált. Etel egy padon ült a verőfényben, gondolataiba volt merülve és napernyője hegyével iveket rajzolt a sárga homokba. Attilának eszébe jutott első találkozásuk, mikor a bárónőt hasonló helyzetben lepte meg, csak hogy termetét most fekete gyászruha fedte, mely megindító bájt kölcsönzött halvány arcának.

A bárónő meglepetten tekintett fel.

— Csodálkozik, hogy itt lát? — szólt Attila.

— Ittlétemnek egyszerű oka van: búcsúzni jöttem.

Etel zavart volt, midőn ösztönszerű udvariasággal helyet kínált neki.

— Elutazik? — kérdezte aztán szokott fátyolozott hangján.

— Elutazom. Valószínű, hogy sokáig nem fogjuk egymást látni, de az is meglehet, hogy utaink

szétválnak örökre. Nem akarok távozni a nélkül, hogy öltől egy szives bucsusztót ne vigyek magammal.

Etel kissé összevonta szemöldökét s szótlanul tekintett Attilára.

— Feledje el mindazt, a mi köztünk történt, — folytatta az, — és bocsásson meg, hogy valaha utjába álltam. Egyszer azt mondta, hogy ugy szeret, mintha testvére volnék. Kényszeríteni akartam, hogy nekem több legyen testvéremnél, — meglakoltam érte. Ama testvéri szeretet emlékére kérem: bocsásson meg vakmerő levelemért . . . Örült voltam midőn irtam.

— És mi volt ama levélben? kérdezte Etel.

— Hogyan, nem olvasta?

— Nem. Atyám kényszerrel akarta tőlem elvenni, én olvastatlanul elégettem.

— Ezt őrangyalom tanácsolta önnek! — szolt Attila a legnagyobb örömmel. — Most már meg fog bocsátani. hiszen nem tudja minő nyomorult voltam!

Etel nem válaszolt, hanem hidegen kérdezte:

— Hová utazik most?

— Boros-Kevére.

— Mi dolga lesz ott?

— Egy régi tartozást kell megfizetnem. Itt

már nincs mit keresnem, de nem is tudnék itt maradni. Megelégettem a fővárosi életet. Az utcákat, a palotákat, az embereket, — mindezt rutnak, kicsinyesnek, kétségbeejtően szürkének találom. Haza fogok menni. Az utolsó évek emlékét kitörlöm életemből és újra ott kezdem életemet, hol három év előtt voltam.

— E szerint nem volt szerelem, — szólta Etel, — hanem szeszély a mi ama nőhöz — ama tánczosnőhöz lánczolta?

— Liviához? Sem egyik, sem másik. Livia, mint oly sokan, szintén abban a meggyőződésben él, hogy miatta volt a párbaj . . .

— És nem úgy van? — kérdezte Etel bizalmasan.

— Nem.

— Igazat beszél?

— Hinni fog, ha bátyám emlékére mondom.

— És — hogyan került ama nő az ön lakására?

— Regényes kötelességének tartotta, hogy ápoljon. Én akkor eszméletlen voltam, Agenor később eltávolított, — azóta nem is találkoztam vele . . .

A bárónő arcát sötét pir futotta el, fejét keblére csüggesztette. Sokáig hallgatott, végre tétovázó szemekkel tekintett Attilára.

— Megbocsát?

A fiatal ember ajkához vezette a feléje nyujtott kezét.

— Most már a régi, testvéri szeretettel kívánom : legyen boldog ! — mondta Etel.

Attila felkelt. A bárónő egy gyűrűt vont le ujjáról, tejopál czimer, apró gyémántokkal szegélyezve

— Szeretném, ha e gyűrűvel jegyezné el magának menyasszonyát, — azt fogom képzelni, hogy hozzájárultam boldogságához.

Attila ujjára vonta a gyűrűt, aztán eszébe jutott valami.

— Ajándékát ezzel viszonzom, — mondta, selyemkendőt nyujtva át Etelnek. Sötétpiros, ceyloni kendő volt, sarkába Agenor czimere himezve.

Etel ösztönszerűen arcához emelte a kendőt.

— Csodálatos illat, ezt már éreztem valahol.

— Chloroform illat, — szólt Attila halkan.

Etel arcát hirtelen pir futotta el, a kendőt ajkához szoritva, mohón szívta be illatát.

— Isten önnel, — szólt Attila.

A bárónő kezét nyujtott neki, de aztán megdolta magát és viruló arcát nyujtotta. Egy pillanatig ugylátszott, mintha kedve volna sirni, de aztán kivonta magát karjaiból.

Attila Korláthot és Bóditz századost találta lakásán.

— Kikisérlek a vasuthoz, — mondta az őrnagy.

— Én pedig újra köszönetet jöttem mondani, — szólt Bóditz, — atyámtól pedig e levelet hoztam.

A levelet az igazságügyminiszter írta Bóditz lovaghoz, értesítve, hogy a boros-kevei birói állást Kálváry Kálmánnal, — mint a szorgalmas és képzettsége folytán legméltóbb pályázóval — szándékozik betölteni.

Attila tárczájába rejtette a levelet. Egy hasznát hát mégis látta politikai szereplésének: örömet okozhatott egy becsületes embernek.

XVII.

A lapály felett tavaszi szél csattogtatta szárnyait, a nádas zugva hajlongott előtte. A vasuti töltés mentén hollósereg emelkedett fel, lomha szárny-csapásokkal lendülve a ködös magasba.

A római sánczra dülő czigánysátorból barna arcok bámultak a futárvonat után, mely a sápadt reggeli fényben zakatolva sietett délnek, a kevei róna méhébe.

Mire kivilágosodott, halk tavaszi eső kezdett permetezni, párhuzamos gyöngysorokat rajzolva a kocsiablakokra. Attila álmodozva ült egyik kocsiban, a vágató kerekek üteméből egy régi, gyermekkori dalt zümögött fülébe.

Álmodozásából éles fütty rázta fel: Boros-Keve!

Még minden a régiben van! Előtte fekszik a hegység a török várral, a város, melynek apró házai félénken lapulnak a hatalmas templom körül. Az indóház előtt ott áll a Csillag ütött-kopott bérkocsija, a bakon ugyanaz a parasztkocsis pipázgat,

ki évekkel ezelőtt a Lovrich-kastélyba vitte. Az a titokzatos gyári kazán is ott fekszik még az utczenélén . . .

Amint a kocsi lassan végigdöcögött a főutczán, melynek alacsony, virágos ablakai mögött halkán suttogott a kisvárosi élet. Attilát egyszerre csodálatos látomány szállta meg. Tegnap Jolánnál járt, a leány fehér kötőjével kaczagva futott eleje. Ma ismét Jolánhoz megy és a leány ismét kaczagva fog karjaiba repülni. Ami pedig tegnap és ma közt történt, az egyike volt ama félelmetes álmoknak, melyeket a gondviselés sötét éjjel azért bocsát ránk, hogy véget vessen kételyeinknek és édessé tegye a verőfényes napot.

Pogányék csak nyáron tartózkodtak a Pogányvárban, különben a főutczában levő házukban laktak.

Midőn Attila belépett a csinos udvarra, úgy érezte, hogy térdre kell borulnia és megcsókolnia a hófehérre surolt küszöböt. A komondor rögtön megismerte régi jóakaróját és nyihogva ugrándozta körül.

A csinos szobaleány felsikított :

— Jézus! a nagyságos Attila ur. — hogy fog Jolán kisasszony örülni!

Attila megtudta, hogy Pogáyné a nyaralóba ment, a tavaszi munkálatokra vigyázni; Jolán va-

lamelyik barátnőjét kereste fel, délelőtt azonban ő is felmegy a hegyre.

Elhatározta, hogy megkeresi Jolánt a városban. Ha kétszer végigsétál a főutcán, biztosan az ablakokba csődül az egész leánynépség, ezek közül kiválaszthatja magának Jolánt.

A templom boltíves kapujából énekhangok szűrődtek elő. Delejes erő vonzotta befelé; egy jó arczu öreg helyet csinált neki a padban.

A főoltár Mária-képe élő virágokkal volt koszorúzva, a lépcsőket piros szőnyeg fedte, az istentisztelet nagy ünnepélyességgel folyt. Az orgona hangjai szétaradtak a hatalmas oszlopok közt, a keskeny gót ablakokon ferde fénysávok szűrődtek az oltárfülke hűvös homályába. A gomolygó tömjénfüstöt ezüst köddé változtatta a verőfény.

A zene és ének halk zsongássá folyt össze Attila füleiben és idegeit, melyek hetek óta kínos rezgésben voltak, édes megnyugvással töltötte el. Kezére hajtotta homlokát; midőn mély csend közepett harangcsengés hirdette az áldozat bemutatását, gyermekkorra óta nem érzett kegyeletes borzongás futotta át. Az egyhangu éneket mekegő férfihang vezette, máskor ez kihívta volna gunyolódását, most halk zűmmögéssel kísérte. Ugy érezte, hogy ez egyszerű alakok közé kell vegyülnie, hogy velük egyetemben

jámbor áhitattal dicsérje istent, a bünbocsátó, az irgalmas istent.

A boltives ablak egy kék üvegvirágán nap-sugár tört keresztül, vakító fénynyel árasztva el egy női kalapot, melynek viselője a tulsó padsor sarkán térdelt. Attila nem láthatta arczát, de üde, fehér nyaka delejes erővel bilincselte le szemeit. A leány, ki eddig buzgón imádkozott, most fölemelte fejét és gyermekes kíváncsisággal tekintett a magasba, honnan az izzó üvegvirág kék dicsfényt szórt rá. Attila szíve félelmetes hangosan dobogott, — Jolán volt! Vállban és csipőben kissé szélesebb, derékban kissé karcsubb, a félszeg gyermekleányból viruló nő fejlődött, de még mindig a régi Jolán. Ugyanaz a gyermekes, puha áll, azok a komoly és mégis kíváncsi szemek, azok a megindító tiszta vonások, melyek utóbbi időben oly gyakran jelentek meg álmában.

— Minő ünnep van ma? — kérdezte szomszédjától.

Az öreg csodálkozva tekintett rá.

— Gyümölcstől boldogasszony.

Attila felemelte szemét az oltárképhez és gyermekkor óta először imádkozott buzgó áhitattal:

— Szüz anyám! Add, hogy ő hű legyen hozzám, — különben kétkednem kellene irgalmas szívedben...

Hogy az imába egy kis káromlás vegyült, azt a menybéli szép asszony bizonyára megbocsátotta új hívőjének.

Az istentisztelet véget ért, a hívők tolongva hagyták el a templomot. Attila iparkodott Jolánhoz jutni, az ellenkező irányban hullámzó emberáradat szétválasztotta őket. A szabadban hiába nézett körül a zsibongó sokaságban, miután az utolsó anyóka is elhagyta a templomot, jó ideig még kutatva bolyongott az utczákon, aztán gyors léptekkel a hegynek indult.

A lejtőt hűvös szél járta, az utszelen rügyező kökénybokrokon esőcseppek csillogtak, a fényes, tejszinű magasban csiripelő pontok usztak. Attila levette kalapját és teli tüdővel szivta a nedves tavaszi levegőt; lépteit mindinkább gyorsította, a legmeredekebb helyen már futott is.

A nyaraló elhagyatva állt a még pusztá kert felett. Attila nem ment az ajtó felé, hanem a szőlőknek vágva, megkerülte a házat. Az erkély ponyvája le volt eresztve. talán épen most feszítették ki. Dobogó szívvel állt meg, közvetlen közelében, a ponyva mögött, két ismerős hang halatszott: Jolán és Kálvária hangja.

— Nyáron majd fürdőbe viszem, — szólt épen a jegyző.

— Mi jut eszébe, maga pazarló! — feleselt Jolán. — Itt fogunk lakni a Pogányvárbán, maga reggel lemegy a hivatalba és délután feljön ismét.

— Délben is feljövök.

— Azt nem engedem meg, — tönkre futná magát. Majd a Csillagban fog ebédelni.

— Abból nem lesz semmi, nem azért házasodom, hogy tovább is a Csillag sületlen rostélyosait egyem.

— Ej? Talán azért, hogy kisült rostélyosokat kapjon? Telhetetlen!

— Maga tudja, hogy akkor is elvennem, ha egész éltemen át száraz kenyeret kellene ennem.

— Nem tudom, nem is hiszek semmit.

— Elhiszi most?

Egy csók, — a leány kaczagva védekezett. Attila a fatövének durva köveihez támasztotta homlokát. A jegyesek vigan fecsegték tovább.

— Kissé mégis szeret? — kérdezte Kálvály.

— Kissé, — bár magam sem tudom, hogyan jött az egyszerre. Még mikor beteg lettem, azt hittem, sohasem fogom szerethetni. Magának akkor Budapestre kellett utaznia és rajtam kinzó türelmetlenség vett erőt, — vártam, egyre vártam

— De nem engem!

— Nem tudtam kit várok, de éreztem, hogy valakinek jönnie kell és egészséges leszek ismét. Mikor betegágyam mellett egy résztvevő alak jelent meg, egyszerre nyugodt lettem. Lázamban sokat töprengtem azon, ki lehet az, ki a mamával ágyam mellett virraszt, — néha keze után is tapogattam. Mikor aztán egy nap felismertem magát, lássa, akkor öröm fogott el, hogy maga az és nem más, és éreztem, hogy magát szeretem és nem mást. Hanem egyetlen a mamától, hogy az ágyamhoz eresztette!

Kálváry kissé el volt érzékenyedve.

— Lássa, édes. — mondta, — oly boldog vagyok, hogy kezdek felni a boldogságomtól. Szinte lehetetlen, hogy ez így tartson. Ha most nem neveznek ki bírónak, várnunk kell az esküvővel, talán egy évig, talán tovább is . . .

— Várni fogunk egy évet, ha kell tizet is, — szólt Jolán határozottan.

— De — ha *az az* ember visszajön?

— Kálmán!

— Minden sikerül neki, a mit akar. — meg lehet, hogy ki fogja nyújtani kezét maga után, — Jolán, én nem tudok maga nélkül élni!

— Maga néha ostobaságot beszél, — jegyezte meg a leány szárazon. — Törődik ő ilyen vidéki libával, minő én vagyok?

— De ha mégis törődik? — elhetetlenkedett Kálváry.

— Akkor azt mondom neki: sohasem szeretél, most sem szeretsz, nem is tudsz te igazán szeretni. És ha szeretnél is, tanulj meg te is egyszer lemondani!

A jegyesek elhallgattak, Pogányné lépett az erkélyre. A jó asszony egyszerre felsikoltott:

— Irgalmas istenem, — Attila!

Attila mosolyogva lépett az erkélyre.

— Ez aztán meglepetés! — dadogta Kálváry.

— Minő sápadt; talán beteg? — kérdezte az özvegy aggódva.

Attila fejét rázta.

— Semmi, — kissé kifáradtam, rég nem jártam hegyekben.

— Uj le! — szólt Jolán, ki csipőre tett kezekkel, nagy szemekkel tekintett rá.

Attila leült és mosolyogva tekintett barátjaira. Homlokán hideg verejték gyöngyözött.

— Tulajdonképen azért jöttem, — mondta, — hogy szerencsét kívánjak eljegyzésekhez. Kálmának hoztam is valamit. — Azzal kivette tárczájából a miniszter levelét.

A jegyző növekedő örömmel olvasta, aztán vigan kiáltotta:

— Hat hét múlva megtartjuk az esküvőt!

Mikor Jolán komoly arczába tekintett, hirtelen elnémult, a leány azonban lopva érintette kezét.

— Ugy-e Tila, — szólta a leány, — ezután törökkuti földesur leszel, — akkor majd büszkeségedben meg sem látsz bennünket!

Attila egy pillanatig Jolán szemeibe nézett, homlokán a sebhely vérvörös lett, aztán felállott s kalapja után nyult.

— Maradj hát! — szólta Jolán kedvetlenül.

— Nem lehet, dolgom van.

— Mikor látunk ismét?

— Talán néhány év múlva.

— Hogyan? Hová még?

— Afrikába, — volt a száraz felelet. — Már első izben Ngosszumig akartam menni, de nem sikerült. — most ráérek s el fogok menni Ngosszumig.

A jelenlevők összenéztek, egyik sem tett kísérletet a fiatal embert tovább tartóztatni. Amint Jolán végig tekintett barátján, ki sápadt arczczal, beesett szemekkel, béna karra állt előtte, egyszerre könnyek szivárogtak szemébe. Attila távozott. A hegyi úton habozva megállt, úgy látszott, mintha a város felé akarna menni, de aztán megfordult sarkán s a törökkuti hegyeknek vágott.

Jolán némán állt anyja és vőlegénye közt s

nedves szemekkel tekintett a magas alak után, mely sietve haladt fel a távoli magaslaton.

— Minő ember! — mondta keserűen, — egyszer sem néz vissza!

Attila libegő mellel és lüktető halantékkal folytatta útját. Érezte, hogy a fárasztó hegymászás jót tesz neki és ösztönszerűen a legmeredekebb kúpnak, a várhegynek vett irányt.

Nemsokára belépett a törökvár dűledező kapuján, aztán fáradtan dőlt az északi bástya fokára.

Egykor itt ült amaz iskolás leány a vércsével vállán, mikor elmondta a könnyelmű asszonyok bohó regéjét; e helyen tartotta karjaiban, — ha akkor ki nem engedte volna!

A városban most delet harangoztak. A sugártornyok kőrostélyaiból kitörő harangzúgás diadalmasan járta át az éles tavaszi levegőt.

Lenn a mélyben komoran állt a kastély a park lombtalan fái közt, — a lejtőről a Pogányvár piros bádogteteje integetett. Két csinos játékszer, melyet valamely óriás gyermek felejtett ott.

Attila a magasba tekintett s egy korai fecskére figyelt, mely félénk csicsergéssel kerengett a végtelen ürben. Néha sebes ívekben felcsavarodott a magasba, hol elenyésző pontnak látszott, aztán

ismét lesiklott a mélybe, hogy fáradt szárnyával újra kezdje czéltalan útját.

Attila úgy érezte, mintha az árva madár saját kétségbeesett lelke volna, mely utolsó támasztékát elvesztve, czéltalanul tévelyeg a nagy, szürke űrben . . .

A kevély férfi lehajtotta fejét és keservesen sirt.

— Vége. —

„AZ ÉN UJSÁGOM“

képes heti gyermeklap

Szerkesztik Benedek Elek és Pósa Lajos

6—12 évesek számára.

„Az én Ujságom” a címe Benedek Elek és Pósa Lajos szerkesztésében 1889. december hó közepén megindult

gyermeklapnak,

mely 6—12 éves gyermekeknek van szánva. A gyermekirodalom terén kiválóan ismert szerkesztők nevei ugyan elég biztosítékot nyújtanak a lap beltartalmára nézve, nem mulaszthatjuk el azonban megjegyezni, hogy a legkitünőbb magyar írók fogják őket támogatni dolgozataikkal.

„Az én Ujságom” telve gyönyörű képekkel, komoly és víg, de mindig szívet lelket nemesítő, tanulságos, oktató mulattató történeteket, csapongó jókedvű, bohókás meséket, szebbnél-szebb verseket tartalmaz, azonkívül minden szám egész halmaz fejtörő dolgokat, mulatságos képeket és játékokat hoz.

„Az én Ujságom” minden héten szombaton jelenik meg, úgy, hogy vasárnap a vidéki előfizetők is megkapják.

„AZ ÉN UJSÁGOM“

előfizetési ára:

Egész évre	4 forint
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „

oly csekély összeg, melynek alapján bizton számíthatunk a közönség legmelegebb érdeklődésére. — Előfizetési pénzek küldendőek, legcélszerűbben postai utalványon:

„Az én Ujságom“

kiadóhivatalába

(Singer és Wolfner könyvkereskedése)

BUDAPEST, (Andrássy-ut 10. sz.)

Mutatványszámot kívánatra ingyen és bérmentve küld az említett kiadóhivatal.

Előfizetési felhívás

MARLITT E.

összes regényeire és elbeszéléseire.

A magyar közönség egy sokszor hangoztatott ohájának vélünk eleget tenni, midőn a csak nemrég elhunyt legkiválóbb német írónő

MARLITT E.

regényeit és elbeszéléseit, **diszes egyöntetű illusztrált kiadásban** bocsátjuk ki.

Hogy mennyire kedveli s szereti **Marlitt** műveit — melyek a modern regényirodalom legkiválóbb termékeihez tartoznak — a magyar közönség is, eléggé igazolja ama körülmény hogy csaknem minden regénye magyar nyelven végleg elfogyott.

Az egész vállalatot 25 krajczáros gazdagon illusztrált füzetekben bocsátjuk ki, a mi, tekintettel az igen szép kiállításra, valóban nagyon olcsó.

A gyűjteményt Marlitt egyik legérdekesebb regényével, »**A vén kisasszony titka**» cziművel kezdjük meg, ezt fogják követni rövid egymásutánban: **A pusztai hercegnő. Második feleség. Aranyos Erzsike. A kereskedelmi tanácsos házában stb.** czimű művei.

Minden 2 hétben egy 25 kros füzet jelenik meg s **minden hazai könyvkereskedésből megszerezhetők.**

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:

Negyedévre (7 füzet) ... frt 1.75

Félévre (13 füzet) ... frt 3.25

Egész évre (26 füzet) ... frt 6.50

Mutatványúl az első füzet kívánatra bérmentve küldetik meg.

SINGER és WOLFNER könyvkiadóhivatala

Budapest, Andrássy-ut 10.

IV. évfolyam:

I. és II. **AZ ELVÁLT ASZSZONY.** Regény, írta **Csiky Gergely.**

III. és IV. **„Ő”.** Irta **Rider Haggard.** Angol regény.

V. és VI. **ALMANACH 1889-re.**

VII. és VIII. **ÁLOM.** Regény, írta **Zola Emil.** Ford. *Fái J. Béla.*

IX., X. és XI. **Szent Mihály,** **Werner E.** regénye. (Három kötet.)

XII. **A PÉNZES MOLNÁR** románca. Irta **Abonyi Lajos.**

XIII. és XIV. **RAMEAU ORVOS.** Regény, írta **Ohnet Gy.** Ford. *Fái J. Béla.*

XV. **A SZIVÁRVÁNY.** Irta **Kazár Emil.**

XVI. **A KIS LORD.** Irta **Burnett F. H.** Fordította *Kárpáti János.*

XVII. és XVIII. **Anjuta.** Irta **Letneff P.** Fordította *Sasvári Á.*

V. évfolyam:

I. és II. **A HEGYSÉG TÜNDÉRE.** Regény, írta **Beniczky né Bajza Lenke.**

III. és IV. **PAULINA.** Regény, írta **Hugh Conway.**

V. és VI. **ALMANACH 1890-re.** Szerkeszti **Mikszáth Kálmán.** 13 elbeszélés a legkiválóbb magyar íróktól.

VII. **Tarchetti H. A SZIV KÜZDELMEI.** Olasz regény.

VIII–IX. **Ohnet Gy. UTOLSÓ SZERELMÉ.** Ford. *Tóth Béla.*

X. **Bródy Sándor. FAUST ORVOS.** Regény.

Közelebbi köteteink számára beszerzett kéziratok gazdag gyűjteményéből, örömmel kell kiemelniünk **Jókainak legújabb** egyik legérdekesebb regényét. — A magyar közönség folyton fokozódó igényeinek véllünk eleget tenni, midőn az «Egyetemes Regénytár» a legnagyobb magyar regényíró legújabb művével gazdagítjuk. — Ugyancsak az V. évfolyamban fogjuk hozni Mikszáth egy kötetét, továbbá a pályázatunk alkalmával dicsérattal kitüntetett regényt. A külföldi regényirodalmakat Cherbuliez, Heyse, Feuillet, Ohnet stb. legújabb művei fogják képviselni.

MÜKEDVELŐK SZINHÁZA.

Szerkesztette

ADORJÁN SÁNDOR.

Kölcsővel ellátta

PAULAY EDE.

TARTALMA: Virágfakadás. Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Murai Károly* — **A függöny.** Monolog. Irta: *Eugène Verconsin.* — **A számóca.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *André Theuriet.* — **Hármas szövetség.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Torkos László* — **Vasárnap délután.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Eugène Labiche.* — **Hazaérkezés.** Monolog. Irta: *Richard Cortambert.* — **Az irodában.** Magánjelenet. Irta: *Porzsolt Kálmán.* — **Elkészett ötletek.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *E. D'Hervilly.* — **A varázslat.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Jaques Normand.* — **A kismama.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Karczag Vilmos.* — **Ő.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Najac Emil.* — **Az ajánlott levél.** Vigjáték egy felvonásban. Irta: *Eugène Labiche.* — **Bál után.** Magánjelenet. Irta: *Szécsi Fer.*

Ára 1 frt 50 kr.

Előfizetési felhívás.

MARLITT E.

összes regényeire és elbeszéléseire.

A magyar közönség egy sokszor hangoztatott ohajának vélünk eleget tenni, midőn a csak nemrég elhunyt legkiválóbb német írónő

MARLITT E.

regényeit és elbeszéléseit, diszes egyöntetű illusztrált kiadásban bocsátjuk ki.

Hogy mennyire kedveli s szereti **Marlitt** műveit — melyek a modern regényirodalom legkiválóbb termékeihez tartoznak — a magyar közönség is, eléggé igazolja ama körülmény hogy csaknem minden regénye magyar nyelven végleg elfogyott.

Az egész vállalatot 25 krajczáros gazdagon illusztrált füzetekben bocsátjuk ki, a mi, tekintettel az igen szép kiállításra, valóban nagyon olcsó.

A gyűjteményt **Marlitt** egyik legérdekesebb regényével, »A vén kisasszony titka« cíművel kezdjük meg, ezt fogják követni rövid egymásutánban: **A pusztai herczegnő. Második feleség. Aranyos Erzsike. A kereskedelmi tanácsos házában** stb. című művei.

Minden 2 hétben egy 25 kros füzet jelenik meg s minden hazai könyvkereskedésből megszerezhetők.

Előfizetési ár postai bérmentes küldéssel:

Negyedévre (7 füzet) ... frt 1.75

Félévre (13 füzet) ... frt 3.25

Egész évre (26 füzet) ... frt 6.50

Mutatóványúl az első füzet kívánatra bérmentve küldetik meg.

SINGER és WOLFNER könyvkiadóhivatala

Budapest, Andrássy-ut 10.

Az „Egyetemes Regénytár“-ban

eddig megjelent 82 kötet, szerzők szerint A B C rendben.

	évf.	kötet	frt	kr.
Abonyi. Magduska öröksége, regény	II.	7-8	1	—
„A „pénzes molnár“ románcza	IV.	12	—	50
Aidé. Az uri körökben,	I.	18	—	50
„Almanach“, lásd Mikszáth Kálmán				
Beniczky. „Saját kezébe, regény	I.	16	—	50
„ az“, regény	III.	1-2	1	—
„A hegység tündére, regény	V.	1-2	1	—
Boisgobey. A kék fátoly,	I.	7-8	1	—
Bródy. Emberek. Elbeszélések	III.	17	—	50
Bródy S. Faust orvos	V.	10	—	50
Burnett F. H. „A kis lord“, regény	IV.	16	—	50
Carmen Sylva. Tábori posta,	II.	17-18	1	—
Cherbuliez. Holdenis Meta,	III.	7-8	1	—
Collins. „Nem!“	I.	13-14	—	—
Conway. Beatrice házassága,	I.	4-5	1	—
„ Elő halott,	II.	3-4	1	—
„ Paulina,	V.	3-4	1	—
Csikó Gergely. Az elvált asszony, regény	IV.	1-2	1	—
Delpit A. A marquisné, regény	II.	13-14	1	—
„ E. A hitetlen,	III.	3-4	1	—
Dosztojevszkij. Fehér éjszakák, regény	III.	18	1	—
Eckstein. Violanta,	I.	15	—	50
Feuillet. A halott,	I.	9	—	50
„ Az özvegy,	II.	6	—	50
Gonzales. Egy csontváz elbeszélése	I.	17	—	50
Groller. A tábornok ur fia, elbeszélés	III.	10	—	50
Haggard Rider. „Ó“, regény	IV.	3-4	—	—
Kazár. Lég és föld. Kitérőlt évek, két elbeszélés	III.	9	1	50
„A szivárvány“, regény	IV.	15	—	50
Letneff. Anjuta. Orosz regény	IV.	17-18	—	—
Lindau. Jung Helén, elbeszélés	II.	9	1	50
Margitay. Megölt lelkek, regény	II.	5	—	50
Mikszáth. A lohinai fű, elbeszélés	I.	3	—	50
„ A fészek regényei, elbeszélések	II.	16	—	50
„ „Almanach 1888“, 14 elbeszélés	III.	5-6	1	—
„ „Almanach 1889-re“, 13 elbeszélés leg-				
„ kitünőbb magyar íróktól	IV.	5-6	1	—
„ „Almanach 1890-re“	V.	5-6	1	—
Ohnet. A bánya, regény	I.	1-2	1	—
„ Lise Fleuron, regény	I.	10-11	1	—
„ A Croix-Mort grófnok, regény	II.	1-2	1	—
„ Sarah grófnő,	II.	10-11	1	—
„ Akarat,	III.	11-12	1	—
„ Rameau orvos	IV.	13-14	1	50
„ Utolsó szerelem	V.	1	1	—
Onida. A freskók, regény	III.	15	—	50
Petelei. A fülemile, elbeszélés	I.	12	—	50
P. Szathmáry. Balassa Bálint, tört. regény	II.	12	—	—
„ A legszebb hercegnő, regény	III.	13-14	1	50
Tarchetti. A szív küzdelmei	V.	1	—	50
Tolnai. A jubilánsok, regény	I.	6	—	50
Turgenev. Első szerelem. Kipp-Kopp, elbesz.	II.	15	—	50
Uchard. Blaisot kisasszony, regény	III.	16	—	50
Welten. Egy éjszakára bezárva	I.	3	—	50
Werner. Szent-Mihály	IV.	9-10-11	1	—
Zola Emile. Álom, regény	IV.	7-8	1	—

